

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**DİYARBAKIR İLİNDEKİ RESMİ KURUM VE KURULUŞLARIN
SANATSAL ETKİNLİKLERİYLE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNE
KATKILARININ İNCELENMESİ**

HAZIRLAYAN
Cemile GEYİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİYARBAKIR
2019

T.C.
DICLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DİYARBAKIR İLİNDEKİ RESMİ KURUM VE KURULUŞLARIN
SANATSAL ETKİNLİKLERİYLE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNE
KATKILARININ İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN
Cemile GEYİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

DİYARBAKIR

2019

ONAY

T.C

DİCLE UNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR

Cemile GEYİK tarafından yapılan "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum Ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitime Katkılarının İncelenmesi" konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir

Jüri Üyesinin

Ünvanı Adı Soyadı

Başkan: Prof.Dr. Ali Osman ALAKUŞ

Üye : Dr.Öğr. Üyesi Derya ŞAHİN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Münire Meral YAĞCI TURAN

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 19/04/2019

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

19/04/2019

Prof. Dr. İlhami BULUT

ENSTİTÜ MÜDÜR

(MÜHÜR)

BİLDİRİM

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi DÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Cemile GEYİK

19/04/2019

ÖNSÖZ

Sanatın içeriği ve tanımı çağlara göre değişirken, günümüzde kendini ifade edebilmenin özgün bir biçimi haline gelmiştir. Bunun eğitimde yaratıcılığı geliştirmek için eşsiz bir olanak sunduğu açıktır.

Eğitim sadece okulla sınırlı kalmayıp tüm hayat boyu devam eden bir süreçtir. Özellikle sanat eğitiminin bireyde olumlu kişilik özellikleri, yaratıcılık ve kültürel gelişmişliğe destek olması beklenir. Bireylerin tüm hayatına ve toplumsal hayata etki eden bu özelliklerin gelişiminin sürekliliğinde, bireylerin hayatlarının her döneminde sanatla temas halinde kalması önemli rol oynayacaktır. Yaygın eğitim faaliyetleri ve sanat etkinlikleri bu olanağı yaratabilir.

Yaygın eğitim faaliyetleri sürdüren ve sanat etkinlikleri düzenleyen resmi kurumların bu faaliyetleri, özellikle sivil girişimlerin az olduğu yerlerde daha bir önem kazanmaktadır. Bu alışma Diyarbakır'da bu eğitim ve etkinlikleri sürdüren resmi kurumların görsel sanatlar eğitimine katkılarını incelemektedir.

Araştırma boyunca bilgi, destek ve önerilerini esirgemeyen değerli tez danışmanım Prof.Dr. Ali Osman Alakuş'a, tüm eğitim ve araştırma sürecinde bana gösterdikleri sabır ve destek için eşime ve sevgili kızıma teşekkür ederim.

Cemile GEYİK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	i
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x

BÖLÜM I

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı	3
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4.Araştırmanın Varsayımları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	3

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1.Sanat ve Kültür	4
2.2.Sanat, Kent ve Kültür	6
2.3.Kültür ve Eğitim	7
2.4. Görsel Kültür	8
2.5. Eğitime İlişkin Tanım ve Kavramlar	9

2.6. Eğitim Türleri	9
2.6.1. Örgün Eğitim	10
2.6.2. Yaygın Eğitim.	11
2.7. Sanat Eğitimi	15
2.7.1. Sanat Eğitimine İlişkin Tanım ve Kavramlar	17
2.7.2. Görsel Sanatlar Eğitimi	20
2.7.3. Görsel Sanat Eğitiminin Amacı	21
2.8. Örgün Eğitimde Görsel Sanat Eğitimi	23
2.9. Yaygın Eğitimde Görsel Sanat Eğitimi	23
2.9.1. Yerel Yönetimler	26
2.9.2. Üniversiteler	31
2.9.3. Kültür ve Turizm Müdürlükleri	35

BÖLÜM III

3.YÖNTEM	39
3.1. Araştırma Modeli	39
3.2. Çalışma Grubu	40
3.3. Verilerin Toplanması	40
3.4. Verilerin Analizi	42

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE YORUM

4.1. Görüşme Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlama	43
4.1.1 Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama.....	43
4.1.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama	46
4.1.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama	50
4.1.4 Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama.....	51
4.1.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama.....	53
4.1.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama.....	56
4.1.7. Yedinci Alt amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama	58
4.1.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama.....	60
4.2. Gözlem Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlama	65
4.3. Doküman Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlama	67

BÖLÜM V

5.SONUÇ VE ÖNERİLER	72
5.1. Sonuç	72
5.2. Öneriler.....	75
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	75
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	76
6.KAYNAKLAR	77
7.EKLER	85
8.ÖZGEÇMİŞ	100

ÖZET

DİYARBAKIR İLİNDEKİ RESMİ KURUM VE KURULUŞLARIN SANATSAL ETKİNLİKLERİYLE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNE KATKILARININ İNCELENMESİ

GEYİK, Cemile

Yüksek lisans, görsel sanatlar eğitimi

Tez danışmanı: Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

2019, 114 sayfa

Araştırmanın amacı Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların yaptıkları görsel sanatlar etkinlikleriyle, görsel sanatlar eğitimine katkılarını incelemektir.

Bu kurumların yaygın eğitim kapsamında sunduğu görsel sanatlar eğitimleri ve düzenledikleri sanatsal etkinliklerin neler olduğu, yaklaşımları, donanımları ve sorunlarının neler olduğu genel hatlarıyla saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma modelini nitel araştırma modellerinden çoklu durum çalışması yöntemi oluşturmaktadır. Görüşme, gözlem ve doküman incelemesi yoluyla veriler toplanmıştır.

Araştırma Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Yenişehir Belediyesi, Sur Belediyesi, Kayapınar Belediyesi, Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır Kültür ve Turizm Müdürlüğünü kapsamaktadır. Görüşmeler kurumlardaki ilgili kişilerle yapılarak betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Eğitimlerin verildiği atölyelerde gözlem sonuçları yüzde olarak ve varsa derslikler ile sergi alanlarındaki gözlem sonuçları ise genel olarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Doküman incelemeleri ile yapılan etkinlikler incelenmiş ve sonuçlar değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Kurumların görsel sanatlar eğitimlerine bünyelerinde yer verdikleri, destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kurumların eğitimleri planlarken talep olmasına, kurumun alt yapı ve eğitmen yeterliliklerine göre karar verdikleri anlaşılmaktadır. Altyapı eksikleri olduğu,

eğitimcilerin yaygın eğitimin 6zg6n yaklaşımları konusunda sıkıntı yaşadıkları, etkinliklerin çeşitliliğinin olmadığı, kurumlar arası işbirliğine gerekmedikçe açık olunmadığı, bunların yanında kurumların eksikleri giderme y6n6nde destekleyici oldukları, sanat eğitiminin faydalarının farkında oldukları ve yaptıkları etkinliklerle sanat eğitimine katkılarının olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: sanat, sanat eğitimi, g6rsel sanat eğitimi, yaygın eğitim.

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE CONTRIBUTIONS OF THE OFFICIAL INSTITUTIONS TO THE EDUCATION OF VIRTUAL ARTS WITH ART ACTIVITIES IN THE PROVINCE OF DİYARBAKIR

GEYİK, Cemile

Post Graduate, Education of Virtual Arts

Thesis Advisor: Prof. Dr. Ali Osman Alakuş

2019, 114pages

The purpose of the research is to examine the contributions of the official institutions in the province of Diyarbakır to the education of virtual arts with the virtual art activities.

The education of virtual arts that these institutions provide within the non-formal education and the art activities that they organize, their approaches and equipment and issues have been tried to be detected in general terms.

The model of research is formed by the multiple case study method of the qualitative research models. It has been collected data within the way of interview, observation and document examination.

The research involves Diyarbakır Metropolitan Municipality, Yenişehir Municipality, Sur Municipality, Kayapınar Municipality, University of Dicle and Diyarbakır Headship of Culture and Tourism. The interviews have been done with relevant persons in the institutions and analyzed in the way of descriptive analyzes. The results have been evaluated and interpreted as percentage by observing the ateliers and classes, if they exist, that educations have been given in. The activities have been examined and the results have been tried to be evaluated with the document examinations.

It has been landed up that the institutions incorporate and support the virtual art educations. It has been understood that the institutions decide the applications according to the background of an institution and sufficiency of instructors when they plan the educations. It has also been understood that there has been some background lack and instructors have had some issues about non-formal education's authentic approaches and activities have been lack of variety and they have been not open to co-operation among institutions and besides, the institutions have been supportive about overcoming the deficiencies and aware of the benefits of the art education and contributed to the art education with the activities they have done.

Key words: art, education of art, education of virtual art, non-formal education.

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
1.	Atölye yeterliliklerinin yüzdelerik dağılımı	65

KISALTMALAR LİSTESİ

ADEM: Aile Destek Merkezi

DÜSEM: Dicle Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi

HEM: Halk Eğitim Merkezi

İKSV: İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü(Organisation for Economic Co-operation and Development)

SEM: Sürekli Eğitim Merkezi

SODES: Sosyal Destek Programı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların sanatsal etkinlikleriyle görsel sanatlar eğitimine katkılarının incelenmesine yönelik yapılan araştırmanın problemi açıklanarak, amacı ve önemi anlatılmıştır. Araştırma ile ilgili varsayımlar, sınırlılıklar belirlenmiştir.

1.1. Problem Durumu

Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların yaptıkları görsel sanatlar etkinlikleriyle, görsel sanatlar eğitimine katkılarını incelemek bu araştırmanın ana problemini oluşturur.

Eğitim, toplumsal değişim ve gelişimin belirleyici unsurlarındandır. Her ülke, bu temel gereksinimi karşılamak için sistemler geliştirir. Türkiye’de milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki ana bölümde düzenlenir. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim örgün eğitim içerisinde yer alırken, örgün eğitimin yanında ya da dışında olan eğitim faaliyetleri yaygın eğitim içerisinde yer alır. Görsel sanatlar eğitimi hem örgün hem de yaygın eğitim kurumlarında verilmektedir. Ancak örgün eğitim içinde tek başına görsel sanat dersleri bir görsel sanat kültürü, bilinci, duyarlılığı ve genel anlamda sanatın insana kazandıracığı bilişsel ve duyuşsal yeterlilikleri kazandırmada yetersiz kalabilmektedir. Bunun yetersiz ders saati, bu alana yönelik ön yargılar ya da yeterli önemin verilmeyişi, sınava yönelik eğitim sistemi gibi çeşitli nedenleri olabilir. Bu anlamda yaygın ve sürekli eğitim tamamlayıcı işlev görebilir. Bu eğitimleri okullar dışında farklı kurumlar yaygın eğitim, yetişkin eğitimi, ömür boyu eğitim gibi çeşitli yapılandırılmış eğitim programları ile her yaş grubuna verebildiği gibi; sergi, kongre, konferans, panel, çalıştay, proje, bienal, performans gibi çok farklı etkinlikler de düzenleyebilmektedir. Diyarbakır ilindeki resmi kurumların bu alandaki

çalışmalarını, katkılarını, yaklaşımlarını ve varsa sorunlarını incelemek bu çalışmanın amacıdır.

Bu bağlamda Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların görsel sanat eğitimi verirken alt yapıları ile faaliyetlerin belirlenmesinde, karar verme süreçleri, stratejileri, kriterleri, beklenen sonuçların neler olduğu araştırılacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Diyarbakır ilindeki görsel sanatlar etkinlikleri bağlamında görsel sanatlar etkinlikleri yapan resmi kurumların görsel sanatlar eğitime dair strateji ve uygulamalarını incelemektir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçlara yanıt aranmıştır.

1. Kurumun görsel sanatlar eğitimine yaklaşımı nasıldır?
2. Kurumun alt yapısı yeterli midir?
3. Öğretim programı var mıdır?
4. Bütçe kaynakları nelerdir ve yeterli midir?
5. Eğitimler için hedef kitle var mıdır?
6. Etkinlikler için hedef kitle var mıdır?
7. Etkinliklere yönelik yaklaşım nasıldır?
8. Kurumlar arası işbirliklerine yaklaşım nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Sanatın toplumda yaygınlaşmasının, özellikle genç nüfusun, sanatsal formlar yoluyla sanatla buluşarak gerginliklerinin minimize edilmesinde etkili olacağı düşünülebilir. Ayrıca çevre il ve ilçelerden yoğun göç alan Diyarbakır şehri açısından, genel anlamda sanat, özel olarak görsel sanat etkinlik ve eğitimi, göç olgusunun yarattığı

ve yaratabileceği muhtemel sorunlara çözümler ararken destekleyici olabilir. Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların görsel sanat etkinliklerinin; planlama, yaklaşım, alt yapı ve uygulamaya ilişkin süreçleri incelenerek, genel ve toplu bir değerlendirmenin yapılmasının gelecek süreçleri planlarken katkı sunması beklenebilir. Bu araştırma ile Diyarbakır ilindeki resmi kurumların görsel sanatlar faaliyetleri araştırılacağından, şehirde yapılan bu tür etkinliklere ilişkin başka araştırmalara kaynak olması umulmaktadır.

1.4.Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada aşağıdaki sayıltılardan hareket edilmiştir.

- 1-Bu araştırmada, örneklemin evreni temsil ettiği varsayılacaktır.
- 2-Araştırmada ilgili kurumların ve kurum sözcülerinin samimi ve doğru cevaplar verdiği varsayılacaktır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıklar

- 1- Araştırma Diyarbakır ili içerisinde görsel sanatlar etkinlikleri düzenleyen resmi kurum ve kuruluşlar ile sınırlıdır.
- 2-Araştırma 2015-2016 yılı ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat ve Kültür

Eski Yunanlarda techne, Romalılarda ars diye adlandırılan sanat aslında bizim şimdiki anlamıyla kullandığımız sanat dışındaki alanları da kapsıyordu. Günümüzde zanaat denilen alan da sanat kavramı içindeydi. Ayrıca marangozluk, şiir, tıp, ayakkabıcılık, heykeltiricilik ve at terbiyeciliği gibi alanları da karşılıyordu (Shinner, 2010: 245).

“Eski çağlardan günümüze değin “sanat” (ars) sözcüğünün art arda edindiği anlamlar, insanoğlunun gerçekleştirdiği ürünlerin, doğanın ürünlerine oranla belirlenmesini sağlayan teknik ustalık ile duyular aracılığıyla algıladığımız nesnelere, bir beğeni yargısına göre seçip sıralamaya yönelik özel duygu arasındaki ayrımlaşmanın bir sonucu olarak ortaya çıkmışlardır” (Bozkurt, 2000: 15). Boydaş (2007) “sanat karışıklıktan ahenk yaratma faaliyetidir” der.

Keser (2009:292) sanatı “insanın, doğanın yerine el becerisi ve düşünce aracılığıyla yaptığı şeyler olarak tanımlarken, o da tıpkı Gombrich’in Sanatın Öyküsü’nde (2002) belirttiği gibi, sanatın tanımının tarihsel dönemler ve topluluklara göre değişeceğini söylemiştir.

Günümüzün sanat algısı ise aslında modern sanatın koşullarının ve kurumlarının oluştuğu 18. Yüzyıl itibariyle gelişen anlayıştır. Modern sanat bu dönemden itibaren özerk bir alan olmuştur (Shiner, 2010:35).

İnsanlığın ilk çağlarından itibaren sanat var olagelmıştır. İlk heykeller, mağara duvarlarına yapılan resimler, taştan yontulmuş çeşitli cisimler insanın bu en eski eğilimlerinden birini yani estetize etme, ifade etme, iletişime geçme, duygu ve düşünceyi sanat yoluyla paylaşmayı yansıtmaktadır. Sanat bireylerin ortaklaşa eylemler gerçekleştirmelerini ve bir araya gelmelerini de sağlamıştır. İnsanlığın hangi çağı vardır ki sanatsız olsun.

İnsan bireysel varlığının ötesine geçmek ister. Bunun diğer yaşantıları kendinin kılmakla olacağını sezer. Bu ise sanatla mümkündür. Bireyin bütünle kaynaşması için sanat vazgeçilmezdir. Sanat insanın sınırsız birleşme, yaşantı ve düşünceleri paylaşma yeteneğini yansıtır (Fischer, 2010:10-11).

Sanat ve toplum her zaman karşılıklı etkileşim içinde olmuştur. İnsanın toplumsallaşmasında, duygu, düşünce dünyasının ve estetik beğenilerinin gelişmesinde bu olgu görülebilir. Sanatçı ve sanat alıcıları toplumun kültürüne katkı sunarken, toplumların ve toplulukların ortak paydalarda buluşmasını da sağlamaktadırlar (Gökay Yılmaz,2009:39).

İnsanoğlunun toplumun bir mensubu olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, töre, yasa, görenek ve diğer tüm yetenekleriyle, alışkanlıkların oluşturduğu karmaşık toplama kültür denir (Tylor, 1903: 1).

Strauss'a(2007:170) göre kültür kapsamına giren şey her yerde her zaman aynı olan temel maddeler yoluyla, çeşitli toplumların farklı zamanlarda yaşadıkları farklı geçişlerdir.

Kültür, toplumun üyesi olan insanın yaparak, yaşayarak öğrendiği ve aktardığı maddi, manevi her şeyden oluşan karmaşık bir bütündür. Bireyleri bir arada tutan, bağlayan dil ve haberleşme süreçleri, sanat, inanç ve töreler, hukuk ve yönetim kurumları, üretim ve tüketim şekilleri kültür tanımı içine girer. Her sanat olayı kültür olgusu sayılırken, her kültür olgusu sanat olmaz (Güvenç, 2002: 13-15).

Baynes (2008) kültürün değerli nesnelere durağan bir topluluğu değil daha çok bir gereç olduğunu söyler. Kültür insanın yaptığı ve eskiyinceye kadar kullandığı bir şeydir. Bir topluluğun her üyesinin katkıda bulunduğu ve topluluğun her üyesini yoğuran bir ağıdır. Bir kültürün toplamı onun bireysel parçalarından daha büyüktür, ancak o insanların eylemlerinde ve imgelemlerinde canlandığında gerçekleşir ve var olur der. Toplumların kendisini oluşturan bireylere kültürü aktarma, toplumun istediği insan tipini oluşturma ve onu denetim altında tutarak, kültürel birliği ve bu yolla toplumsal barış ve huzuru sağlama süreci kültürleme olarak adlandırılır. Kültürleşme ise iki ya da daha çok kültürün karşılıklı etkileşim sonucu değişime uğramasıdır. Toplumun kendi içinde gerçekleşen kültürlenme sürecinin diğer kültürlerle açılmasıdır (Güvenç, 2002: 85). Kültür bireysel ve toplumsal şekillenmenin aracıdır. Toplumların kültürel değişim, dönüşümlerinde sanatın rolü çok büyüktür (Artut, 2013:19).

Kültürel mirasa sahip çıkmada, kimlik oluşturmada sanat önemli bir eğitsel araçtır. Sanat eğitimi kültürel birliği desteklemede etkili olabileceği gibi, farklılıklara saygıyla bakmayı da sağlayabilir. Bir grubun ya da kültürün sanatını incelemek o kültürü tanımaya ve o kültürün kendi dünyasını nasıl kurduğuna ilişkin farkındalık yaratmaya yardımcı olur. Bu yaklaşıma göre sanat eğitimi bir grubun kültürel üstünlüğünü kabul etmez (Kırışoğlu, 2009:38).

2.2.Sanat, kent ve kültür

Kentlerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için kentlere özgü niteliklerin devamlı olması gerekir. Kentler tarihsel gelişim sürecinde geliştikleri bölgenin kültür sanat merkezleri olmuştur. Öncesinden aldıkları kültürel mirası sonraki kuşaklara, üzerine yeni katmanlar koyarak aktarmışlardır. Kentler toplumların kültürlerini yansıtan mekânlar olmuşlardır. Kentlerin yaşaması için kenti oluşturan toplumların kültürel etkileşim içinde olmaları şarttır(Es, 2007:50).

Ülkemizde kentleşme geleneksel tarım kentlerini hazırlıksız yakaladığı için şehirler sağlık, eğitim, ulaşım vb. altyapılarını tamamlayamadan göç eden büyük kitlelerin yükünü taşımak zorunda kalmıştır. Etkin olamayan ve denetlenemeyen şehirlerde kitleler kendi sorunlarını kendileri çözmeye çalışmış, bu da gecekondular, varoşlar ve işsizlik gibi sorunlara yol açmıştır. Toplum büyük hızla kentleşirken, kentleşmemiştir(Güvenç 2002, : 23).

Kentleşmeyi, dar anlamda kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artması olarak tanımlarken, aynı zamanda bu demografik, ekonomik ve sosyo-kültürel bir değişmeyi de ifade eder. Demografik anlamda kentleşme, nüfusun kırsaldan kente göç etmesi iken, ekonomik anlamda kentleşme, tarım ve hayvancılıkla uğraşan nüfusun başta sanayi olmak üzere, tarım dışı faaliyetlere(sektörlere) kaymasıdır. Sosyo-kültürel anlamda kentleşme ise, kentleşen nüfusun kentin normlarını ve yaşayış biçimini bir tarz olarak benimsemesi, yaşaması, yani 'kentleşmesi' demektir. Kentleşme temelde bir kültür değişmesidir. Kentleşme için kent kültürünün geliştirilmesi yanında, orada yaşayanların fiziksel ve davranışsal olarak da uyum içinde olmaları gerekmektedir. Kentleşme başlamış ve devam eden bir süreci ifade eder. Bu sürecin sonunda gerçek anlamda bir kentleşmeden

bahsedebilmek için bahsettiğimiz üç unsurun, başka bir anlatımla üç değişimin bir arada yaşanması gerekir. Bu unsurlardan birinin eksikliği halinde, o ülkede veya o kentte gerçek anlamda bir kentleşmeden bahsedilemez (Vural, 2001:8).

2.3.Kültür ve eğitim

Eğitim ve kültür oldukça ilişkili kavramlardır. Tylor (1903:1)'a göre kültür, “bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek” ve bu toplumun bir üyesi tarafından edinilen diğer alışkanlıklar dâhil olmak üzere “karmaşık bir bütün” olarak tanımlanabilir.Kültür, insanoğlunun kazandığı bilgi, sanat, gelenek ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür (Şişman, 2007:2). Demirel (2009:7) ise kültür, doğanın yarattıklarına karşılık insanoğlunun ortaya koyduğu maddi, manevi her şeydir der. Gelenek, görenekten, yemek alışkanlıklarına kadar her şey kültürü oluşturmaktadır. Dünya üzerindeki tüm ulus, topluluk ya da gruplar dünyayı farklı biçimde algılar, yorumlar ve tepki verirler. İnsanlar dünyaya geldiklerinde kendilerini hazır bir ortam ve kültürde bulurlar. Bu seçilmiş bir durum değildir. Aileden başlayarak sosyalleşme ve sosyal öğrenme süreci içinde duygu, düşünce, davranışlar yönünden bazı örüntüler kazanırlar. Buna kültürlenme denir. Kültürlenme ise sosyalleşme ve eğitim süreci içinde gerçekleşir (Şişman: 2007: 2).

Eğitim süreciyle kültür karşılıklı ilişki içindedir. Eğitimciler göre kültür, eğitimle kazandırılan içerikken, eğitim bu içeriği kazandıran süreçtir. Kültür hayat boyunca yaşayarak kazanılır. Eğitim ise yoldur. Bu durumda eğitim sadece okullarda değil, tüm hayat boyu yaşanarak öğrenilenlerin toplamıdır. Okulda öğrenilenler hayat boyu öğrenileceklerin küçük bir bölümüdür. Her insanın gördüğü eğitim ve kazandığı kültürel deneyimler vardır. Kültür; din, sanat ve yapıp ettiğimiz her şeyi kapsayan karmaşık bir alandır. O bütünlük içinde her şey birbirine bağlı ve bağımlıdır(Güvenç, 2002: 14).Kültür yaşantısının içinde yapıp edilen birçok şeyle aktarılabilirdiği gibi eğitim yoluyla da aktarılır. Eğitim sosyolojisi bireylerin bir kültürel gelenek içine katılışları, bu kültürel gelenekle özdeşleşmelerini inceler(Tezcan, 1985:14). Durie'ye göre (Durie, 2003: 68'den aktaran Lehane, 2016, 24), “kültürel kimlik yalnızca kültüre ve mirasa erişime değil, aynı zamanda toplumun kurumlarıyla kültürel ifade ve kültürel destek fırsatlarına da bağlıdır”.

2.4. Görsel kültür

İçinde bulunduğumuz çağ görsel kültür çağı sayılabilir. Görsel kültür, yaşadığımız çağın iletişim ağı içinde görsel imgelerin gücünün ve bu gücün insanlar üzerinde yarattığı etkinin ve birikimin adıdır. Bu etkin güç baskın görsel imgeler yolu ile yaşamı etkilerken, içinde yaşanan toplumun bireylerinin kültürel kimliğini de belirler. Kırıçoğlu (2009:44) görsel kültür eğitimini hazırlayan ve sanat eğitimi müfredatı içinde yer almasını gerektiren nedenler hakkında şunları söyler:

-Görsel kültür çocuk ve gençlerin etrafını saran görsel imgelerin oluşturduğu estetiksel, iletişimsel ve işlevsel amacı olan her nesnedir. Bu yüzden görsel kültürün kültürel kimlik oluşturmada etkin rolü vardır.

-Müze ve galerilerde izlenen sanat yapıtlarında insanlar daha çok bu kültürel imgelerin etkisi altında kalırlar.

-Görsel kültür sınırları kolayca geçer. Bu nedenle içinde yaşanan kültürü etkileyerek karmaşık ve melez bir kültür oluşturup ulusal kültürü olumsuz yönde etkiler.

-Görsel sanatlar ve alt kültür nesnelere arasındaki sınırların erimesi, antropologların sanata getirdikleri geniş tanım, kültür alanının genişlemesi ve çeşitlenmesine yol açar.

-Görsel kültürde dikkatler nesnenin bağlamsal ilişkilerine çekilir, burada görsel kültür nesnelere estetik tüketimi arttırmaya yönelik yeni anlamlar ve işlevler yüklenir.

-Görsel kültür alanını yoğun ve yaygın olduğundan seçkin sanatın yaşamdaki baskın konumunu zayıflar, seçkin sanat, popüler sanat, alt kültür ürünleri arasındaki sınırlar kimi yerde erir.

-Ulusal kültürün ürünleri ile öteki kültürlerin ürünlerinin etkileşim içinde olmaları, görsel kültür kapsamının daha da geniş ve karmaşık hale gelmesine neden olur

2.5.Eğitime İlişkin Tanım Ve Kavramlar

Eğitim genel anlamda “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme s¼reci” olarak tanımlanmaktadır (Senemoğlu, 2002:7). Demirel (2009:7) “eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı k¼lt¼rlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme s¼recidir” derken bu s¼recin kasıtlı olmasına vurgu yapar ve “ yaşantı”yı bireyin diğer bireyler ve ¼evresiyle etkileşiminin bıraktığı izlenim diye tanımlar.

Davranış, bireyde g¼zlenebilen ya da doğrudan g¼zlenemeyen (ol¼¼lebilen ya da ol¼¼lemeyen), a¼ık ya da ¼rt¼k olan t¼m etkinliklerdir. Bireyin her etkinliğine davranış diyebiliriz. Öğretim ise belli bir öğrenci grubu ve belirli bir içeriğe y¼nelik belirli bir ortamda ger¼ekleřtirilen etkinliklerin oluşturduğu bir s¼reçtir (Fer, 2011:6).

Gowin ve Alvarez’e (2005: 3) g¼re eğitim, deneyimin anlamını değiştirir. Nasıl eğittiğimiz karmaşık bir s¼reçtir. G¼revimiz, değerini reddetmeden bu karmaşıklığı basitleştirmektir. Bu g¼rev ¼ok fazla d¼ř¼nce, dikkatli planlama ve bireysel ¼aba gerektirir. Eğitim, bireyler arasında paylaşılan anlamın sosyal bir olayı olarak g¼r¼ld¼ę¼nde m¼mk¼n olur. Eğitici olaylar, hem sosyal hem de doğal olarak d¼nyamızı ele ge¼irmemize yardımcı olur ve sonraki olaylar ¼zerinde bize g¼¼ veren insan se¼imi, m¼dahale ve a¼ılmanın bir sonucu olarak ortaya ¼ıkar.

2.6. Eğitim T¼rleri

Eğitim s¼reci, toplumun değerleri, ahlak standartları, bilgi ve beceri birikimini yeni nesillere aktarmakla ilişkilidir. Eğitim s¼reci istendik k¼lt¼rlenme s¼recidir ve s¼rekli-dir. Her yerde, her an ve bir plana bağlı olmaksızın ger¼ekleřebilir. Eğitimin bu t¼r¼ne informal eğitim denir. Ancak insanın yaşam s¼resi istendik davranışları sadece informal yoldan sağlayacak kadar uzun değildir. Bu nedenle bazı istendik davranışları planlanmış bir Şekilde bireye kazandırmak gerekir. B¼nyesinde plan taşıyan eğitime ise formal eğitim denmektedir (Senemoğlu, 2002:7). Formal eğitimde ¼nceden planlanmış ve programlanmış s¼reçlerle istendik davranışları kazandırmak hedeflenir. Okullardaki eğitim formaldir.

Ayrıca okul dışında da formal eğitim farklı kurumlar aracılığıyla devam eder. Meslek edindirme kursları, halk eğitim merkezlerindeki kurslar buna ¼rnek verilebilir. Eğitimin en ¼nemli ¼zellięi bireyin yaşamı boyunca s¼rmesi ve her ortamda ger¼ekleřebilmesidir. Bireylerin yaşadıkları d¼nyaya daha iyi uyum sağlayabilmeleri i¼in s¼rekli olarak

eğitilmeleri ve sürekli eğitim kavramı toplumda giderek daha önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde her yıl binlerce insan bu eğitimlerden geçerek yeni bilgi, beceri, tutum ve değerler kazanır. Okul dışı formal eğitimin okullardakinden farkı, daha kısa süreli olması, yaşa göre sınıflandırılmaması, ihtiyaç duyuldukça yapılması, konu sınırlaması olmaması olarak sayılabilir. Okul dışı formal eğitim, insanları yaşam boyu eğitime işlevini taşır. Ülkemizde formal eğitim örgün ve yaygın eğitim olarak iki biçimde sistemleştirilmiştir (Fidan, 2012:5).

Anayasanın 42. Maddesi eğitim hakkını güvence altına almıştır. Türkiye’de eğitimi düzenleyen 1739 sayılı temel yasa Milli Eğitim Temel Kanunu’dur. Bu kanuna göre temel ilkeler arasında süreklilik(madde 9) ve her yerde eğitim(madde 17) vardır. Aynı kanununun 40. ve 41. Maddeleri yaygın eğitimle ilgili hususları düzenlemektedir.

2.6.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yükseköğretimi kapsar. Okul öncesi, ilk ve ortaöğretim Milli Eğitim Bakanlığınca, yükseköğretim ise yükseköğretim kurumlarınca verilir. Yükseköğretim kurumları şunlardır; üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları (Töremen, 2016: 11). Ancak örgün eğitimde ilköğretimde iki, ortaöğretimde bir saatte verilmeye çalışılan sanat eğitiminin yeterli olduğunu düşünmek zordur. Parsad ve Spiegelman’a (2012:1) göresanat eğitimine öğrenci erişimi ve devletin devlet okullarındaki bu eğitimlerin kalitesi politikacılar, eğitimciler ve aileler için endişe verici olmaya devam etmektedir. Elbettebu düşüncenin ülkemiz koşullarında sanat eğitiminin öneminin farkında olanlar açısından söylemek daha uygundur. Üniversite sınavı ve diğer sınavlara odaklı bir anlayışın olduğu ülkemizde örgün eğitimde sanat eğitiminin önemi her zaman anlaşılammaktadır.

2.6.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, milli eğitimin genel amaçlarına ve ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde olan ya da sistemden çıkmış bireylere ihtiyaç duydukları alanda verilen eğitimleri kapsar. Yaygın eğitim, genel ve mesleki olarak iki bölümden meydana gelir. Yaygın eğitimi bakanlıklar, özerk eğitim kurumları, resmi ve özel işletmeler verirken, aralarındaki işbirliği ve koordinasyon Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanır. Bu işbirliği ve koordinasyonun esasları ise kanunla düzenlenir (Töremen, 2016:13).

Öğrenmemiz amaçlı, sistemli, planlı bir yapı içinde verilirse buna eğitim-öğretim sistemi denir. Ülkemizde bu sistem “örgün” ve “yaygın” eğitim sistemi olarak ikiye ayrılmıştır. Okulda verilen amaçlı, sistemli, planlı, organize eğitim-öğretim süreci “örgün” eğitim, yine amaçlı, sistemli, planlı ve organize bir yapı içinde örgün eğitime devam eden, ayrılan, tamamlayan veya hiç yararlanamayanların aldığı eğitime ise “yaygın” eğitim denilmektedir. Yaygın eğitime katılanların hemen hepsi yetişkinler olduğundan yetişkin/halk eğitimi terimleri de aynı anlamda kullanılmaktadır (Ural,2007:13).

Halk/Yetişkin eğitimi kavramları sürekli, dönüşlü ve yaşam boyu eğitim terimlerini de kapsamaktadır(Ural, 2007:14).Tüm bu terimler yaygın eğitim içinde yer almaktadır.

Mesleki Eğitim Kurulu, mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı örgün, yaygın ve çıraklık eğitiminin her türünde ve derecesinde temel yürütme organıdır. Milli Eğitim Bakanı müsteşarı tarafından yönetilmekte olan bu kurul birçok toplumsal kuruluş, mesleki organizasyonlar ile iş ve işveren ortaklığı temsilcilerini kapsamaktadır. Yaygın mesleki eğitimle ilgili tüm partiler bu kurulda karar verme sürecine dâhil olmaktadır. Ayrıca, yaygın eğitimle ilgili olan tüm partiler Milli Eğitim Şurasına katılarak organizasyonlarını ve kurumlarının fikirlerini ve kararlarını temsil etme yoluyla karar verme sürecini etkilemektedirler. Aynı zamanda, işçi kurumları, iş sendikaları, mesleki kurumlar, devlete bağlı olmayan sosyal topluluklar gibi kurumlar yetişkin eğitimi ve Türkiye’de gerçekleştirilen toplantılar ile ilgili raporlar vasıtasıyla karar verme sürecini etkilemektedirler (Yayla, 2009:21).

Yaygın eğitimde, örgün eğitimde olduğu gibi ana sorumlu gövde ve temel işleyiş sağlayıcısı MEB’dir. MEB bu işlevini Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü vasıtasıyla gerçekleştirir (Yayla, 2009:24).

Örgün eğitim dışında “kitle eğitimi”, “yetişkinler eğitimi” , “yıgın eğitimi” , “toplum eğitimi” , “temel eğitim” , “sosyal eğitim” , “yaygın eğitim” ve benzeri adlar altında verilen halk eğitimi, yetişkinlere ve okul dışındakilere yönelmiş düzenli, dizgeli ve örgütlü bir eğitim sürecidir. Biçimi, kapsamı, süresi, fiziksel çevresi, yürütücüsü birbirinden farklı olmakla beraber burada rastlantıya bırakılmayan, dizgeli, örgütlü, düzenli(formal) bir eğitim söz konusudur. Bu eğitimde bir eğitmen ve bu eğitimi destekleyen eğitsel bir örgüt vardır. Halk eğitimi, okul dışında girilen dizgeli, tasarlı, düzenli, örgütlü bir eğitimdir. Böylece örgütlenmiş öğrenimin tümleştirici bir ögesidir (Gera,2002:3-4). Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin hepsini içerir (Töremen, 2016:6). Halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, pratik sanat okulları ile resmî ve özel kurumlar ve iş yerlerinde hizmet içi eğitim faaliyetleri yaygın eğitim sistemini oluşturur (Fidan, 2012:5). Kurslar HEM, METEM, çalışma alanları, kamu alanları veya özel kurumlarda, örgün eğitim kurumlarında, hastanelerde, cezaevlerinde ve uygun olan her yerde gerçekleştirilebilir. Ayrıca uzaktan eğitim şeklinde de eğitim verilebilir. Uzaktan mesleki eğitim Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu ve Mesleki Açık Öğretim Lisesi tarafından yürütülmektedir. Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanan bu kurumlar yaygın eğitimi sağlar ve bu hizmeti merkezi sistemlere taşırlar(Yayla, 2009:29).

Milli Eğitim Bakanlığı dışında yaygın eğitim hizmeti sağlayan diğer bakanlık ve kurumlar arasında; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yükseköğretim Kurumları, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Türk Standartları Enstitüsü, belediyeler sayılabilir. Bunlar dışında meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel yaygın eğitim kurumları da yaygın eğitim vermektedir (MEB: 2007: 189,190:193).

Halk eğitimi, başlangıçta gönüllü din ve yardım kuruluşları tarafından yürütülürken, daha sonra bir kamu hizmeti olarak devlet kuruluşlarınca ele alınmıştır. Önceleri örgün eğitimden yoksun kalmış kişi ve grupların bu eksikliğini gidermek içindi. Günümüzde öğrenim durumu ve yaşına bakılmaksızın ihtiyacı olan her insana sonradan belli bilgileri, becerileri kazandırma, bunları yenileme görevini de yüklemiştir. İlk dönemlerinde örgün eğitim kurumlarından yararlanamayan bireylere sonradan bir öğrenim fırsatı yaratmak amacı ağır basıyordu. Hatta kimi ülkelerde, örneğin, Danimarka’da açılan kimi halk

oyunlarının amacı belli düzeydeki devlet okullarında okuyamayanlara, aynı öğrenimi verme amacını güdüyordu. Ülkemizde akşam okulları buna örnek verilebilir. Zamanla, halk eğitimi, tümleyicilik görevine ek olarak, yaşam boyu süren eğitsel sürecin en önemli kesiti olmuştur. Bunu gerektiren nedenlerin başında, öğrenme kuramlarındaki gelişmeler yer almaktadır. Önceleri, “ağaç yaş iken eğilir” sözüyle anlatılan görüş, çok yaygındı. Bugün, yetişkinlerin de bazı konuları daha iyi kavrayabilecekleri anlaşılmıştır. Yetişkinlerin kimi konularla daha çok ilgilendikleri, daha çok önemsedikleri bilinmektedir. Bu, onların daha iyi öğrenmelerini kolaylaştırırken, yaşam deneyimleri de bu konuda etkili olmaktadır. Genellikle yetişkinlerin, güzel sanatları, siyasal, toplumsal konuları, felsefeye ilgili sorunları daha iyi kavradıkları anlaşılmaktadır. Öte yandan örgün eğitim kurumlarını bitirmiş yetişkinler de hem yaşantılarının gerektirdiği bilgileri, becerileri öğrenmek, hem de ilgi alanlarını genişletmek, yeteneklerini geliştirmek için okul dışı eğitimi istemektedirler. Halk eğitimi bu gereksinmeyi de karşılamak durumundadır. Yaşam koşulları gittikçe karmaşıklaştığı için yetişkinin bunlara uyum sağlaması ve bu nedenle eğitsel bir çaba göstermesi gerekmektedir. Bu nedenlerle halk eğitimi, örgün eğitim dizgesinin önemli ve tümleyici bir parçası durumuna gelmiştir. Halk eğitimi, yaşam boyunca sürecek bir eğitim dizgesinin içinde yerini almıştır (Geray, 2002:9-10). Halk eğitimi bireyin hızlı değişen çağdaş topluma uyum sağlaması, değişimi benimsemesi için değişimin niteliğini anlamasına ve bunları nasıl denetim altına alacağını kavramasına yardımcı olmalıdır. Sanayi toplumu koşullarına uyma konusunda da halk eğitimine görevler düşmektedir. Gecekondu alanlarında, yoksulların yaşadığı kent kesimlerinde, işçilerin barındıkları alanlarda, onların kırsal toplumdaki kentsel topluma geçişte karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardımcı nitelikte bir halk eğitimi çalışması yapma zorunluluğu vardır (Geray,2002:15-16).

Geray (2002:11) yaşam boyu eğitimi gerektiren nedenleri şöyle sıralamıştır.

1.Bilginin hızla arttığı ve değiştiği günümüzde herkes genel bilgi alanında olduğu ölçüde kendi uzmanlık alanında da ufkunu sürekli genişletmek zorundadır. Böylesine sürekli bir öğrenim rastlantıya bırakılamaz. Toplum, bu eğitimi sağlamakla görevlidir. Ayrıca teknolojiye gelişmeleri yaymak kamu görevi niteliği almıştır.

2.Serbest zaman olanakları arttıkça bu zamanın dinlenme, eğlenme yanında öğrenme amaçları için kullanılması olanağı da doğmaktadır. Halk eğitim çalışmaları serbest zamanın en iyi biçimde kullanılmasına yaramaktadır.

3. Halk eğitimi, teknolojik ilerleme ve toplumsal değişme arasındaki bu boşluğu gidermek zorundadır.

Halk/Yetişkin eğitimi tanımı zaman içinde değişik aşamalardan geçmiş ve günümüzdeki anlamına ulaşmıştır. Örgün eğitime devam eden biri aynı anda yaygın eğitime de katılabilir. Halk/Yetişkin eğitimi kimi ülkelerde ilk başlarda daha çok örgün eğitimden hiç ya da az yararlanmış yetişkinlere vatandaşlık, okuma-yazma, meslek eğitimi gibi algılanıp, yoksul ve kırsal kesimler öncelikli olmak üzere toplum kalkınmasına ağırlık verilmiştir. Yetişkin eğitimi alanındaki bilimsel çalışmaların artması, artan refahın yol açtığı değişimlerle oluşan yeni gereksinimler yetişkin eğitiminin tanımını da farklılaştırmıştır (Ural, 2007:13). Çağın ve toplumun gereksinimlerine paralel olarak eğitim başlıkları ve içerikleri güncellenmiştir.

Halk eğitimi etkinlikleri farklı kesimlerin ve farklı ihtiyaçların olması nedeniyle çok farklı alanları içerir. Bunlar şöyle sıralanabilir (Celep, 2003).

1. Temel Eğitim
2. Akademik Halk Eğitimi
3. Genel Kültür
4. Demokrasi ve Yurttaşlık Bilgisi
5. Ev Yönetimi
6. Mesleki ve Teknik Eğitim
7. Güzel Sanatlar Eğitimi
8. Sosyal Hizmetler Eğitimi
9. Toplum Eğitimi.

Yaygın Eğitim'in hedeflerini Milli Eğitim Bakanlığı şu şekilde sıralamaktadır;

-Okuma yazma bilmeyenleri okuryazar yapma.

-Yeni teknolojilerin tanıtılmasına yardımcı olmak, yeni hizmet alanları geliştirmek, işsizlerin ya da farklı dallarda çalışmak isteyen kişilerin ya da hayat standartlarını arttırmak isteyen bireylerin becerilerini geliştirmek.

-Kırsal alanlardan kentlere göç eden insanların adaptasyonlarına yardımcı olmak için eğitsel çalışmalar yapmak.

-Kurslarla, bireylerin girişken, üretken, yenilikleri takip eden, iyi bir insan ve iyi bir yurttaş olarak kendilerini sürekli geliştiren olmalarını ve onlara iş yerinde gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışları geliştirmelerini sağlamak.

-Meslek edinmiş bireylerin mesleklerinde yükselmelerine ve mesleğini değiştirmek isteyen bireylere kendi becerilerine uygun meslek bulma konusunda yardımcı olmak.

Lindeman Yetişkin Eğitiminin Anlamı(1926) isimli çalışmasında, yetişkin eğitiminin insanların anlamlı yaşantının farkına vardıkları bir süreç olduğunu ve anlamın kavranışının değerlendirmeye yönelik olduğunu söylemektedir. Anlamın, biz ne oluyor olduğunu ve olanların bizim kişiliklerimiz için ne önem taşıdığını bildiğimiz zaman yaşantıya eşlik ettiğini belirtmiştir (Aktaran Knowles, 1996:28).

2.7. Sanat Eğitimi

Sanatta eğitim ve öğretim, anlamlı simgeler yaratmak ve bunları eleştirel yaklaşımla okumak ve böylelikle öznel benliği oluşturmak, geliştirmek amacıyla düzenlenmiş bir süreçtir. Yaşam boyu sürmesi istenen bu anlamlı kültürlenme süreci okullarda belirli düzenlemelerle gerçekleşir. Sanat okullarda öğretimden çok eğitim sözcüğü ile birlikte anılır. Bu sanat eğitiminin yaşam boyu süren bir eğitim, öğretim alanı olmasından dolayıdır. Bu nedenle sanat ders olarak hem bir zorunluluk, hem de istekle öğrenilmesi ve yaşam boyu bu öğrenmenin bir gereksinim olarak sürmesi istenen bir alandır. Çünkü sanat eğitimi öğrenciye bilgi ve deneyim yanında, insancıl değerlerin ve davranışların kazandırılmasında da etkindir. Ayrıca diğer konu alanlarından daha fazla hayatımızdadır. Kültür bağlamında yaşamın niteliksel yanını sanat ve estetik oluşturur (Kırısoğlu, 2009:61-63).

Günümüz koşulları sadece iyi okullarda, iyi puanlarla mezun olmuş gençler yerine, kendisine sunulan verilerle yetinmeyip yaratıcı yaklaşım ve çözümler üretebilen, bunları yaratıcı bir şekilde yaşama uyarlayarak bununla fark yaratan bireylere gereksinim duyulmaktadır. Sanat eğitimi almanın insanları daha yaratıcı kıldığı görüşünü dile getiren Moga; E. Burger; K., Hetland; L. (2000: 91) sanatın, yaratıcılığı teşvik etmek için çok verimli bir zemin sunduğunu belirtmişlerdir. Sanat eğitimi organize ve disipline olmuş bir süreç ister.

Bu anlamda Robinson (2001: 133) şöyle demektedir; “Yaratıcı başarı her zaman kısıtlamalardan veya boş bir sayfadan kurtulma gerektirmez... Yaratıcı başarı ve estetik zevk, benzersiz etkiler ve orijinal görüşler elde etmek için standart formlar kullanmaktan geçer/yatar”. Örgün eğitimin temel sanat eğitimi vermek ve erken yaşlardan itibaren yaratıcılığı uyarmak için önemi açıktır.

Sanat eğitimi okullarda zorunlu bir derstir; aynı zamanda yaşam boyu etkisini sürdürmesi beklenen, insanı bilgilendiren, düşündüren, yetkinleştiren, arındıran, mutlu eden çok özel bir kültür alanıdır. İnsan aklı salt bilgi araştırmak, toplamak, üretmekle kalmaz aynı zamanda estetik anlamda olaylara, olgulara ve nesnelere değer yargısı ile yaklaşır. Bu bağlamda sanat eğitimi elbette okul programlarında kendi amaçlarını gerçekleştirmek üzere yer alması gereken bir disiplindir. Okullar, yaşam boyu sürmesi istenilen sanatsal bilgi ve deneyimin belirli bir süre, eğitim ve öğretim dizgesi içinde öğrenciye kazandırıldığı kurumlardır. Öğretim olmadan sanat eğitiminden beklenen geniş kapsamlı amaçların gerçekleşmesi olanaksızdır (Kırışoğlu,2009:3).

Sanatın aramızda yaşayabilmesi için sanat eğitimcileri ve sanatseverlerin sanata olan ilgiyi canlandırması gerekir. Bunu yaparken temel hedeflerden birisi de okullar olmalıdır. Örgün eğitimde yasak savmadan öteye gidemeyen sanat dersleri bu nedenle sanat beğenisi gelişmemiş, eleştirel bakıştan yoksun bireyler yetiştirmekte, aileler çocukların sanatla ilgilenmesini istememekte ve gereksiz görmektedir. Kendileri de bu eğitimi almamış ve bunun için teşvik de edilmemişlerdir (Atmaca, 2008:22).

Sever’e (1999: 336) göre sanatın bireysel ve toplumsal işlevlerinden etkili biçimde yararlanabilmek için, sanatın kişilerin yaşamında etkin bir şekilde yer alması gerekir. Kişilerin sanatsal gereksinimlerini, ilgilerini, deneyimlerini sürekli geliştiren ve derinleştiren en önemli değişkenler ise, tümel sanat eğitimi ile kişinin içinde bulunduğu

sanatsal çevredir. Sanatsal çevre, bireyler için, örgün eğitim olanaklarının dışında(ancak onu tümleyen) çeşitli sanatsal dinletiler, tiyatro ve dans gösterileri, plastik sanat sergileri ve müzeler ile sanatsal bir etkileşim ortamı yaratır.

Erken yaşlarda verilen sanat eğitimi son derece önemlidir. Çocuklar ne kadar erken sanatla tanışırlar ve sanatın diliyle konuşmayı öğrenirlerse, yaşantılarının ve ilişkilerinin o kadar düzenli olabileceği ve kişilik gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlayabilecekleri düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin özellikle ergenlik döneminde yaşadıkları değişimin davranışlarına yansması sonucu oluşabilecek olumsuz davranışlar, kendilerini rahatça ifade edebilecekleri ve enerjilerini harcayabilecekleri çeşitli sanatsal/kültürel etkinliklere yönlendirilerek önlenebilir (Apaydınlı &Şentürk, 2012:78).

“Halk eğitimi kalkınmada önemli faktörlerden biridir. Günümüzde sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler kalkınmaya yön verdiğiinden yetişkin eğitimi okuma-yazma, basit yurttaşlık bilgisi ve aritmetik öğretmekten ziyade mesleki, sosyal ve kültürel eğitimler odaklı olmalı, toplum buna teşvik edilmelidir. (Türkoğlu& Uca, 2011, 60).

2.7.1. Sanat Eğitime İlişkin Tanım ve Kavramlar

İnsanın eğitim gereksinimi çok yönlüdür. Eğitiminin başlıca yön ve bileşenlerinden biri de sanat eğitimidir. Sanat eğitimi bilim, teknik, felsefe ve kinestetik alan eğitimleriyle birlikte bireysel ve toplumsal eğitimin vazgeçilmezlerinden biridir (Mercin &Alakuş, 2007: 15).

Günümüzde sanattaki yaratıcılık kadar bilim ve teknikteki yaratıcılıktan da bahsedilmektedir. Her ikisinde farklı yeti ve yeteneklerin rol aldığı sanılmaktadır. Oysa tüm duyuşsal ve düşünsel etkinliklerde, her türlü çalışmanın içinde yaratıcı süreçler mevcuttur. Yaratıcılıkta eski ve yeni bilgi ve deneyimler birleşebilir. Bilinen şeylerden yeni ve özgün bir birleşim bulmak yaratıcılık olarak tanımlanabilir. Bir ürün çıkabileceği gibi bir tutum ve davranış da yaratıcılık içerebilir. Yani yaratıcılık sadece sanat ürünleri için değil, bir takım yaşam durumları ya da insansal ilişkiler için de geçerli olabilir (San, 2008:15,16).

Ülkemiz ve tüm dünya eğitim sistemlerine yöneltilen en katı eleştiri yaratıcılık eksikliğidir. Belirli kalıplar içerisinde düşünerek yaratıcı olunamayacağı ve çağın yakalanamayacağı

bellidir. Sürekli yeni düşünce biçimleri ve bilgiler ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bunları depolamak yerine bunlar arasındaki etkileşimi görece ve üstesinden gelecek ve bunun için ıraksak düşünebilen bireyler yetiştirmek gerekmektedir. Yaratıcılığın dayandığı düşünme biçimi ıraksak düşünmedir. Sanat eğitimi ıraksak düşünmenin geliştirilebileceği bir süreçtir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007:29-30).Starko'ya (2005, 104-106, 134) göre sanat üretirken, yaratıcı süreç metaforik düşünme, esneklik ve görselleştirmeyi de içerebilir. Yine Alter'e (2010, 4) göre Efland (2004),sanat pratiğinde soyutlamanın, görsel metaforun ve analoginin ortak kullanımının yaratıcı düşünceyi teşvik ettiğinin düşüğünü, çünkü bu anlamlı sembolik cihazların bilinçli kullanımının sanatçıyı yenilikçi veya yaratıcı düşünceye çektiğini dile getirir. Dolayısıyla sanatsal deneyimler doğası gereği yaratıcılığı teşvik edebilir.

Geleneksel eğitim dizgeleri genellikle yakınsak düşünmeyi geliştirmeye çalışarak ıraksak düşünme ve yaratıcılığı köreltmektedirler. Özellikle örgün eğitimde kategorize edilmiş bilgiler kalıplar halinde verilmekte, ağırlık ezbere verilmektedir. Günümüzde bu yöntemle çağı yakalamak mümkün değildir. Bireyleri yaratıcı kılmaya en uygun alan, sanatsal alandır. Bu açıdan sanat eğitimi, genel ve tümel eğitim, öğretim içinde genişlikle, yaygınlıkla yer almalıdır (San, 2008:24-25).

Sanat eğitimi yaratıcı bir süreç olarak çocuğu özgür düşünmeye, çalışmaya yöneltmeye çalışır. Üreten seçen beğenen ve kendini ifade edebilen çocuk geleceğin bir temsilcisidir. Sanat eğitimi, özgür, barışçıl, insancıl, toplumuyla bütünleşmiş, kendini yeni koşullara uyarlayabilen bireylerin yetişmesi için vazgeçilmezdir. Ayrıca sanat eğitimi ile birey kendi toplumunun kültürünü öğrenir. Kültürel değerlerine, geleneğine, sanatına, tarihine saygı duyan ve onu koruyan bireyler kültürü sonraki kuşaklara aktarırlar. Teknolojinin günlük hayatımıza girdiği günümüzde çocukların ruhsal açıdan dengeli ve paylaşımcı yetişebilmeleri, estetik çevre bilinci ile kendisine ve çevresine saygı duymayı öğrenmeleri açısından da sanat eğitimi gereklidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007:23-24).

Sanat eğitiminin çoğu zaman eleştirel ve yaratıcı düşünme için bir gelişim aracı olduğu söylenirkenayrıca, matematik, fen bilimleri, okuma ve yazma gibi sanat dışı akademik konularda performansı artıracak becerilerin geliştirilmesi ve öğrencilerin akademik motivasyonlarını, özgüvenlerini ve yeteneklerini güçlendirmesi ve etkili iletişim kurmak ve işbirliği yapma becerilerinin gelişimine etkisi de tartışılmıştır(Winner, Goldstein &Lancrin, 2013: 5-6). Sanat eğitimi, çocuğun başkalarıyla iletişim kurmanın alternatif

yollarını keşfetmesini sağlar. Kişisel ve yaratıcı fikirleri teşvik eder ve bir dizi zekânın gelişimine hayati bir katkı sağlar. İlköğretim düzeyinde amaçlı sanat eğitimi, yaşamı arttırıcı ve yaratıcı düşünceyi teşvik etmede ve kabiliyeti arttırmada paha biçilmezdir (Government of Ireland, 1999: 2).

Kırıçoğlu(2009:25) sanat eğitiminden öğretim adına beklentileri şöyle sıralamaktadır.

- Her öğrencinin pratik deneyimi her yönden ona sanatçının süreci ve amacında olduğu gibi gerçek bir deneyim fırsatı oluşturmaldır.
- Her öğrenci, geçmişi inceleyerek sanatın tarihini öğrenmelidir.
- Her öğrenci sanat, sanatın doğası, kapsamı, kaynağı ve değeri hakkında düşünebilmeli ve düşüncelerini tartışabilmelidir.

Sanatın yararı çoğu kişinin sandığı gibi doğrudan edinilecek nesnel bir yarar değildir. Sanat yapıtı bize hemen mutlu bir yaşam reçetesi sunmaz. Sanatçı yalnız görüneni, deneysel olanı, hesaplanabilir olanı değil, geleceği, olasılıkları, bilinmezi de vermeyi, göstermeyi hedefler. Sanatçının geleceğe de uzanan bir sezgisi, dili ve kavrayışı vardır. Sanatçı yaratıcı sezgisi ile katılığa, hoşgörüsüzlüğe, kaba güce karşı sanat tüketicisinde bir duyarlılık eğitimi sağlar (Sever,1999:334). Pekmezci'ye (2002, 34-35) göre sanat eğitimi öğrenciye, bireye kişilik kazandırarak kendi cevherini keşfetmesini, bireyci ve çıkarıcı insan yerine paylaşımcı, toplumunu, insanını, doğal ve kültürel değerlerini tanıyan, seven, koruyan, sorgulayıcı, üretken bir insan tipi yetişmesine yardımcı olur. Bu birey özgür düşünen, kendi kültürü yanında dünya kültürünü tanıyan, bilim sanat ve kültürün vazgeçilmezliğini bilen bireydir. Bu birey toplumun gelişmesine ivme katacaktır. Yeni eğitim literatürü, sanatların çok kültürlü ve kültürlerarası anlayış geliştirmedeki önemli rolünü vurgulamaktadır (Donelan, 2009).

Sanatın bireysel ve toplumsal işlevlerinden etkili şekilde yararlanabilmek için, sanatın bireylerin yaşantısı içinde etkin bir şekilde yer alması gerekir. Sanatsal ilgi ve gereksinimleri derinleştiren şey de sanat eğitimi ve sanatsal ortamdır (Sever, 1999: 335). Kırıçoğlu'na (2009:1) göre sanat insanın yaşam serüveni içinde kendiliğinden elde edilen, salt yetenekle sınırlı bir değer değildir. Sanata ilişkin bilgi ve deneyim de eğitim ve öğretimle kazanılır. Öğretim kurumlarında dizgesel bir yapı içinde verilen sanat eğitimi böylece bireylerin kültürel birikim elde etmesini, gelişmesini sağlarken sanatın bireyin vazgeçilmezleri içine girilmesini sağlar. Sanatta eğitim ve öğretim okullar ve okula koşut

kurumlarla sınırlı değildir. Okul dışı sanat ortamı, kültürel çevre dolaylı olarak kültür bağlamında etkinliğini sürdürür. Ancak, toplumun kültürel gelişmişliği bir anlamda okulda elde edilen kazanımların sürdürülebilirliğine bağlıdır. Sanat etkinliklerinin her biri (resim yapmak, heykel yapmak, şiir yazmak, bir enstrüman çalmak, şarkı söylemek, dans etmek, oyunculuk yapmak, karışık medya prodüksiyonları oluşturmak ve film yapmak gibi) öğrenciyi tamamen - entelektüel, sosyal, duygusal ve fiziksel olarak tamamlar(Upitis, 2011:i).

Örgün eğitim sistemi içindeki sanat eğitiminin niteliğinin artması bunun öneminin anlaşılmasıyla mümkündür. Bireyler, aileler, eğitimciler ve siyasetçiler konunun önemini anlayıp uygulamaya geçirme konusunda duyarlı bir noktada olduklarında bundan tüm toplum yarar sağlayacaktır.Fleming de(2010:65)sanat eğitiminde canlı ve başarılı bir gelecek, kısmen politikacılardan ve politika yapıcılardan etkin destekle ancak aynı zamanda sürekli tartışma ve diyalog yoluyla anlayış ve pratik geliştirmekten geçer demektedir.

2.7.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

“Görsel sanatlar resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, tekstil, moda tasarımı, seramik, bilgisayar sanatı gibi geniş bir alanı kapsar. Bu dalların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yükseköğrenime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara “Görsel Sanatlar Eğitimi” (...) diyebiliriz” (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 16).

Kırıçoğlu'na göre (2009: 173-174) insanın kültürlenme sürecinde sanatla birlikteliği yaşamının üç döneminde ve üç ortamda gerçekleşir. İlki kişinin aile ortamı ve yakın çevresidir. Burada sanat ve kültür eğitimi ailede başlar, ailenin yönlendirdiği sınırlar içinde gelişir. Okul öncesi eğitimde çocuğun çevresi genişler, imgeleri zenginleşir, görsel kültürün doğrudan ve dolaylı etkisi artar. Bu dönemde çocuk resim yapmayı kendiliğinden gelişen bir dizge içinde öğrenir, imge zenginliği bu gelişmeye yardımcıdır. Ne kadar sanat nesnesi görürse, ne kadar doğa ve çevre ile iç içe olursa görsel imgeleri ve bilgisi o kadar zenginleşir. Bu dönemde yaptığı resimler yetişkinlerin hayranlığını çeker. Okul dönemi kültür ve sanat anlamında ikinci öğrenme ortamıdır. Okul sanatın bir ders olarak

öğrenildiği ve öğretildiği kurumdur. Görsel sanatlar eğitimi ve kültür öğretiminde okuryazarlığın temeli eğitim kurumlarında atılır. Çevre, ortam, okula koşut kurumlar da dolaylı olarak bu eğitime katkı sağlar. Ancak, okuldaki sanat eğitimi ve öğretiminin bu alanda kazandırılacak davranışların amacı ve önemi çevreden edinileceklerden farklıdır. Okul, sanatta da disiplinli ve planlı bir öğretimi gerekli ve zorunlu kılar. Okulda verilen sanat eğitiminin okul sonrasında da insan yaşamının bir parçası olarak ömür boyu kalıcı olması, etkisini sürdürmesi beklenir. Bu nedenle okulda öğrenmenin anahtar kavramı “öğrenmeyi öğrenmek”tir. Görsel sanatlar eğitimi ve öğretiminin amacı budur. Üçüncü kültürlenme alanı dış dünyadır. Okul dışı kültürlenme çevre ve sanat ortamında gerçekleşir. Okuldan sonra sanat bir zorunluluk olmaktan çıkıp bir yaşam biçimine dönüşür ya da dönüşmesi beklenir. Bu süreçte yaşam farklı bir kültürel zenginleşme sürecine girer. Artık sanat kişi için bir nefes alma, bir duygusal doyum, bir tutku olduğu kadar, bir bilgilenme, bir aydınlanmadır. Sanatı bir kaçış olarak yaşamak isteyen sanat nefes aldırırken, sanatı başlı başına bir dünya olarak görmek insanı bilgilendirir, aydınlatır. Sanat dünyayı anlamak ve değiştirmek olarak algılandığında kişi çevresine, içinde yaşadığı topluma eleştirel bir gözle bakar, güzelliklerden mutlu olur, çirkinlikleri, olumsuzlukları değiştirme çabasına girer. İşte bütün bunları okulda aldığı sanata ilişkin öğrendiği sağlam temeller üzerine yeni bilgiler ekleyerek yapar. Sanat alanı her ne kadar öteki disiplinlerden farklı yapılanmış bir alan olsa da sanatta öğretim bilgiyle düzenlenmiş programlar, planlar, kendine özgü yöntemler içinde yapılır. Öğrenme; bilgi, uygulama ve ürün süreci içinde gerçekleşir. Değer yargısı bu sürece eşlik eder. Her üç kültürlenme sürecinde de görsel sanatlar ve kültür eğitiminin hem bir öğrenme alanı hem de bir gereksinim olarak bilgilenebilir ve anlamlı bir birliktelikle sürmesi istenir. Bunun için yapılması gereken öğrenci için okulda da yaşam benzeri kültür ve sanat koşullarının yaratılmasıdır.

2.7.3.Görsel Sanat Eğitiminin Amacı

Milli Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar Dersi programında dersin amacı şu şekilde açıklanmıştır: Ortaöğretimde görsel sanatlar eğitiminin amacı sanatçı yetiştirmek değil, sanatı seven bireyler yetiştirmektir ve sanat uğraşısında bulunan, sanat yapıtıyla karşılaşarak onu değerlendiren kişide harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, çağrışım gibi güçleri eğitmek sanat eğitimi ile

gerçekleşebilir. Bu program, sanat eserine nasıl bakılması gerektiğini bilen, sanatı yaşamının bir parçası olarak gören, duygu, düşünce ve izlenimlerini özgün sanatsal tasarımlara dönüştüren, tarihî ve kültürel değerlerimize duyarlı, evrensel düşünceye sahip, sanattan tat alan, özgüveni gelişmiş, yaratıcı ve üretken, eleştirel bakış açısına sahip, doğayı seven, çevreye saygılı, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, ulusal ve kültürel değerlerini kavramış, laik, demokratik, barışçı ve çağdaş nesiller yetiştirilmesini hedeflemektedir (MEB, 2009:13-14). Okullarda bugün sayısal ağırlıklı derslere önem verilmekte ve daha sonra da sözel alanlar öne çıkarılmakta, ancak bunlardan sonra sanat dersleri gündeme gelebilmektedir. Ancak Buyurgan'ın da(2007) değindiği gibi tek yönlü eğitim anlık başarıları getirirse de ilerde telafisi güç eksikliklere yol açacaktır. Hangi mesleğe yönelirse yönelsin amacına uygun sanat eğitimi almış, estetik beğenisi gelişmiş bireyler kendisine ve topluma daha faydalı olacaktır.

Sanat eğitimi ile çocuk ve çevresi, özellikle kültürel çevresi arasındaki etkileşim ve iletişim daha güçlü olacaktır. Çağdaş sanat eğitimi, sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin içinde yaşadıkları çevreye daha duyarlı olmalarını sağladığı gibi estetik ihtiyaçlarını karşılama, ürün ortaya çıkarma ve yorumlama, yaşantılarını daha anlamlı hale getirmeye yöneliktir(Buyurgan ve Buyurgan, 2007:22).

Küreselleşme ekonomik olduğu kadar kültürel anlamda da ülkeleri etkilemektedir. Bu bağlamda sınır tanımayan görsel kültür, bir yandan ulusların kültürel kimliğini tehlikeye düşürecek kadar etkin olurken, bir yandan da toplumları ekonomik anlamda baskı altına alarak bireyleri aşırı tüketime yönlendirmektedir. Bu nedenle sanat eğitimi toplumu düzenleyici ve dönüştürücü işlevi ile yeniden gündeme gelmiştir. “Sanat yolu ile eğitim” anlayışına bugün her zamankinden daha çok gereksinim duyulmaktadır. Bugün estetik, hem sanatsal ve hem de tüketimi yönlendirici işlevleriyle görsel kültürle birlikte üzerinde dikkatle düşünülmesi ve sanat derslerinde bu iki boyutu ile öğretilmesi gereken bir konu alanıdır (Kırışoğlu, 2009:2-3).

Sanatın niçin öğretilmesi gerektiği sorusu birey, toplum ve kültürün gereksinimlerine anlamlı yanıtlar bulmak üzere sorulur. Çocuğa ve gence eğitim kurumları ve okullarda sanat ve kültür eğitiminde neyin, niçin öğretilmesi gerektiği bu sorulara verilen yanıtlarla ortaya çıkar. Farklı yanıtlar verilebilir. Sanat diğer derslerden farklı olarak öğretisel değeri yanında daha ağırlıklı olarak eğitsel değeri olan bir alandır. Sanat yaşam boyu süren bir eğitim alanıdır ve okul bu eğitimin öğretimle ilgili zorunlu bölümünde etkindir. Sanatın bu

eğitsel değeri nedeniyle sanat dersi yerine sanat eğitimi denir. Yaratıcılığın ortaya çıkarılması, duyguların dışavurumu, düş gücünün geliştirilmesi, dengeli kişilik ve kültürel kimlik oluşumu, yurttaşlık bilincine sahip bireyler yetiştirme gibi amaçlar sanat eğitiminin amaçları içinde sayılabilir (Kırıçoğlu, 2009:10).

Nitelikli bir sanat eğitiminin içeriğinde şunlar olmalıdır: Yöneldiği kişilerin seviyesine uygun, kültürel değerlerin taşıyıcısı, çağın gelişen değerlerini barındıran, yaratıcı, yapıcı bireyler yetiştirmek. Tarihini, kültürünü, dünya sanatını tanıtmalı, sanat eserlerini değerlendirmeyi öğretmeli, estetiği ve sanatın doğasını anlama ve sorgulama özelliği kazandırmalıdır(Buyurgan ve Buyurgan, 2007:18).

2.8. Örgün Eğitimde Görsel Sanat Eğitimi

Örgün öğretimde sanat eğitimi, milli eğitime bağlı okullar ile yükseköğrenim kurumlarında verilmektedir. İlk ve orta kademeli okullarda görsel sanatlar dersleri ile görsel sanatlar eğitiminin temelleri atılmakta, yükseköğrenimde ise sanat alanında ve sanat eğitimi alanında uzmanlaşmak isteyenler için akademik eğitim sunulmaktadır.

2.9. Yaygın Eğitimde Görsel Sanat Eğitimi

Sanatsal uğraşlar, bireylerin estetik gereksinim ya da doyum istemlerinin yanıtladığı süreçlerdir. Sanatsal üretim ve sanatsal tüketim sürecinin duyuşsal ve bilişsel boyutlu temel yönelimleri dünyayı anlama, anlamlandırma, kavrama ve bilgilenmedir. Örgün öğrenim süreçlerinin dışında da yeni yaşantı olanakları yaratan etkinlikler, duyuşsal, bilişsel ve devinişsel boyutlarıyla, bireylerin yaratıcı süreçlere sokuldukları doğal öğrenme ortamlarıdır(Sever, 1999:333).

Sanat eğitimi önce aile ve çevre ile başlar. Daha sonra okullarda devam edilir. Ancak sanata ilişkin öğretim ve öğrenme okul dışında da sürer. Çünkü sanat dünyası yoğunlukla okul dışında var olur. Müzeler, sergiler, galeriler, sanat kursları, bu kursların öğretim programları da öğrenciye sanat adına pek çok olanaklar sunar. Tüm bunlara görsel kültür alanının yaygın dünyası eklendiğinde sanatta öğretimin okulu aştığı, okula koştur dış

dünyanın da öğretmenler tarafından dikkate alınması, seçici bir gözle değerlendirilmesi, öğretime katkıları nedeniyle planlanması gerekmektedir (Kırıçoğlu, 2009:121).

Sanat eğitimi yalnızca okullarda yapılmamakta, çocuk ve gençlerin yanı sıra toplumdaki diğer bireyleri de hedeflemektedir. Sanat tüm toplumun ihtiyacıdır. Sergiler, konserler, tiyatro gösterileri, sinema ve sayılabilecek diğer sanatsal etkinlikler bu ihtiyaca yöneliktir. Sanat eğitimi ve etkinlikleri toplumsal gelişimin ve değişimin de vazgeçilmez unsurlarıdır. Sanat, okul dışına çıkan bireylerde ömür boyu onlara eşlik eden, onların bireysel gelişim, toplumsal duyarlılık, kültür sürekliliğini sağlayan öncelikli alanlardandır. Eğitim ve öğretim programları dışında, sanat etkinlikleri bu eğitimin sürekliliğini sağlar. Etkinliklerin sanat eğitimine katkılarının yanında, sanat eğitiminin yine belli bir programa bağlı kalınarak verildiği yaygın eğitim programları da toplumsal bir ihtiyaca karşılık gelmektedir.

Halk eğitimi programlarındaki güzel sanatlarla ilgili çalışmalar bireyin bu konudaki ilgisini, bilgisini arttırmaya yöneliktir. Müzik, resim, oyun ve benzeri alanlarda güzel sanat yapıtlarını anlamaya, sevmeye, uygulamaya ve etkinlikte bulunmaya yardımcı nitelikte bir eğitim söz konusudur (Geray, 2002:19).

Geray'a (2002:43) göre halk eğitimi toplumsal değişime üç alanda katkı sağlar.

1. Bireyleri belli bir eğitsel düzeye getirmek.
2. Bireyin toplumsal değişimlere uyum sağlamasına yardım etmek.
3. Bireyde çevreyi değiştirme isteği oluşturarak bunu gerçekleştirmesinin yolunu, yöntemini kavramasına, bu amaçla harekete geçip örgütlenmesine yardımcı olmak.

Celep'e (2003) göre halk eğitimi alanlarından güzel sanatlar eğitimi yaratıcı ve eğlendirici olan müzik, güzel sanatlar, el sanatları, edebiyat gibi alanlardır. Ayrıca bir alanda yetenekli olup da örgün eğitim içindeyken bunu geliştiremeyenler için de halk eğitimi olanak sunmaktadır.

Bu etkinlikleri yapansivil girişimler yanında resmi kurumlar da önemli bir yer tutar. Kamu kurumları olan yerel yönetimler, çeşitli bakanlıklar ve bakanlıkların taşra teşkilatları ile üniversiteler yaygın eğitim kapsamında görsel sanatlar eğitimleri ve etkinlikleri düzenlemektedir.

Kültür-sanat izleyici profiline daha iyi anlaşılması, geliştirilmesi, erişimin önündeki engellerin belirlenmesi ve bu alanda sağlıklı kültür politikaları oluşturulabilmesi için ulusal alandaki verilerin kamu kurumları tarafından çağın gerekliliklerine cevap verebilecek şekilde, değişen demografi ve alandaki güncel tartışmalar ışığında düzenli şekilde toplanması, ayrıca bu verilerin sanat kurumlarıyla işbirliği içinde ilgili taraflar, kurumlar ve halkla, erişilebilir ve anlaşılır biçimde paylaşılması gerekir. Kültür-sanat kurumlarının da bu süreçte aktif rol almak için çaba göstermeleri ve kamu ile bu yönde bir işbirliğine açık olmaları sürecin daha da sağlıklı yürümesini sağlayacaktır(İKSV, 2017:26).

Dolayısıyla, ulusal ve yerel düzeyde kültür politikaları oluşturulurken hedefleri herkesi kapsayacak şekilde belirlemek ve kurumları toplumun hiçbir paydaşını dışarıda bırakmayacak şekilde yeni uygulamalar geliştirmeye teşvik etmek esas olmalıdır. Toplumdaki ihtiyaçları ya da katılımın önündeki engelleri bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşımla tanımlamak ve bu yönde yeni uygulamaların geliştirilmesine destek olmak, katılımcı pratiklerle ilgili somut politikaların geliştirilip ülke geneline yayılması yolunda en etkili adımlardan biri olabilir (İKSV, 2017:34).

Engelleri kaldırmak için uygulama aşamasında kamunun rehberliği vazgeçilmez olsa da yeterli olmayabilir. Çünkü tüm engelleri kaldırmak ancak toplumsal bir bilinçle ve kolektif sorumluluk almakla mümkün olabilir. Rehberlik açısından ise kamu kurumlarının örnek teşkil edecek uygulamalar ortaya koymaları, iyi örneklerin çoğalması için destek programları oluşturmaları faydalı olabilir. Bu anlamda Avrupa’da birçok devletin “Herkes için kültür” (Culture for all) hedefiyle yola çıktığı, ancak kapsamı geniş ve ayrıntılı olan bu yolda temsiliyet gücü olan sivil girişimlerle beraber hareket ettikleri görülür(İKSV, 2017:34).Kültür kurumlarının bu alandaki işbirlikleri ve faaliyetleri geliştirmeye odaklanmaları ve buna adanmış bir personellerin bulunması faaliyetlerin etkisini arttırmaktadır(İKSV, 2017:56).

Eğitime odaklanan etkinliklerin yanı sıra işbirlikleri de kurumların katılımcı süreçleri güçlendirmesi için önem taşıyor. Toplumun tüm kesimlerine kültür-sanata erişim imkânı tanıyan koşulların yaratılabilmesi ve bunların yerel düzeye etkili şekilde nüfuz edebilmesi ancak kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında kurulacak diyalog ve işbirlikleri ile mümkün olabilir. Kültür-sanat kurumlarının özellikle yerel yönetimlerle olan ilişkisini devam ettirmesi, kendi etkinliklerine bu kurumların temsilcilerini davet etmesi yerelleşme için de yaratılacak imkânların kapısını açabilir. Aynı alanda hizmet veren kurumlar

arasındaki işbirlikleri de hem ortak sorunları tespit edip üstesinden gelebilme hem de dayanışmayı artırıp alana katkıda bulunma açısından değer taşımaktadır (İKSV, 2017: 57,58).

2.9.1. Yerel Yönetimler

Küreselleşen dünyada sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları ile birlikte kültür dördüncü ayak olarak kabul ediliyor. Kentlerde beraber yaşamının geliştirilmesine aracılık eden kültür; yaşam kalitesini ve refahı artırırken, yarattığı sosyal ve ekonomik değerler ile kalkınma stratejilerine de yön vermektedir (İKSV, 2017: 7).

Kültürlerin iç içe geçtiği günümüz kentlerinde, vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları, merkezi hükümet ve uluslararası ağlar arasında diyalog geliştirmede yerel yönetimler etkili olabilecek aktörlerdir. Kent sakinleriyle yakın temas edebilme olanakları ve söz konusu coğrafyanın sosyokültürel özelliklerine hâkim olabilen yerel yönetimlerden insan odaklı ve eşitlikçi bir sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile kapsayıcı politikalar üretmeleri beklenmektedir (İKSV, 2017: 7). Kültür, günümüz dünya sisteminde kentsel yapının yeniden inşasında önemli bir rol oynarken, kent içinde “yeniden kurgulanma ve yönetilme” sürecine girmiş, kentler için giderek önem kazanan yerel, ulusal ve uluslararası dengelerin belirleyicisi, sosyal, ekonomik ve fiziksel dönüşümlerin odak noktası olmuştur (Karaca, Kiper, 2011: 10). 1970’lerde kültür odaklı kentsel gelişme çalışmaları ile başlayan bu süreçle, kentler küresel dünyada yer bulmaya çalışırken aynı zamanda yerel ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmışlardır. Kültür odaklı kentsel gelişim modeli ile kentlerde sürdürülebilirliği sağlamak sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle beraber İngiltere’den başlayarak Avrupa’ya yayılmış, değişen küresel ekonomik baskı nedeniyle kentler kendini yeniden yapılandırmak zorunda kalmıştır (Karaca, Kiper, 2011: 12).

Tarihsel süreç boyunca farklılaşan ekonomik yapılara bağlı olarak kentlerin fiziki ve niteliksel olarak şekillenerek, ekonomik gelişmişlik seviyeleri açısından da aralarında belirgin bir kimlik oluşturmuşlardır. Kentlerin kurulduğu coğrafya, sosyo-kültürel değişimler, sermaye birikimleri, işgücünün yapısı, teknoloji kullanım oranları kentlerin

gelişmişlik düzeyi açısından belirleyici rol oynamıştır. Bu alanlarda ne kadar avantajlıysa gelişmeleri o oranda güçlü olmuştur (Kurt, 2018: 215).

Yerel için kültürel tanınma ve sürdürülebilirliğe duyulan ihtiyaç, bilginin hızla dolaşıma girdiği günümüz küresel ekonomisinde hiç bu kadar büyük olmamıştı. Bir bilgi alanı olan sanat da, bilgi transferi ve sosyal kalkınma politik ekonomisine dâhil olmuştur. Ancak kültür ve sanat, politikacıların dikkatini ulusal ve devlet düzeylerinde çekmekte ve yan taraflarda değerli süsler olarak konumlandırılmaktadır. Bu nedenle sanat ve kültür sektöründeki etkili kişiler, eğitim yoluyla stratejik araştırma ve eylemleri harekete geçirerek bu durumla rekabet edebilirler (Grierson, 2008:22).

İnsanların doğayla, toplumla ve birbirleriyle ilişkileri kentleşme sürecinde dönüşmektedir. Dolayısıyla sosyo-kültürel değişimin; toplumsal değişimin hem nedeni hem de sonucu olan kentleşmeden ayrı tutularak değerlendirilmesi mümkün değildir (Kurt, 2018: 216).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7.maddesinde gerektiği zaman sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için tesis ve bina yapımı, onarımı ve gerekli malzeme desteği sağlamak yer alır. Madde 7 v ise yerel yönetimlere çeşitli sosyal gruplara yönelik sosyal kültürel hizmetler vermek, bunun için sosyal tesisler kurma kurslar açma, işletme veya işlettirme görevi vermiştir. Aynı zamanda bu maddede bu hizmetler yürütülürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılması istenmektedir (Yıldız, Akbaş, 2010: 549). Ayrıca madde 13,14a,14b yerel yönetimlere örgün eğitime destek, yaygın eğitim hizmetleri, kültürel faaliyetler için görevler yükler. Yetişkin eğitimi, kentlere göçen kişilerin kent kültürünü benimsemesi ve değişik topluluklar arasında kültürel uyum sağlanmasında önemli bir araçtır (Parlak, 2010: 552-553). Sanat eğitimleri kent kültürünün gelişmesine ve kültürel katılımın gelişmesine katkı sunabilir.

Halka en yakın birimler olması ve dinamik yapısıyla yerel yönetimler sosyal dönüşümün sağlanması ve istihdam artırıcı kurslar düzenlerken, en yaygın amaçları kente uyum sağlanmasıdır. Bu sağlıklı bir kentleşme ve kentlilik bilinci için önemli bir adımdır (Parlak, 2010:558). Yerel yönetimler merkezi idarenin belirlediği sınırlar içerisinde halk eğitimi etkinliklerinde bulunabilirler. Yürütülen eğitimler yereldeki halkın ihtiyaçlarına yönelik olarak yürütülmelidir. Merkezi yönetim bunu desteklerken yerel yönetimlerin özerkliğine

de zarar vermemelidir (Geray, 1994:4). Yerel amaçlar; yerel toplulukların, yerel sorunlarını ozmelerine olanak sağlayacak ve bölgelerinde yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştıracak bir amaca dayanmaktadır (şirin, 2008:9). Yerel yönetimler güzel sanatlar ve eğlence faaliyetlerinin hazırlıklarında, kültürel aktivitelere ve kültürel demokrasiye erişmede önemlidirler. Yerel yönetimler bölgenin geleneksel, kültürel özellikleri ve nüfusun kültürel karakteri doğrultusunda, kültürel politikaları hazırlama ve uygulama hakkına sahip olmalıdır. Kültürel politikalar, ekonomik gelişmeyi ve toplum bilincinin oluşmasını teşvik eder, en kk yaştan başlayarak eğitimin vazgeçilmez parçasıdır. Toplumsal ilişkilere katılımda etkilidir, toplumun engelli kesimlerinin sosyal yenilenmesinde yardımcı olur. Bu nedenle kültür, karmaşık kent politikalarının, insan haklarının tesisinin ve kent yaşam kalitesinin arttırılmasının temel taşıdır. Farklı dil, kültür, gelenek ve inançtan gelen göçmenler ve azınlıklar genelde toplum tarafından kolay benimsenmez ve kaynaşamazlar. Bu bireylerin genellikle kente ilişkin tecrübeleri dışlanmışlık, korku ve düşük standartlı bir yaşamdır. Kültürlerarası kaynaşma göçmenlerin kaliteli yaşamları için bir anahtar olduğu gibi yerel yönetimlerin ve kentin kültürel ve ekonomik zenginliğinin de kaynağıdır (Es, 2007:54-55).

Kentlerde yaşanan kimlik arayışları ve kent sakinlerinin gitgide artan ve çeşitlenen kentsel hakları yerel yönetimleri zorlamaktadır. Bunun yanı sıra yerel yönetimler kent sakinlerini kentli yapmak gibi yeni bir görev tanımını ile karşı karşıyadırlar. (Batal, 2016:99).

Dünyada değişim ve dönüşümler öncelikle kentleri etkisine alırken, küreselleşme bu dönüşümün hızını ve etkisini arttırmaktadır. Kentlerde ulaşım olanaklarının da artmasıyla farklı etnik ve dini kökenden insanlar bir araya gelmesi durumu karmaşık hale getirmektedir. Aynı lke sınırları içinde yaşayanların kentlere göç etmesi dahi birlikte yaşama kültürü ve kentlileşme açısından sorunlar doğurabilmekte, kırsal davranış kalıpları ve beklentileri kente uyarlamaya çalışan, aidiyet duygusunu tam olarak gerçekleştiremeyen, kentlileşme sürecini tamamlamamış, arada kalmış insan gruplarının oluşmasına yol açabilmektedir (Batal, 2016:100).

Yerel yönetimlerin verdikleri fiziksel hizmetlerin ötesinde sosyal ve kültürel sorumluluğu üstlenmesi, kentte yaşayanları kaynaştırıcı ve birlikteliği teşvik eden bir unsuru ortaya çıkarmaktadır. Belediyelerin kent kültürü ve kentlilik bilinci oluşturabilmek amacıyla bölgenin tarihi ve dokusuyla bağ kurabilen, onun kültürel özelliklerini yansıtan

projeler üretmesi, kent insanının aidiyet duygusunu geliştirmesi bakımından önemlidir. Bu duygu kentsel farkındalığın artırılmasıyla sağlanabilir.

Kentlerdeki ortak kullanım alanlarındaki davranış biçimleri, insanların geldikleri yörelerle ilgili bağları, kente taşıdıkları ve edindikleri değerler, kente ve kendilerine dair gelecek planları, yaşadığı kente ilişkin algıları, orayı sahiplenme duyguları, yerel yönetimlerinden beklentileri, temsil yetenekleri, memnuniyet ve memnuniyetsizlikleri, şikâyetleri kent kültürü kavramıyla bağlantılı alanlarıdır. Kent kültürü, demografik, politik ve kültürel süreçlerin ekonomik ve sosyal olarak yaptığı katkılarla oluşan dinamik bir kavramdır (Kurt, 2011:266).

Kent kültürü, kenttemekân ve zaman boyutuyla yaşayan insanlarca, ortak bir paydada üretilen maddi veya manevi değerlerin oluşum sürecidir. Bir başka açıdan farklı gelenek göreneklere sahip, çeşitli kültürlerden gelen kişilerin, bireysel hak ve sorumluluklarının bilincine vararak, o kente özgü görgü ve nezaket kuralları çerçevesinde bir arada yaşama kültürüdür. Kent kültürünün oluşum sürecindeki unsurlar arasındaki dinamik etkileşim, kent sakinlerinin kentin toplumsal yapısını, sorunlarını, sorumluluklarını, tarihi-kültürel değerlerini öğrenmesini ve bunları sahiplenerek korumasına ve geliştirmesine yardımcı olarak kentlilik bilincinin yerleşmesini sağlar. Bu bilinç ise kentsel yaşam kalitesinin gelişmesine yansır. Kent kültürünün edinilmesine yönelik bu süreçte oluşacak yeni kurumsal yapılar, organizasyonlar ve projeler verilen hizmet kalitesini de arttırarak bireylere kentli gibi davranma ve yaşamlarına değer katma anlamına geleceğinden kentlilik bilincine katkı sağlar. Hizmet kalitesinin artması, gönüllülük ve katılımın çoğalması da aidiyet düzeyini ve kentlilik bilincini yükselten unsurlardır (Kurt,2011:266,267).

Kentler, eğitim kurumları ve diğer toplumsal kurumlar yoluyla ve kültürel faaliyetler ile sosyalleşme sürecinin mümkün olan en iyi şekilde gerçekleştirilmesi gereken yerlerdir. Yerel yönetim birimlerinin de iki büyük kültürel görevi vardır. Birincisi maddi kültür mirasını korumak, diğeri ise ülkenin temel kültürel değerlerine uygun bir yapılaşmayı sağlamasıdır (Batal,2016:105).

Kentler ekonomik faaliyetin olduğu kadar kültürlerin de merkezidir. İçinde bulunduğumuz yüzyıl, bir “kent yüzyılı” olarak anılırken bu aynı zamanda yeni bir “kent kültürü” nün doğuşu anlamını da taşımaktadır(Altıntaş &Eliri, 2012:65).Kentli olmak

sürekli değişen bir estetik kültürün parçası olmaktadır. Estetik kültür kentlerde mekânların yanı sıra yaşam alışkanlıklarının da değişmesine etki edilmektedir. Kent kültürünün gelişmesine olumlu etki edilecek bir estetik kültür oluşması yönünde bir çaba daha fazla kişinin sanata ulaşmasıyla daha mümkün olacaktır (Altıntaş & Eliri, 2012:68).

Bireylerin kültür-sanatla karşılaşma imkân ve ihtimalleri çoğaldıkça, farkındalığı artmış ve başkalarıyla duygudaşlık kuran bireylerin oluşturduğu toplum idealine yaklaşılır. Sanat etkinliği izlemekten sanat üretimine kadar geniş bir yelpazeyi oluşturma katılımcılık pratikleri bireylerin hayata katılımının önünü açar. Yerleşme, kültür-sanat kurumlarının hizmetlerini herkesin kolayca ulaşabileceği yaygınlığa ulaştırmaları ile bireylerin toplumsal hayata katılımını kolaylaştırıcı ve bu şekilde bireylerin bu etkinlikleri ve kurumu sahiplenmesi sağlanabilir. Kurumlar ise hizmetlerine izleyicilerin ihtiyaç ve pratikleri doğrultusunda yereldeki koşulları dikkate alarak yön verebilirler (İKSV, 2017:58). Örneğin, Sakıp Sabancı Müzesi, her sergide bir gün “komşu günü” adlı bir etkinlikle müzenin bulunduğu semtin sakinlerine ücretsiz olarak sergiyi gezme imkânı tanımaktadır. Ayrıca müzede çevreyi derinlemesine tanıtmak amaçlı Boğaziçi’nde tarih içerisinde oluşan yerleşimler, yapılar, sanat ve sosyal yaşam, müzik ve edebiyat hakkında bir konferans dizisi de yapılmaktadır. Ayda bir düzenlenen bu ücretsiz etkinlik çok rağbet görmektedir. Farklı dinlerin uzmanları, yazar ve şairler, tarihçi ve sanat tarihçileri, Boğaziçi’nin geçmişini inceleyen konuşmalar yapıp, Boğaziçi’ni anlatmaktalar. Kültür-sanat kurumları yerleştikçe, bu kurumların buldukları yerdeki izleyiciler tarafından sahiplenilme ihtimali de artmaktadır (İKSV, 2017:64-65). Ayrıca kültür kurumlarının program ve hizmetlerini talep odaklı oluşturması katılımcılığı geliştirmek için birçok imkân sunabilir. Farklı kesimlerin ilgi ve ihtiyaçlarının gözlemlenmesi daha sık ve yoğun bir katılımı sağlayabilir (İKSV, 2017:67).

Kentsel kültür politikaları yeniden tanımlanarak; kentlerde kalıcı bir sosyo-mekânsal yapı oluşturularak, kültür ve sanat ortamını iyileştirip, yerel kültürel örgütlenme ile kültürel etkinliklere katılımı ve kültürel sürekliliği sağlamak gereklidir (Karaca & Kiper, 2011: 23).

2.9.2. Üniversiteler

Üniversitelerin temel fonksiyonları, bilimsel araştırmalar yaparak sonuçlarını tüm toplumla paylaşmaktır. Ancak bunun yanı sıra kişisel ve entelektüel gelişimi sağlamak ve iş yaşamında ihtiyaç duyulan nitelikte insanı yetiştirmektir(Yayar & Demir, 2013:107). Günümüz koşullarında üniversiteler kendilerini bir yenileme ve rekabet ortamında bulmuşlardır. Evrensel değerler yanında bölgesel değerlerde öne çıkarken, üniversitelerin buldukları bölge ve şehirle etkileşimi daha önemli hale gelmiştir. Üniversitelerin çevreyle işbirliği yapabilmesi ve ortaklık potansiyellerini değerlendirmesi çözmekle karşı karşıya olduğu konulardan biridir. 1999 yılında başlatılan ve Avrupa Yükseköğretim Alanını oluşturmayı amaçlayan Bologna sürecine yaşam boyu öğrenme stratejilerinin dâhil edilmesi, yükseköğretim kurum ve öğrencilerinin temel ortaklar kabul edilmeleri toplumsal etkileşimin önemini vurgulamaktadır (Sürmeli, 2008:1,2).

Kentlerde üniversite kurulması o kenti toplumsal, sosyal, ekonomik vb. yönden etkileyerek kültürel değişim geçirmelerine yol açmaktadır. Kent kültürünün oluşmasında toplumsal ve kültürel yapıya önemli katkıları olmaktadır. Üniversitelerin geleneksel eğitim ve araştırma rollerinin yanında topluma hizmet gibi başka bir önemli fonksiyonu daha vardır. Örgün eğitimin dışında, topluma bilgi yaymak, sosyal ve ekonomik sorunlara çözümler üretmek, rekabet edebilir teknolojiler üretmek ile bu teknolojileri sanayiye aktarmak gibi işlevleri bulunmaktadır (Bayraktar, 2012:12).

Üniversiteler insan kaynakları, bilgi, eğitim, iş ve sosyal hizmetler açısından bulunduğu şehir için önemlidir. Üniversitelerin şehirler açısından işlevleri ekonomik ve sosyokültürel boyutlarıyla değerlendirilebilir. Ancak bu iki boyut birbirinden bağımsız olarak ele alınamaz. Ekonomik işlev ve etkilerin sosyokültürel sonuçları olabileceği gibi, sosyokültürel işlevler de uzun dönemde ekonomik sonuçlar doğurabilir. Üniversitelerin buldukları bölgeye etkilerini inceleyen çalışmalar bu işlev ve etkilerin birbirinden kesin sınırlarla ayrılmadığını göstermektedir (Sürmeli, 2008:2,3).Birçok araştırma üniversitelerin buldukları şehirlere ekonomik katkılarının yanı sıra sosyokültürel katkılarının da olduğunu tespit etmiştir. Eskişehir üniversitesinin şehre etkilerini araştıran çalışmada sosyokültürel katkılarıyla ilgili olumlu sonuçlara ulaşılmıştır (Sürmeli, 2008:129). Yılmaz ve Kaynak'ın(2011:70) yaptığı, üniversitelerin sosyoekonomik dönüşümdeki rolünü inceleyen çalışma, personel ve öğrenci çeşitliliği ve yapılan değişik faaliyetlerin sosyokültürel ortamı canlandırmada etkili olduğunu belirlemişlerdir. Gürsoy(2018) ise Adıyaman kenti ve üniversitesine ilişkin yaptığı araştırmada yine benzer sonuçlara

ulaşarak, üniversitenin şehre ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim ve sağlık alanlarında katkıları olduğu sonuçlarını bulmuştur. Altıntaş'ın "Türkiye'de Üniversitelerin Bölgesel ve Yerel Gelişmeye Etkileri" çalışmasında üniversite kurulduktan sonra 2005 yılında 41 ilde toplamda tiyatro ve sinema izleyici sayısı 1.460.716 iken 2013 yılında %178 artarak 2.607.945 kişiye ulaştığı bilgisi verilerek kültür-sanat aktivitelerinde bir artış olduğunu tespit etmiştir (Altıntaş,2015: 99). Kayabaşı'nın(2009:151) sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarındaki sanat etkinliklerinin eğitim ortamına etkilerini araştırdığı çalışmada, bu etkinliklerin bireylerin sanat eğitimine katkı sağladığı, ancak etkinliklerin nicelik ve niteliklerinin artırılmasının bu katkıyı geliştireceği sonucuna ulaşmıştır.

Üniversitelerin yöredeki insanlara eğitim ve öğretim hizmeti vermek; kütüphane, spor tesisleri ve sosyal hizmetler gibi hizmetlerden üniversite öğrencilerinin yanı sıra, yöre insanlarının da faydalanmasını sağlamak gibi halka karşı bazı görevleri vardır. Aynı zamanda akademisyenler sivil işlerde aktif görev almakta ve yöre sanayisi için araştırma, inceleme ve danışmanlık yapmaktadırlar. Ülkemizde bugüne kadar üniversite ve kent arasında iletişimsizlik problemi olmuştur. Doğru etkileşiminin sağlanabilmesi için öncelikle sağlıklı işleyen bir iletişim süreci ve bunun sonucunda tanıtım faaliyetlerine ihtiyaç bulunmaktadır (Bayraktar, 2012:13-14).

Üniversiteler şehirlerin, ilk olarak demografik yapısına, zamanla ekonomisine, mekânsalyapılanmasına, sosyal ve kültürel yapısına, toplumsal ve mesleki gelişimine, spor ve fiziksel aktivite alanlarına, sanayisine kadar çeşitli şekillerde etkide bulunmaktadır. Bu etkiler büyük şehirlere oranla küçük şehirlerde daha yoğun hissedilmektedir. (Yavuzçehre, 2016, 236).

Şehirlerin sosyoekonomik yerini ve önemini belirleyen işlevlerdenolan kültürel işlevler açısından bakıldığında, şehirlerdeki yükseköğrenim kurumlarının yaptığı akademik, kültürel ve sanatsal etkinlikler şehrin gelişimiyle doğrudan ilişkilidir. Ayrıca öğrenci ve öğretim üyeleri de kültürel yaşama hareketlilik getirmektedirler. Bu unsurlar şehirle etkileşimi arttırmaktadır. Üniversiteler şehrin kültürel planlaması ve yönetiminde önemli bir kaynaktır. Üniversite personelinin şehir yönetiminde etkili gruplara, sivil toplum kuruluşlarına, bölgedeki medya kurumlarına danışmanlık konusunda etkili olması beklenir. Üniversitelerin varlığı sanatsal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesine de katkıda bulunur(Sürmeli, 2008:20,22).Üniversiteler, sağlıklı bir kentsel gelişmenin gerçekleştirilmesinde kent yönetimlerinin en önemli ortaklarıdır (Bayraktar, 2012:

106).Üniversitelerin iletişiminde ve etkileşimde olduğu ortamlar mevcuttur. Öğrenciler, öğrenci aileleri, öğretim elemanları, idari çalışanlar, mezun öğrenciler, içinde bulunulan kent ve ülke halkı, yerel-ulusal basın kuruluşları, özel ve kamu kurumları ile diğer yükseköğretim kurumları üniversitenin iç kültürel iletişim ortamını; yerel yönetim, basın, sanayi, ticaret ve hizmet kuruluşları, YÖK ve hükümet ise üniversitenin dış kültürel iletişim ortamını oluşturmaktadır (Bayraktar, 2011:115).

İnanç, dil ve bilgi; kültürel miras olarak gerek örgün eğitim ve gerekse de yaygın eğitim aracıyla kişiye, kişiden kişiye, kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Üniversitelerin de, kültürel mirasın birikiminde ve gelecek kuşaklara aktarılmasında rolü vardır.(Bayraktar, 2011:141).Yükseköğretim kurumlarının giderek önemi artan bir işlevi de yaşamboyu öğretim olanakları sunmalarıdır. Örgün eğitim sistemi içerisinde yaşamboyu öğretim programlarına, lisansüstü programlar, akademik birimler ve topluluklarca düzenlenen kurslar ve sertifika programları örnek verilebilir. Yaşamboyu öğretim programları ulusal ve uluslararası düzeyde uzaktan eğitim sistemi ile de verilmektedir(Sürmeli, 2008:135).

Üniversiteler bünyelerindeki sürekli eğitim, araştırma ve uygulama merkezleri ve sağlık, kültür ve spor daire başkanlığı birimleri ile hem üniversite öğrenci ve çalışanlarına hem de toplumun tüm kesimlerine yönelik çeşitli faaliyetler düzenlemektedirler. Bunlar kurs, seminer, sertifika programları, çeşitli eğitim programları, kurum eğitimleri, konferanslar gibi bilimsel, sosyal, sanatsal ve kültürel birçok eğitim ve etkinliği kapsamaktadır.

Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezleri(SEM) kuruluş amaçları doğrultusunda kamu kurumları ve üniversite işbirliğine katkıda bulunmak, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla akademik programlar ve değişik eğitim programlarının organizasyonu dışında değişik ilgi alanları üzerinde yoğunlaşmak, nitelikli personel ihtiyacını belirlemek, ortaya çıkabilecek yeni istihdam alanlarına yönelik sertifika programları düzenlemek ve bu uygulamalarını halka sunmak üzere kurulmuştur. Bu sebeple SEM'ler, yeni gelişen teknolojilerin tanıtılması, alınan bilgi ve eğitime uygun nitelikli iş bulma, çalışanların becerilerini geliştirerek yurtiçi ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği kurma gibi faaliyetlerin merkezinde olmalıdır. SEMler, sürekli eğitim uygulama ve araştırma merkezi, uygulama merkezi, sürekli eğitim ve girişimcilik uygulama merkezi gibi değişik isimlerle devlet ve özel üniversitelerinde kurulmaktadır. Tüm bu isimlerle kurulan bu birimlerin işlevleri benzerdir.Bu yapıların çoğunluğu Sürekli Eğitim Merkezleri

(SEM) (70,6%), Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (11,8%) şeklinde isimlendirilmiştir(Çetin &Orman, 2010:12).

Üniversiteler tarafından verilen yaygın eğitim programları sadece bilgi beceri kazandırıp eğitim sonrası iş ve kariyer imkânları sağlamayacak bunun yanı sıra yanında bilgi ve kültür düzeyi yüksek bir toplum oluşturulmasına da katkı sağlayacaktır(Çetin& Orman, 2010:13).Yaşam boyu öğrenme eğitimi uzun bir süreç ve devamlılık istediğinden; başarı için bu eğitim kurumlarının yaygınlaştırılması ve toplum tarafından eğitimin yaşam boyu sürmesi gerekliliğinin benimsenmesi ile gerçekleşecektir. Bu eğitimler genel katılıma açık ve kurumlara özel eğitimler olarak iki grupta sınıflandırılmaktadır. Açık eğitimler, meslek edindirme kursları, uzmanlık programları ve beceri kazandırma programları iken, kurumlara özel eğitimlerde ise kurumların ihtiyaç analizi yapılarak eğitim danışmanlığı verilmektedir(Çetin &Orman, 2010: 14).Üniversitelere bağlı olarak faaliyet gösteren Sürekli Eğitim Merkezleri 1990'dan bu yana toplumun yaşam boyu eğitim gereksinimini karşılamak amacıyla; kişilerin örgün öğrenim dışında kalan zamanlarını değerlendirmelerine olanak sağlamak, kişisel, mesleki gelişimlerinin yanında toplumun eğitim ve bilinçlenme süreçlerini desteklemek üzere kurulmuşlardır. Ayrıca desteklediği ya da yürüttüğü sosyal sorumluluk projeleri ve halka açık ücretsiz etkinlikleriyle, toplum içinde etkin bir ortaklaşa yaşam kültürü oluşturma konusunda öncülük etmektedirler(Karadağ, 2010:17).

Üniversiteler, toplumun bütün kesim ve kurumlarının etkinliklerini üniversitede yapmalarını teşvik ederek toplumla ilişkilerini güçlendirmelidirler. Devlet kurumlarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla eğitim, sağlık, enerji, tarım ve belediyeçilik gibi konularda yaptıkları sözleşmelerin sayısını arttırmalıdır. Ayrıca üniversiteler toplumla kaynaşabilmek için; sürekli ve hayat boyu eğitim olanaklarını arttırmalıdır. Yüz yüze eğitim, esnek, kısa süreli mesleki programlarla, halka ve çalışanlara beceri kazanması ve mesleki bilgilerini güncellemelerini sağlamak için eğitimler hazırlamalıdır(Bayraktar, 2011:143).

Üniversitelerin düzenlediği gerek sanatsal ve kültürel etkinliklerin gerekse sanat içerikli bilimsel etkinliklerin üniversite öğrencileri, personeli yanında kent halkına da katkıları olacağı ancak bunun için şehir halkıyla organik bir birliktelik ve iyi bir iletişimin gerekliliği açıktır. Bu etkinliklerin gerek kamu kurumları ve üniversite gerekse sivil toplum

ve şehirdeki diğer özel sanat kuruluşlarının çabasıyla zenginleşmesinin, uzun vadede şehir kültürü, sanat ortamı ve eğitimine önemli katkıları olacağı kuşkusuzdur.

2.9.3. Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Devletler kamu hizmetlerini gerçekleştirmek için merkezden ve yerinden yönetim sistemleri uygulamaktadırlar. Merkezden yönetim şeklinde genel ve yerel tüm hizmetler tek elde toplanır. Bu durumda hizmetler ya doğrudan merkezden ya da merkeze bağlı kurumlar tarafından gerçekleştirilir. Yerinden yönetimde hizmetler yöre halkınca seçilenler tarafından yürütülür. Türkiye’de her iki sistemin uzlaşmasına göre biçimlendirilmiş merkezden yönetim şekli uygulanmaktadır.

Ülkemiz idari bakımdan illere ayrılmıştır. İller, ilçeler ve bucaklar merkezi yönetimin uzantısıdır ve bağımsız hukuksal yapıları yoktur. Yani merkez yönetimin taşra teşkilatıdır. Bu birimlerin başlarında mülki idare amiri vardır. İl genel yönetimi yani mülki idare amiri validir. Vali devlet ve hükümet temsilcisi olarak birçok görevi yürütür ve yetkileri kullanır (Sencer, 1985:24-25).

Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye’de kültür ve turizm alanından sorumlu merkez kurumdur. Bakanlık resmi sitesinde amaçlarını şöyle açıklamaktadır:

“Kültür ve Turizm Bakanlığı 10.07.2018 tarih ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1. Nolu Kararnamesi ile kurulmuştur. Bu Kanunun amacı; kültürel değerleri yaşatmak, geliştirmek, yaymak, tanıtmak, değerlendirmek ve benimsetmek, tarihî ve kültürel varlıkların tahribini ve yok edilmesini önlemek, yurdun turizme elverişli bütün imkânlarını ülke ekonomisine olumlu katkı sağlayacak şekilde değerlendirmek, turizmin geliştirilmesi, pazarlanması, teşvik ve desteklenmesi için gerekli önlemleri almak, kültür ve turizm konularıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek ve bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığının kurulmasına, teşkilât ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir” (URL 1: 2018).

Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

- a)** Millî, manevî, tarihî, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle millî bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak,
- b)** Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek, bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak; yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından veya kamu personelini desteklemek için kurulan dernekler ve aynı amaçlarla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflar dışındaki asıl amacı kültür, sanat, turizm ve tanıtım faaliyeti olan dernek ve vakıflar ile özel tiyatrolar tarafından gerçekleştirilecek projelere nakdi yardımda bulunmak,
- c)** Tarihî ve kültürel varlıkları korumak,
- d)** Turizmi, millî ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek için yurdun turizme elverişli bütün imkânlarını değerlendirmek, geliştirmek ve pazarlamak,
- e)** Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek,
- f)** Kültür ve turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek, gerektiğinde kamulaştırmak, bunların etüt, proje ve inşaatını yapmak, yaptırmak,
- g)** Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı faaliyetler ile her türlü imkân ve araçlardan faydalanarak kültür ve turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini yürütmek,
- h)** Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak (URL 1: 2018).

Şehirlerde Kültür ve Turizm Bakanlığının çeşitli görevlerini İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri yürütmektedir. İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri Kültür ve Turizm Bakanlığının taşra teşkilatıdır. 24/01/1989 tarihli ve 354 sayılı Kültür Bakanlığının

Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 31'e beşinci maddesinde, Kültür Müdürlükleri, kendilerine bağlı Müzeler, Kütüphaneler, Devlet Resim Heykel Müzeleri, Devlet Güzel Sanatlar Galerileri, Devlet Resim Heykel Müze ve Galerileri, Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü ile Kültür Merkezi Müdürlüklerinin faaliyetlerinin amacına uygun ve verimli şekilde yürütülmesini sağlayan yönetim ve denetim mercileridir.

Kültür Müdürlüğünün Kültür Faaliyetleriyle ilgili görevleri;

a) Kültür hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesiyle ilgili araştırma ve planlama yapmak, konferans, sergi ve paneller düzenlemek, Valiliğe ve Bakanlığa sunmak,

b) İl içinde yapılacak her türlü tören ve kutlama haftalarıyla ilgili olarak Müdürlüğe düşen görevleri yerine getirmek,

c) İldeki folklor değerlerini araştırmak, kültür faaliyetlerini yakından takip etmek denetlemek, teşvik etmek ve gerektiğinde bu faaliyetlere rehber olacak çalışmaları yürütmek,

d) Kanun, tüzük, yönetmelik, genelge, plan, program ve emirlerle tespit edilen kültür faaliyetlerinin ildeki Bakanlık kuruluşlarında gerçekleşmesini sağlamak,

e) Tarihi ve arkeolojik değerlerin güvenliği ile taşınır ve taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunması, eski eser kaçakçılığının önlenmesi ve kaçak kazı ve define aranması yapılmaması hususunda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,

f) Kültür anlaşmaları çerçevesinde memleketimize gelen yabancıların Bakanlık hizmet alanına giren konularda bir programa bağlı olarak il içinde yapacakları gezi ve incelemelerine yardımcı olmak,

g) 2527 sayılı Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanuna göre gerekli işlemleri yaptırmak ve yapmak,

h) Bulunduğu ilin her alandaki kültürel meselelerini incelemek, gerektiğinde ilde kültür faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlarla da işbirliği yaparak yetkisi dâhilinde olanları sonuçlandırmak, olmayanları ilgili makama bildirmek,

i) İl ve ilçelerde Bakanlıkça gönderilen genelgeler çerçevesinde, denetleme komisyonları oluşturularak; işletmelerde gösterime sunulan, kiraya verilen ve satılan video filmi, ses kaseti ve sinema filmi eserlerinin kontrollerini yaptırmak,

j) Bakanlık ve Valilikçe verilecek diğer görevleri yapmak, şeklinde sıralanmıştır (URL 2: 2018).

Kültür ve Turizm Müdürlükleri şehirlerde başka görevlerinin yanı sıra, kültürel faaliyetlerde bulunmak, kültürel varlıkları korumak aynı zamanda bu alanda hizmet veren diğer kurumlarla da işbirliği yapmak görevlerini yüklenmişlerdir.

Yerelde tek tek kurumların gücünü aşan konularda ya da işlerde kurumların işbirliği yapmasına olanak sağlayan yasal düzenlemeler mevcuttur. Bunun için anlaşmak ya da birlik oluşturmak gereklidir. Bu birlikler her düzeyde aynı tür kuruluşlar olabileceği gibi farklı yerel yönetim kuruluşları arasında da olabilir(Sencer:43).Belediyelere 1580 ve 3030 sayılı yasalarla verilen görevler ileKültür Bakanlığı'nın görevlerinin örtüştüğü alanlarda merkezi ve yerel yönetimlerin işbirliği içinde hareket etmeleri, olanaklarını paylaşmaları kültür ve sanatın geleceği bakımından son derece yararlı olacaktır (Bozdemir, 2009:72).

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analiz başlıkları ele alınacaktır.

3.1.Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma modellerindençoklu durumçalışması yöntemi ile yapılmıştır. “Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2011:39). Durumlar bir birey, kurum, grup ya da bir ortam olarak karşımıza çıkabilir. Durum çalışmaları nicel veya nitel yaklaşımla yapılırken temel amaç duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir veya birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Bir duruma ilişkin ortam, birey, olay ya da süreç gibi etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve durumdan nasıl etkilendiklerine odaklanılır (Yıldırım& Şimşek,2011:77). Araştırma konusunu anlamaya en uygun yöntem olarak durum çalışması görüldüğünden bu yöntem seçilmiştir. Çoklu durum çalışması ile detaylı bilgi elde etmek mümkündür. Araştırma konusu olan şehir araştırmacının burada yaşıyor olması, dolayısıyla ulaşım kolaylığı, zaman ve ekonomi tasarrufu nedeniyle seçilmiştir. Ayrıca Diyarbakır’ıngüneydoğuda önemli bir merkez olması, yoğun göç alması ve bundan dolayısorunların daha fazla ve karmaşık hale gelebilmesi nedeniyle de araştırmaya uygun bulunmuştur.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Diyarbakır Yenişehir Belediyesi, Diyarbakır Sur Belediyesi, Diyarbakır Kayapınar Belediyesi, Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır Kültür ve Turizm Müdürlüğü oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Tekniği

İlk önce konu ile ilgili literatür taranmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gözlem formu araştırmacı tarafından geliştirilip uzman görüşü alınmış ve uygulaması araştırmacı tarafından yapılmıştır. Ayrıca doküman incelemesi yoluyla da veri toplanmıştır. Nitel araştırmada farklı veri toplama yöntemlerinin bir arada kullanılması oldukça yaygındır. Veri toplama yöntemlerinin artı ve eksilerini dikkate alarak, birden fazla yöntem araştırma desenine dâhil edilebilir. Bu şekilde, bir veri toplama yönteminin sınırlılığı, başka veri toplama yöntemlerinin de eklenmesiyle aşılabılır. Birden fazla veri toplama yönteminin kullanılmasına “veri çeşitlemesi” (data triangulation) denir. Bu yaklaşım ile araştırmada elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliği arttırılabilir (Yıldırım& Şimşek, 2011:89). Bu araştırmada görüşme, gözlem ve doküman incelemesi yöntemleri kullanılarak veri çeşitlemesine gidilmiştir.

Diyarbakır’da görsel sanatlar etkinlikleri düzenleyen resmi kurumlar Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Kayapınar Belediyesi, Yenişehir Belediyesi, Sur Belediyesi, Diyarbakır Kültür Turizm Müdürlüğü ile Dicle Üniversitesi olduğundan bu kurumlar seçilmiştir. Bağlar Belediyesi için de talepte bulunulmuş ancak izin istenen süreler içinde yanıt gelmediğinden araştırmaya dâhil edilememiştir. Sur Belediyesi görüşme sorularına yazılı olarak yanıt vermiştir. İlgilinin göreve yeni gelmiş olması ve geçmişe yönelik fazla bilgiye sahip olmaması ve kaynaklara ulaşma imkânı olmaması nedeniyle görüşme sorularına yazılı yanıt verebileceğini söylemiştir. Yanıtlar mail yoluyla gönderilmiştir. Ancak geçmişe yönelik faaliyetlerle ilgili dokümanların olmadığını bu sebeplerle birçok soruya yanıt vermelerinin mümkün olmadığını, ancak hâlihazırdaki durumlarla ilgili konularda yanıtlar verebileceklerini ifade etmiştir.

Görüşme sorularından bazıları şöyledir:

1- Görsel sanatların hangi dallarında eğitim verilmektedir?

2-Bu eğitimler ve etkinlikler için alt yapının yeterli olduğunu söyleyebilir misiniz?

3-Görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine ayrılan bütçe bu etkinlikler için yeterli oluyor mu?

4-Eğitime ilişkin bir öğretim programınız var mı?

5-Diyarbakır'da bu etkinlikleri yapan diğer kurumlarla işbirliğiniz var mıdır? Hangi kurumlar olduğunu paylaşabilir misiniz?

6-Görsel sanatlar eğitimlerinde hedeflenen bir kitle var mıdır? Varsa kimlerdir? Neden?

7-Kurumunuzda görsel sanatlarla ilgili hangi etkinliklere ağırlıkla yer verilmektedir?

Gözlem, nitel araştırmalarda sayısal veri üretmekten çok araştırma konusuna ilişkin derinlemesine ve ayrıntılı açıklamalar ile tanımlar yapmayayönelmektedir(Yıldırım & Şimşek, 2011:170). Gözlem Diyarbakır'daki resmi kurum ve kuruluşların görsel sanat eğitimi verdikleri atölyeler, derslikler ile görsel sanat etkinlikleri düzenledikleri galeriler gibi fiziksel mekânları içermektedir. Gözlemin amacına ilişkin araştırma soruları gözlem yapılan alanın niteliğine göre hazırlanmıştır. Ayrıca formun altına, gözlem esnasında ya da araştırma sürecinde beliren yeni durumlara ilişkin alınabilecek notlar ve gözlemler için ekler bölümü konulmuştur. Gözlem formu hazırlanırken literatürden ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atölye standartları için hazırlanan tablodan faydalanılmıştır (URL 3:2018).

Doküman inceleme aşamasında kurumlardan toplanan sayısal veriler tablolaştırılarak sonuçlar değerlendirilmiştir. "Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar."(Yıldırım& Şimşek, 2011:187). Araştırmacı doküman incelemesi yoluyla elde ettiği verileri diğer yöntemlerle elde ettiği verilerle karşılaştırarak araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini arttırabilir(Yıldırım & Şimşek, 2011: 196).

Gözlem, görüşme ve doküman incelemesi süreci yaklaşık üç hafta sürmüştür. Araştırma için gerekli izinler ilgili kurumlardan alınmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılır.(Yıldırım, Şimşek, 2011: 89). Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre ya da gözlem, görüşme soruları ve boyutları dikkate alınarak sunulabilir. Gözlem ve görüşleri çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla alıntılara sık yer verilir. Betimsel analizde amaç, verileri düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde sunmaktır. Veriler açık ve sistematik bir şekilde betimlendikten sonra bunlar açıklanır, yorumlanarak, neden-sonuç ilişkisi irdelenir ve bazı sonuçlara ulaşılır (Yıldırım & Şimşek, 2011: 224).

Araştırma verilerinin analizi iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada veriler yazılı hale getirilip, ikinci aşamada çözümlemesi yapılmaktadır. Görüşme sırasında yanıtlar not tutularak ve izin verildiği durumlarda ses kayıtları halinde alınmıştır. Bu verilerin hepsi yazılı hale getirilmiştir. Görüşmelerde kurumlardaki görsel sanatlar eğitmenleri ve eğitim sorumlularına yarı yapılandırılmış sorular sorularak verdikleri yanıtlar betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Gözlem formundan elde edilen veriler tablolaştırılarak yüzdeleri hesaplanmış ve yorumlanmıştır. Doküman incelemesinde ise veriler alt amaçlar doğrultusunda incelenerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular incelenerek yorumlanacaktır. Araştırma yapılan kurumlarda görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerinden sorumlu kişilerin görüşleri alınmıştır. Sorular şu başlıklar altında sorulmuştur:

- 1-Kurumdaki görsel sanatlar eğitimlerine ilişkin sorular.
- 2-Kurumun görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine dair fiziksel altyapı, donanım, bütçe ve öğretim programına ilişkin sorular.
- 3-Eğitimi katılanlara ilişkin sorular.
- 4-Görsel sanatlar etkinliklerini takip edenlere(izleyici) ilişkin sorular.
- 5-Kurumdaki görsel sanat etkinliklerine ilişkin sorular.
- 6-Kurumlar arası işbirliği, koordinasyona ilişkin sorular.

Büyükşehir Belediyesine ait iki kültür merkezi bulunmaktadır. Gözlemler iki merkezi de kapsamaktadır. Eğitim ve etkinlikler aynı kuruma ait olduğundan birlikte değerlendirilecektir. Gözlemler atölye, derslik ve galerileri içermektedir. Doküman incelemesinde ise kurumlardan alınan yazılı dokümanlar kullanılmıştır.

4.1. Görüşme Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlama

4.1.1 Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Birinci alt amaç: Kurumun görsel sanatlar eğitimine yaklaşımı nasıldır?

Birinci alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları ile kurumların görsel sanatlar eğitimine yaklaşımlarını, hazırlıklarını ve gerekliliğine ilişkin düşüncelerini anlamak amaçlanmıştır. Sorulardan ilki “Görsel sanatların hangi dallarında eğitim verilmektedir?”

Kurum yetkililerinin verdiği bilgilere göre Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Kongre Merkezinde resim, fotoğraf, seramik ve çini eğitimleri verilirken, Sümerpark Ortak Yaşam Alanında da resim, seramik, cam, kâğıt rölyef, çini dersleri verilmektedir. Kayapınar Belediyesi Cegerxwin Kültür Merkezinde karakalem, yağlıboya, üniversiteye hazırlık kursları ve çocuklara yönelik sanat eğitimi dışında ebru ve fotoğraf kursları verildiği ifade edilmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi şu an için herhangi bir görsel sanatlar eğitimi verilmediğini ancak 2015 ve 2016 yıllarında resim eğitimi verildiğini söylemiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi de Rabia-tül Adevviye Kadın Kültür ve Sanat Merkezinde resim ve bunun dışında çeşitli el sanatları dersleri verildiğini belirtmiştir. Kültür Turizm Müdürlüğü yetkilisi 9-15 yaş arası çocukların devam ettiği fotoğrafçılık kursları olduğunu ve Mayıs'ta geleneksel sanatlardan ebru sanatı ve davul derisi ile aksesuar kursları açılacağını ifade etmiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi resim, heykel, seramik, grafik, ebru, cam füzyon dersleri verildiğini söylemiştir. Kurumların eğitim geçmişlerine bakıldığında resim, fotoğraf, seramik eğitimleri ağırlıklı olduğu görülmüştür.

İkinci soru “Sizce kurumunuzda görsel sanatlarla ilgili başka alanlarda eğitimler verilmeli midir? Neler olabilir?”

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi alt yapının yeterli olması durumunda verilmesi gerektiğini ancak alt yapının şu an için yetersiz olduğunu, binanın planlama aşamasında daha çok tiyatro, sinema, müzik ve konferans etkinlikleri için planlandığını bu yüzden bazı sıkıntılar olduğunu belirtmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi imkânlar ölçüsünde verilmesi gerektiğini, seramik ve heykel atölyeleri projelerinin olduğunu ve kurum yöneticilerinin yeni fikirlere açık olduğunu dile getirmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi ilçedeki mevcut sosyo-ekonomik durumun sanatsal faaliyetlerin önüne geçtiğini vurgulamıştır. Yenişehir Belediyesi yetkilisi; verilmesi gerektiğini, talep olması halinde kendi bünyelerinde de açılabileceğini belirtmiştir. Kültür Turizm Müdürlüğü yetkilisi de verilmesi gerektiğini, geçmişte resim kursları olduğunu, talep halinde yine açılabileceğini söylemiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi ise farklı eğitimlerin talebe göre ve alt yapı yeterlilikleri doğrultusunda verilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Üçüncü soru “Kurumunuzda görsel sanatlar eğitimiyle ilgili gözlemediğiniz olumsuz herhangi bir şey var mı?”

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi; fiziksel alt yapı sorunları olduğunu ayrıca kursiyerlerin ilgi alanlarıyla yeteneklerinin örtüşmemesi durumunda sorun olabildiğini, bunun dışında da katılımcıların derslere devamlılığı konusunda olumsuz durumlar yaşandığını belirtmiştir. Katılımcıların sanatla ilgili eğitim ve aktiviteleri geri plana atabildiğini, bu durumda kendilerinin bunun için tedbirler aldığını, örneğin eğitim sonu sergileri ya da geziler düzenleyerek ilgiyi canlı tutmaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Kayapınar ve Yenışehir Belediye yetkilileri herhangi bir olumsuz durum gözlemediklerini, Sur Belediyesi yetkilisi ise şu an zaten herhangi bir etkinlik olmadığını söylemiştir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü ise kurs ilanlarından sonra kapasitelerinin de üzerinde başvuru olduğunu ancak sonra kursiyerlerde devamla ilgili sorunlar başladığını, hatta bazı programları bu nedenle kapatmak zorunda kaldıklarını vurgulayarak “Kursun içeriğinden çok burayı sosyalleşme, özgürleşme alanı olarak görüyorlar. Daha sonra sanırım aileler bunu görünce sorun olabiliyor ve eğitimleri bırakabiliyorlar” demiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi kursların hobi amaçlı ve gönüllülük temelinde olması nedeniyle herhangi olumsuz bir durum yaşanmadığını belirtmiştir. Dicle Üniversitesi dışındaki, eğitimlerin devam ettiği diğer kurumlar özellikle hobi kurslarına kursiyer devamını sağlamakla ilgili sıkıntılar yaşadıklarını belirtilmiştir.

Alınan cevaplar doğrultusunda bütün kurumlarda görsel sanatlarla ilgili eğitim verildiği ve her sene eğitim programları içinde en az bir görsel sanat alanı olduğu anlaşılmaktadır. Kurumların imkânlar ölçüsünde ve talep durumunda bu eğitimleri çeşitlendirmek konusuna açık oldukları, eğitimden sorumlu yetkililerin alanı bilen kişiler olması durumunda daha pozitif ve heyecanlı yaklaştıkları gözlenmiştir. Bazı kurum yetkilileri, kursiyerlerle ilgili devam sorunları olduğundan söz ederken, katılımcıların sanat eğitimini arka plana atarak kursları daha çok sosyalleşme alanı olarak görmelerinden rahatsız olduklarını dile getirmişlerdir. Eğitim için aktarılan kaynakların boşa gitmemesi ve eğitim programının sürekliliği açısından katılımcının devamlılığı bir sorun olarak görünmektedir. Ancak örgün eğitim ve mesleki yeterlilik kazanma amacı olmayan yaygın eğitim alanlarında bu sorunun görülebilmesi olasıdır. Özellikle yetişkinlerin katılım gösterdiği eğitimlerde, eğitimcilerin yetişkin eğitime yönelik gerekli eğitimi ve altyapıyı kazanmış olması gerekir.

Yetişkin öğrenenlerin öğretmenleri, yetişkin öğrenenleri daha iyi anlamak, motive edip öğrenme engellerini yıkmaya yollarını bulmalıdır. Yetişkin öğrencilerle çalışıldığında özellikle bazı karmaşık durumlar söz konusu olabilmektedir. Yetişkin öğrenci bir kişilikle ve oturmuş değer yargılarıyla gelir. Ne öğrenmek istediğini ve ilgi alanlarını bilir. Yaşam ve öğrenmeyle ilgili öncelikler ve görüşlere sahiptir. Yetişkinlerin öğrenmesinin nedenleri özellikle değişik aşamalarda farklıdır. Yetişkin öğrenenin yaygın eğitim etkinliklerine eğitim boşluklarını doldurmak, kendini geliştirmek, meslek edinmek, daha iyi iş fırsatlarını arttırmak, kişisel ilgi ya da sadece sosyalleşmek gibi içsel veya dışsal nedenlerle katılabilir (Chao, 2009: 910).

4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

İkinci alt amaç: Kurumun alt yapısı yeterli midir?

İkinci alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları ile kurumların görsel sanatlar eğitimi için gerekli alt yapı ve donanımına dair düşüncelerini, beklentilerini anlamak amaçlanmıştır. Bu sorunun cevabı araştırılırken aslında kurumların bu alandaki eğitime atfedilen önem açısından bunu nasıl somutlaştırdıklarının da kısmen görülebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda sorulardan ilki “Bu eğitimler ve etkinlikler için alt yapının yeterli olduğunu söyleyebilir misiniz? (Atölyeler, sergi alanları, araç-gereç, toplantı salonları, eğitim)”.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi, sergiler için Sümerpark Ortak Yaşam Alanındaki galerinin ve konferans benzeri etkinlikler için de Kültür Kongre Merkezinin fiziksel ve teknolojik olarak oldukça yeterli olduğunu ancak özellikle Kültür Kongre Merkezindeki atölyelerin fiziksel anlamda yetersiz olduğunu belirtmiştir. “Burada on dört derslik var. Bunlarda bir çini, bir seramik, iki resim, bir çocuk resim atölyemiz var. Toplamda yukarıda altı sınıf görsel sanatlara ayrılmış vaziyette. Ancak seramik atölyesinde ders verilmiyor. Sadece kurum için üretim yapılıyor. Seramiğe bir talep de olmadı. Tabi daha büyük bir atölye istediğimiz ve hatta ayrı bir bina istediğimiz var.” Eğitimci eksiği olduğunda ise Halk Eğitim Merkezlerinden destek alındığı ifade edilmektedir.

Kayapınar Belediyesi yetkilisi genel anlamda gerekli alt yapının yeterli olduğunu talep fazlalığı halinde bazen yetersiz kaldıklarını belirterek “Fazladan bir şeyler

yapılabilmesi için yeni bir merkez açılması gerekir. Bir de talep sürekli artıyor. Örnek vereyim: 2017 Mart genel başvuru sayısı 950 kişi, Haziran 1935, Eylül 3595 kişi. 2018 yılında ise şimdiye kadar 5472 başvurumuz var” demektedir.

Yenişehir Belediyesi yetkilisi; galeri hariç şu an için alt yapının yeterli olduğunu söylemiştir. Merkezde galeri olmadığı ve sergilerin binanın giriş kısmındaki geniş bir alanda yapıldığını ifade edilmiştir. Yenişehir Belediyesi Rabia-Tül Adevviye Kültür Merkezinin 2017 itibari ile yeni açılmış olması nedeniyle etkinliklerinin az olduğu, ancak bir çaba içerisinde bulunduğu dikkat çekmektedir. Görüşme yapılan yetkili konferans salonu ve kaymakamlığa bağlı el sanatları sergi merkezi olduğunu, bu merkezde kurslardan çıkan ürünlerin satışının da yapıldığını belirtmiştir. “Oraya tüm kurumlarda üretilen ürünler satış amaçlı gidiyor. Ürün satılırsa geliri ürün sahibine veriliyor. Ürünlere bir pazar alanı sağlanmış oluyor. Kaymakam aynı zamanda belediye başkanı olduğundan birçok ortak çalışma yapılıyor. Bu bahsettiğim satış merkezi halktan gelen bir talep üzerine açıldı. Kursiyerler için bir gelir kaynağı da yaratılmış oldu. Buranın kapasitesinin geliştirilmesi düşünülüyor. Şu an bu düşünce aşamasında. Yenişehir ilçesine bağlı tüm kültür sanat merkezleri, halk eğitim merkezleri, Olgunlaşma enstitüsü, ADEM(Aile Destek Merkezi), ÇATOM(Çok Amaçlı Toplum Merkezi) gibi çeşitli yerlerden ürünler gönderilebiliyor.”

Sur Belediyesi yetkilisi eğitim ve etkinlik anlamında altyapı sorunu bulunmadığını, gerekli fiziki mekân, personel ve araç-gerece sahip olduğunu ifade etmiştir. Buna rağmen bu etkinlikler için henüz bir merkezin olmadığı görülmektedir. Ancak buna yönelik bir projenin hâlihazırda yürütülmekte olduğu bilgisi verilmiştir.

Kültür Turizm Müdürlüğü yetkilisi alt yapının yeterli olduğunu, atölyelerin eğitimin niteliğine bağlı olarak değişik amaçlarla kullanılabildiğini ve sergiler için de bir galerinin olduğunu söylemiştir.

Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi kongre, panel, sempozyum, çalıştay ve sergi etkinlikleri için üniversitenin Kongre Merkezinde yeterli alanların olduğunu belirtmiştir. “Burası 2016 da yapıldı. Daha önce ebru atölyesi hariç atölyelerimiz yoktu. Atölyeler yeni olduğundan halen bazı eksiklerimiz var ancak tamamlanıyor. Örneğin seramik fırınımız yok ama gelecek. Böyle bazı eksikler var. Ama ihtiyaç duyduğumuz şeyler karşılanıyor. Tabi otuz bin öğrencinin olduğu bir üniversite burası. Gönül ister ki daha büyük atölyeler olsun. Daha büyük hedefler koyuyoruz tabi.”

Sorulardan ikincisi “Malzemeler kurum tarafından mı veriliyor yoksa eğitimlere katılanlar mı getiriyor?”

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi acil bir şey olmadığı sürece kurumun eğitim ve etkinlikler için her şeyi karşıladığını, Kayapınar, Yenişehir, Sur Belediyeleri yetkilileri kurumun karşıladığını, Kültür Turizm Müdürlüğü ise öğrenci sayısına göre bir sınır olduğunu belirtmiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi malzemelerin ilk hazırlık aşamasında kurum tarafından verildiğini, sonraki aşamalarda kursiyerlerin temin ettiğini söylemiştir.

Sorulardan üçüncüsü “Sergi, kongre, konferans ya da çalıştaylar için hangi mekânları kullanabiliyorsunuz? Bunlar yeterli oluyor mu?”

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi sergi için Sümerpark Ortak Yaşam Alanındaki galeriyi kullandıklarını, diğer etkinlikler için 1800 kişilik konferans salonu, 180 kişilik tiyatro salonu, 280 kişilik sinema salonu, çok amaçlı salon ve 100 kişilik cep sinema salonu olduğunu, görsel sanatlarla ilgili herhangi bir etkinlik için buraların kullanılabildiğini belirtmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi 380 kişilik kapasiteli konferans salonu olduğunu, genelde yetmekle birlikte kalabalığın çok yoğun olduğu durumlarda yetersiz kalabildiğini söylemiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi mekânların yettiğini söylerken, Sur Belediyesi yetkilisi ihtiyaç halinde diğer kurum mekânlarını kullandıklarını ifade etmiştir. Kültür Turizm Müdürlüğü yetkilisi Cahit Sıtkı Tarancı Kültür ve Sanat Merkezi içerisinde 140 kişilik çok amaçlı salon, 500 kişilik Orhan Asena Tiyatro Salonu, 250 kişilik Devlet Klasik Türk Müziği Korosuna ait salon olduğunu, ihtiyaç halinde hepsinin programlarını aksatmayacak şekilde kullanılabildiğini, sergiler için bir adet galerinin olduğunu belirtmiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi Kongre Merkezindeki alanların yeterli olduğunu dile getirmiştir.

Sorulara verilen cevaplar ve yapılan gözlemler neticesinde kurumların genellikle sanat eğitimine yöneldikleri, ancak kongre, seminer, panel, çalıştay, sanatçı etkinlikleri, workshop gibi etkinlikleri ya çok az ya da hiç düzenlemedikleri görülmüştür. Oysa bu etkinliklerin eğitsel yönü oldukça önemlidir. Artık örgün eğitimin dışında olan ya da yaygın eğitimlerden faydalanmayan bireylerin görsel sanatlarla karşılaşma ihtimalinin olduğu yerler bu gibi etkinliklerdir. Ayrıca Diyarbakır’daki sanatseverlerin, özel sanat

girişimlerinin azlığı düşünüldüğünde bu etkinliklere olan ihtiyacı da göz ardı edilmemelidir.

Kurumlardaki eğitimcilerin kurslarda karşılaşılan sorunları çözmelerinde yaygın eğitim ve yetişkin eğitimi konusunda bilinçlendirilmeleri bir aşama olarak düşünülebilir. Çünkü yine verilen cevaplar ışığında ve gözlemlerden yola çıkılarak eğitimcilerin bazı durumlarda, örneğin kursiyerlerin bu eğitimlerini arka plana atabildikleri, kursu bırakabildikleri, buraları sadece sosyalleşme alanı ya da ebeveyn baskısından kurtulma alanları olarak gördükleri yönünde görüş bildirirken eleştirel yaklaştıkları görülmüştür. Ancak Knowles'e (1996) göre pedagojik model öğrenme süreçleri ve öğrenmenin sonuçlarının sorumluluğunu öğretmene verirken, androgojik modelde öğretmen bir kolaylaştırıcı işlevi görür ve süreçlerin belirlenmesinde katılımcı ve etkindir. Dolayısıyla oldukça başka süreçler devrededir. Türkiye'de yaygın eğitim kurumları için öğretmen yetiştiren özel programlar olduğu söylenemez. Eğitim Fakülteleri, mesleki eğitim kurumları ve üniversitelere bağlı olan teknik eğitim fakülteleri tarafından öğretmen yetiştirilmektedir. Bu kurumlar dört yıllık lisans derecesi ve 5 yıllık uzmanlık diploması vermektedirler. Ayrıca, 2 yıllık yüksek mesleki okul mezunları, liseler ve mesleki liseler mezunları, mesleki formasyon dersleri alınırca yaygın eğitim programlarında eğitici olabilmektedirler(Yayla, 2009:26). Ancak yaygın eğitimin ve yetişkin eğitiminin kendine özgü nitelikleri nedeniyle bu alanda ayrıca eğitim almış eğitimcilerin varlığı önemlidir. Çünkü gerek eğitsel süreçler gerekse eğitilen kişilerin farklılığı, androgojik(yetişkin eğitimi) modeli bilmeyen eğitimcileri sıkıntıya sokabileceği gibi katılımcılarda bir güven sorununa yol açacağı düşünülebilir. İncelenen kurumlarda eğitimcilerin lisans mezunu görsel sanatlar eğitimcileri oldukları gözlenmiştir.

Yayla'nın (2009:73) yetişkin eğitimine ilişkin yapmış olduğu araştırmanın bulgularına göre halk eğitimi merkezlerinde çalışan yönetici ve öğretmenler ülkemizde yürütülen yetişkin eğitimi faaliyetlerinin, çocuk ve gençlerden daha farklı bir eğitim yaklaşımı ile yeterli düzeyde yürütülmediğini ifade etmektedirler.

Bu kurslara katılım gösterenler sadece yetişkinler değildir. Çocuk ve gençlerin devam ettiği programlar da vardır. Kurumların, katılımcıların sınıflandırılmasının eğitim ve öğretim ortamı açısından gerekliliğinin bilincinde oldukları ve imkânları doğrultusunda gerçekleştirilmeye çalıştıkları görülmüştür.

4.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Üçüncü alt amaç: Kurumların öğretim programı var mıdır?

Üçüncü alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları, kurumların eğitim içeriklerini neye göre yürüttüğünü anlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla “Eğitime ilişkin bir öğretim programınız var mı?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi, Halk Eğitim Merkezlerinden alınan modüllerin kullanıldığını, ancak kurumdaki öğretmenlerin de öğrenci profiline uygun olarak ve eğitimde farklılık yaratmak, tekrara düşmemek adına bazen kendi programlarını oluşturabildiklerini ifade etmiştir. Sur ve Yenisehir Belediyelerinin bu etkinliklere yeni yeni başladığını, özellikle Kayapınar Belediyesi ile koordineli çalışıldığını, ancak artık herkesin kendi programını takip ettiğini dile getirmiştir. Sur Belediyesi hali hazırda görsel sanatlar etkinliklerinin olmadığını, geçmişe ilişkin verilerin de kayıp olduğu için bilgi sahibi olmadıklarını söylerken, Kayapınar ve Yenisehir Belediyeleri, Kültür Turizm Müdürlüğü ile Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı modül programların kullanıldığını belirtmiştir.

Yaygın eğitim programı birincisi Genel Eğitim Programları olarak, ikincisi de Mesleki ve Teknik Eğitim Programları iki kategori olarak yapılandırılmıştır. Genel Eğitim Programları; başarı programları, sağlık, aile hayatı, anne çocuk eğitim programları, yurttaşlık eğitim programları, kendini geliştirme programları, sosyal ve kırsal gelişim programlarıdır. Mesleki ve Teknik Eğitim Programları ise; şu şekilde gruplandırılır; meslek edinme programları, temel beceri geliştirme programları ve teknoloji kullanımı programları. Meslek edindirme kurs programları MEB tarafından geliştirilir ve uygulanır. Çalışanlar için yaygın eğitim programları ise HEM, METEM tarafından ilgili sektörle işbirliği yapılarak geliştirilir ve uygulanır. Mesleki eğitim programları modüler yapıda ve ulusal standartlara uygun olarak geliştirilip uygulanır(Yayla, 2009:29). Araştırma konusu olan kurumların, geliştirilen bu modülleri kullandığını, gerektiğinde ise duruma uygun uyarlamalar yaptıkları veya yeni programlar oluşturdukları anlaşılmaktadır.

4.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Dördüncü alt amaç: Bütçe kaynakları nelerdir ve yeterli midir?

Dördüncü alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları kurumların görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine ayrılan bütçe yaklaşımını anlamaya çalışmaktadır. Buna yönelik ilk soru “Görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine ayrılan bütçe bu etkinlikler için yeterli oluyor mu?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi bütçenin yetersiz olduğunu, taleplerinin ancak yarısını alabildiklerini, imkânlar dâhilinde bütçe verildiğini belirtmiştir. “İstedığımız zaman da olmuyor bu çoğu zaman. Yani acil bir şey lazım olduğunda talep etmeniz, resmi yazışmalar gibi süreçlerde sıkıntı olabiliyor. Ama genel itibari ile yani çerçeve dediğimiz durumda karşılanıyor.” Kayapınar, Yenişehir, Sur Belediyeleri ve Kültür Turizm Müdürlüğü yetkilileri yeterli olduğunu söylemiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi yeterli olmadığını belirtmiştir.

İkinci soru “Bütçe sabit midir, esnek midir?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi projenin durumuna göre esnek olabildiğini söylerken, Kayapınar Belediyesi yetkilisi yıl içerisinde gerekirse ek bütçe aktarılabildiğini belirtmiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi kurslar dışında etkinlik yapmak isteyen herkesin bütçeyi kendilerinin karşıladığını, Sur Belediyesi yetkilisi ise sabit olduğunu ifade etmiştir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi, bütçe bir yıl önceden belirlendiği için sabit olduğunu ancak yeni eğitim ve talep olduğunda ek bütçe yapıldığını söylemiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi esnek olduğunu, kültür bütçesi için ayrılan bir bütçe olduğunu ve ihtiyaçların buradan karşılandığını belirtmiştir.

Üçüncü soru ise “Bütçe kaynakları nelerdir? Resmi bütçeler dışında proje ya da sponsorluk gibi kaynaklara başvuruluyor mu? Kurum buna açık mı?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi SODES projelerinin olduğunu ama sponsorluk gibi durumların olmadığını, hatta kendi kurumlarının etkinliklere zaman zaman sponsor olduğunu söyleyerek İstanbul’dan gelen Mehmet Han isimli sanatçının etkinliğine sponsor oldukları örneğini vermiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi işbirliği protokolleri ve resmi

projelerden faydalanıldığını, Yenişehir Belediyesi yetkilisi SODES gibi projeler dışında resmi bütçenin kullanıldığını, Sur Belediyesi yetkilisi belediye kanununun izin verdiği ortak proje, hibe olanakları kullandıklarını belirtmiştir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi resmi bütçe dışında işbirliği projeleri ile SODES gibi projeler olduğunu, farklı bütçe kaynaklarına başvurulmadığını söylemiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi sadece üniversitenin verdiği bütçe olduğunu belirtmiştir.

Son soru ise “Eğitim ve etkinlik bütçeleri ortak mı?” şeklinde olmuştur.

Büyükşehir Belediyesi ile Dicle Üniversitesi yetkilisi ortak derken, Kayapınar, Yenişehir, Sur Belediyeleri yetkilileri ile Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilileri ayrı olduklarını söylemiştir.

Verilen cevapları değerlendirdiğimizde kurumlarda yapılan görsel sanatlar etkinlikleri ve eğitimleri için ayrılan bütçenin yeterli olduğu görüşü hâkimdir. Ancak bu alanda en çok etkinlik yapan ve eğitim programlarını gerçekleştiren Büyükşehir Belediyesinde bu konuda yetersizlikler yaşandığı dile getirilmiştir. Her sene düzenli olarak görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine yer veren büyükşehirde hizmet kalitesinin artması için yeni ve uygun mimariye sahip mekânlara ve yeni bütçe olanaklarına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Dicle Üniversitesi SKS biriminde de bütçenin çok yeterli olmadığı belirtilmiştir. Öğrencilerin ve çalışanların kolay ulaşabileceği, serbest zaman etkinlikleri ile bireysel, kültürel gelişimleri için önemli olan bu alanın daha fazla desteklenmesi gerekliliği görülmektedir.

Yetişkin eğitimin temel sermaye kaynağı toplum sermayesidir. Bunlar; devlet bütçesi tarafından yaygın eğitime ayrılan bütçelerdir. Ayrıca döner sermaye geliri sağlayan kurslardan ve gönüllü desteklerden gelen para ya da diğer bağışlardan sağlanan bir gelir de bulunmaktadır. Diğer taraftan, yaygın mesleki ve teknik eğitim Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Faaliyetlerinin Desteklenmesi bütçesinden desteklenmektedir. Belediyeler, vakıflar, dernekler gibi MEB dışındaki kurumlar halka kurslar açarak yaygın eğitime doğrudan destek vermektedirler(Yayla, 2009:25). Görüşülen kurumların kurum bütçesi dışında bir bütçesinin olmadığı ve bu yönde bir arayışın da olmadığı, ancak SODES projelerinin değerlendirildiği görülmüştür.

4.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Beşinci alt amaç: Eğitimler için hedef kitle var mıdır?

Beşinci alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları görsel sanatlar eğitimleri planlanırken hedef kitle belirlenip belirlenmediğini ve katılımcılar açısından nasıl bir katkı beklendiğini anlamaya çalışmaktadır. Bu amaçla ilk soru “Görsel sanatlar eğitimlerinde hedeflenen bir kitle var mıdır? Varsa kimlerdir? Neden? şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi herkese hitap etmek istediklerini ancak çocuklar, gençler ve dezavantajlı kesimlere öncelik verdiklerini, kursların niteliğine göre bazen kadın ve çocuklara yönelik çalışmalar olabildiğini belirtmiştir. Çocuk ve gençleri öğrenme özelliklerine göre yaş gruplarına ayırdıklarını ancak hobi kurslarında herhangi bir sınır olmadığını söylemiştir. “Şu anda görsel sanatlarda üniversiteye hazırlık kursları veriyoruz. Burada temel bir eğitim verip koşullarımız sınırlı olduğundan Sümerparkla işbirliği içinde oraya yönlendirip devam etmelerini sağlıyoruz. Ayrıca dezavantajlı çocuklar için Mayıs ayında sanat çadırı projemiz var. 2 Nisan Otizm Farkındalık Günü için belediyemizde engelli şube ile görüştük. Projemizi sunduk. Ben daha önce otizmlili çocuklarla çalıştım. Ama maalesef koordinasyon eksikliği nedeniyle olmadı. Yani geri dönüş olmadı. Bazen istemesek de sıkıntılar da olabiliyor.” Kayapınar Belediyesi yetkilisi hedeflenen belli bir kitle olmadığını ancak dezavantajlı gruplar ile üniversiteye hazırlık gruplarına öncelik verildiğini söylemiştir. Yenışehir Belediyesi yetkilisi eğitim ve etkinliklerin herkese açık olduğunu ama özellikle sosyal hayatın dışında kalmış ve mesleği olmayan kadınları önceliklediklerini, onlara meslek edindirmek ve sosyalleşmelerini sağlamak hedefleri olduğunu ifade etmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi etkinlikleri olmadığından yorum yapmazken, Kültür ve Turizm Müdürlüğü özel bir hedef kitle olmadığını, bazı SODES projelerinde sosyo-ekonomik seviyesi düşük çocukların hedef alındığını belirtmiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi yediden yetmiş herkesin hedeflendiğini ancak üniversite öğrencilerinin öncelikli hedef kitle olduğunu, daha sonra üniversite çalışanları, çalışan yakınları ve halkı hedeflediklerini dile getirmiştir.

İkinci soru “Hedeflenen kitleye ulaşılabilir mi? Dikkat çekilebilir mi? şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi ulaşabildiklerini ancak eğitim sürecinin sonucunda ürün anlamında bazen tatminkâr sonuçlar elde edilemediğini söylemiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi hedef kitleye ulaşıldığını, bunun için alan taraması yapıldığını, okulları gezdiklerini ve geçen yıl kapasitelerinin üç katı insana hizmet verdiklerini aktarmıştır. Yenişehir Belediyesi yetkilisi de alan taramaları yapılarak genellikle ulaşıldığını, ancak şu an hizmet verdikleri binanın kadın sığınma evi olarak yapılmaya başlandığını sonradan kültür merkezi yapılmaya karar verildiğini, bu nedenle civar halkının burayı kadın sığınma evi olarak bildikleri için önyargılı olduklarını ve bunu kırmaya çalıştıklarını belirtiyor. Sur Belediyesi yetkilisi konuya ilişkin cevap vermezken, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi ulaşabildiklerini ifade ediyor. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi yüzde doksan ulaşabildiklerini söylemiştir.

Üçüncü soru “Katılımcı sayıları istenen düzeyde mi? şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi, fiziki alt yapıyla orantılı bir sayı belirlendiğini ancak başvuru fazla olursa hepsini aldıklarını, çünkü devam edenlerin sayısının genellikle düştüğünü belirtiyor. Önemli olanın nitelik olduğunu söyleyen görüşmeciye kişisel olarak eğitimlerinde sanatçı yetiştirmek gibi bir amacının olup olmadığı sorulunca kendisinin temel hedeflerinden birinin bu olduğunu dile getirmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi katılımcı sayısının önceden belirlenmediğini, tüm başvuruları alıp alan ve seviyeye göre sınıflandırdıklarını, az başvuru durumunda programın açılmadığını, kurslar Halk Eğitim Merkezleri(HEM) ile ortak yapıldığından, onların belirlediği minimum sayının altına inilemediğini söylemiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi henüz istenilen seviyede olmadığı, bunun için çalışıldığını dile getirirken, Sur Belediyesi yetkilisi yorum yapmamış, Kültür ve Turizm Müdürlüğü istenen düzeyde olduğunu fazla başvuru durumunda tüm başvuruların alındığını, az olduğunda kursun açılmadığı cevabını vermiştir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi “Evet. Hatta fazla bile oluyor. Atölyeler artarsa katılım daha çok artar. Çünkü çok talep oluyor” diyerek ilgi ve katılımın imkânların artması durumunda daha çok olacağını dile getirmiştir. Cevaplara bakıldığında katılım ve başvurunun üniversite ve Kayapınar Belediyesi’nde yoğun olduğunun dile getirildiği görülmektedir. Sosyo-kültürel-ekonomik düzeyin diğer ilçelere göre daha yüksek olduğu Kayapınar ilçesi ile Dicle Üniversitesi’nde eğitimlere ilginin daha yoğun olması görsel sanatlar alanına ilginin sosyo-ekonomik-kültürel düzey ile paralel olduğunu düşündürmektedir.

Dördüncü soru “Bu eğitimlerin hedef kitle açısından ne gibi yararları olduğunu düşünüyorsunuz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi okullarda temel sanat eğitiminin yeterince verilmediğini, bu açığın buralarda kapatıldığını, ayrıca meslek edindirme anlamında da katkıları olabileceğini belirtmiştir. Bu eğitimlere katılanların sanata yönelebileceklerini, sosyalleştiklerini, hobi edindiklerini, verimli zaman geçirdiklerini ve arayış içindeki bireylere bir seçenek oluşturduklarını, savrulmadıklarını, bireyleri kazanabildiklerini ifade etmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi bu eğitimlerin çocuk ve gençler için bir kaynak olduğunu, ayrıca verimli ve güvenli zaman geçirerek geliştikleri bir alan olduğunu söylemiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi katılımcılara meslek edindirip iş hayatına katılmaları, aynı zamanda sosyalleşebildikleri bir alan olması açısından faydalı olduğunu düşünmektedir. Sur Belediyesi yetkilisi yanıt vermezken, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi bireylerin kendini geliştirmek istedikleri alan eğitimini aldıklarını, meslek ya da hobi kazanabildiklerini, ayrıca iç yaşantılarının zenginleştiğini ve keyifli zaman geçirdiklerini düşündüğünü ifade etmiştir. Ayrıca sağlıklı ve güvenli bir sosyal ortam sağlandığını dile getirmektedir. Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi ise öncelikle öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, kendi alanları dışında hobi edinebilecekleri ya da kendilerini geliştirebilecekleri bir alan yaratmaya çalışırken aynı zamanda kültürel gelişimlerine de katkı sunmayı umduklarını söylemiştir.

Beşinci soru “Programlara katılan bireylerde sizin gözlemlediğiniz değişimler var mı?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi çok büyük değişiklikler görüldüğünü söyleyerek katılımcılarda özgüvenin geliştiğini ve kendilerini değerli hissettiklerini belirgin şekilde gözlediklerini, iletişim becerilerinin geliştiğini ve hatta kişiliklerinin değiştiğini gördüklerini söylemiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi “Bir örnek verebilirim: Bir öğrenci ebru çalışmasını izlerken kendisinin yeteneksiz olduğunu söyledi. Ancak denediğinde hiçte öyle olmadığını gördü ve şimdi resim kursuna devam ediyor. Aynı zamanda resimde lisans eğitimine başladı. Hatta gelen bazı çocuklar kalem tutmayı bile bilmiyorlar. Resimle ilgili hiçbir alt yapıları yok. Burada geliştiriyorlar kendilerini. Ayrıca dünyaya bakış açıları geliyor. Çocuk gruplarına sanat kültürü veriliyor. Sanat tarihi, sanatçılar ve hayatları anlatılıyor. İçerik katılımcılar oluyor. Onlarla daha çok ilgileniliyor” diyerek verilen eğitimlerin hem sanat eğitimi açısından hem de kişilik eğitimi açısından önemine vurgu

yapmaktadır. Yenişehir Belediyesi yetkilisi kursiyerlerde sosyal anlamda özgüven geliştiğini, sosyal bir çevre kazanıldığını ve üretime katılmış olmanın verdiği bir özgüven duygusu kazandıklarını dile getirmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi yanıt vermezken, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi özellikle çocuklarda gözle görülür değişiklikler gözlemlendiğini belirtirken, “İçe kapanık, utangaç, özgüveni düşük çocuklar buradaki eğitimlerle beraber sosyal, özgüvenli, kendini rahatça ifade eden çocuklara dönüşüyorlar. Yani sosyal gelişim ve karakter gelişimi açısından muazzam etkiler görebiliyoruz. Tabi alan eğitimini de severek takip ediyor ve öğreniyorlar. Örneğin; eğitimlerin başında konuşmakta zorlanan çocuklar zamanla gelip şube müdürüne sorunlarını anlatabilir noktaya geliyorlar”demektedir.

Dicle Üniversitesi SKS yetkilisi “Örneğin öğrencilerin söylediği güzel bir şey var. Biz cep telefonlarından kurtulduk ve zamanımızı daha iyi değerlendiriyoruz diyorlar. Burada iç huzur yaşadıklarını da ifade ediyorlar. Ayrıca gelebilecekleri ve iyi hissedebilecekleri alanlar sağlamaya çalışıyoruz” diye görüşlerini ifade etmiştir.

Her kurum sosyo-ekonomik seviyesi düşük genç, kadın ya da çocuklar gibi dezavantajlı kesimleri öncelemekle beraber herkese yönelik eğitim programları açtıklarını dile getirmiştir. Ayrıca kurumların alt yapısının izin verdiği ölçüde kursiyer alabildiklerini belirtmişlerdir. Diyarbakır’ın demografik, sosyo-kültürel ve ekonomik özellikleri dikkate alındığında bu kursların buldukları bölgelere göre değişen bir kitleye hitap ettiği görülebilmektedir.

Kurslara katılanlarla ilgili değişimlerde en çok vurgulanan nokta bireylerdeki özgüven artışı ve kendini ifade etme yeteneğinin gelişmesi olmuştur.

4.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Altıncı alt amaç: Etkinlikler için hedef kitle var mıdır?

Altıncı alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları ile eğitimler dışında kalan kitleye, etkinlikler ile ulaşma çabasını anlamaya yöneliktir. Bu sorulardan ilki “Bu etkinliklerle hedeflenen bir kitle var mıdır?” şeklindedir.

Büyükşehir, Kayapınar, Sur ve Yenişehir Belediyeleri ile Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilileri hedeflenen bir kitle olmadığını, herkesin gelmesini beklediklerini ifade etmişlerdir. Dicle Üniversitesi yetkilisi ise yine öncelikle öğrenciler ile çalışanlar olmak üzere herkesi hedeflediklerini dile getirmiştir.

İkinci soru “Yapılan etkinliklere izleyici, dinleyici katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi katılımın oldukça yoğun olduğunu, Kayapınar Belediyesi yetkilisi katılımın iyi olduğunu, Yenişehir Belediyesi yetkilisi daha iyi olabileceğini, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi yeterli olduğunu söylerken, Sur Belediyesi yetkilisi cevap vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi katılımın yoğun olduğunu belirtmiştir.

Üçüncü soru “Etkinlik duyuruları nasıl yapılıyor?” şeklindedir.

Tüm kurumlar web sayfası, afiş, billboard, medya, sosyal medya, branda, bez afiş gibi araçların kullanıldığını ifade etmiştir. Bunun yanında kursiyerlerin ve çalışanların çevreleri de doğrudan duymuş oluyor ve katılım sağlıyorlar şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Dördüncü soru “Katılımı arttırmak için çalışmalarınız oluyor mu?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi “Hedef kitlenin üstünde bir katılım oluyor. Ancak örneğin geçen seneki sergimizi farklı üç kurumda açtık. Sergiye gelmeyenlere biz gidelim dedik. Üç ayaklı bir sergi oldu. Burada açtığımız sergiyi buraya farklı etkinlikler için gelenler de ziyaret etti. Daha sonra Dengbej Evinde açtık. Orada daha farklı bir izleyici profili vardı. Bir hafta kadar kaldı ve oldukça yoğun bir ilgi gördü. Oradan sonra Saint George kilisesine götürdük. Diyarbakır’ın tarihi mekânlarını gezmiş oldu sergimiz. Oldukça da ilgi gördü.”Kayapınar Belediyesi ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilileri yeterli katılımın olduğunu söylerken, Yenişehir Belediyesi yetkilisi alan taramaları yaparken katılıma yönelik de çalıştıklarını belirtmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi ise yanıt vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi katılımların yoğun olduğunu, belirtilen yöntemleri kullandıklarını dile getirmiştir.

2015-2016 yıllarında Sümerpark Amed Sanat Galerisindeki sergileri beş yüz ile dört bin arasında değişen ziyaretçi gezmişken, Diyarbakır Güzel Sanatlar Galerisini iki yüz elli ile beş yüz arasında değişen ziyaretçi gezmiştir. Üniversite sergilerini üç bin beş yüz ile

dört bin kişi arasında değişen sayıda kişi ziyaret etmiştir. Ziyaretçi sayılarında galerilerin konumun, serginin niteliğinin ve etkin duyuru yapılıp yapılmadığının etkisi olduğu düşünülmektedir. Kurumlar etkinlik duyurularını yeterince iyi yaptıklarını dile getirmektedirler. Ancak Diyarbakır'ın bir milyona yaklaşan nüfusu düşünüldüğünde bu sayıların arttırılabileceği düşünülebilir.

4.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Yedinci alt amaç: Etkinliklere yönelik yaklaşım nasıldır?

Yedinci alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları ile kurumların görsel sanatlar etkinlikleri düzenlemeye ilişkin yaklaşımları anlaşılmaya çalışılmaktadır. Bu sorulardan ilki “Kurumunuzda görsel sanatlarla ilgili hangi etkinliklere ağırlıklı yer verilmektedir?” (Sonda: Sergi, çalıştay, konferans, kongre, sempozyum, fuar, bienal, performans vs.) şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi, Kayapınar Belediyesi, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Dicle Üniversitesi yetkilileri sergi etkinliklerinin daha çok yapıldığını belirtirken, Yenişehir Belediyesi yetkilisi henüz yeni olduklarından eğitim dışında diğer etkinliklerin yapılamadığını ifade etmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi 2015 ve 2016 yıllarında resim kursları sonunda sergi etkinlikleri olduğunu söylemiştir.

İkinci soru “Görsel sanatların daha çok hangi dalıyla ilgili etkinlik düzenlenmektedir? (Sonda: Resim, heykel, fotoğraf, baskı resim, grafik, seramik vs.)” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi resim sergileri, Kayapınar Belediyesi yetkilisi ebru, resim sergileri, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Dicle Üniversitesi yetkilisi ağırlıklı bir alan yok derken, Sur Belediyesi yetkilisi yanıtlamamıştır. Kurumlardan alınan verilere göre resim ve fotoğraf sergilerinin yoğun olduğu görülmüştür.

Üçüncü soru “Etkinliklerle ilgili gözlemediğiniz olumsuz şeyler var mı?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi “Pek bir şey yok aslında. Ancak kurumların katılımı az olabiliyor. O kurumlarla işbirliği yapılırken oluşan eksiklikler olabiliyor. Bir de farklı kurumlardan önem vermesini istediğiniz bazı yerler ilgisiz olabiliyor. Başka belediyelerdeki yetkili kişilerin ya da üniversite hocalarının, öğrencilerinin daha çok ilgilenmesi bizi mutlu eder” diyerek bir işbirliği eksikliğine dikkati çekmektedir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi planlamanın önceden yapılması ve çok organize çalışılması nedeniyle bir olumsuzluk yaşanmadığını dile getirmiştir. Yenişehir Belediyesi yetkilisi “Etkinliklerde yemek ikramları ve kokteyllerde sıkıntılar olabiliyor. Katılanlar ikramları yetersiz bulabiliyor. Ancak biz yetersiz olduğunu düşünmüyoruz. Bazen yiyecekleri ve hatta çiçekleri evlere götürülenler olabiliyor” şeklinde görüş belirtmiştir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi “Devlet Güzel Sanatlar Galerisi daha profesyonel sergilere ev sahipliği yapmalıdır diye düşünüyorum. Okul sergileri için çok uygun olmadığını düşünüyorum. Ayrıca eğitimler sırasında kursiyerler arasında zaman zaman sorunlar çıkabiliyor. Örneğin aynı kurumdan gelen kursiyerler arasında zaman zaman böyle şeyler yaşandığına tanık olduk. Ya da çocuk kursiyerlerde ufak tefek kazalar olabiliyor. Gerekli önlemler alınıyor” demektedir. Sur Belediyesi yetkilisi ise yanıt vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi herhangi bir olumsuzluk olmadığını söylemiştir.

Dördüncü soru “Bu etkinlikler artarsa ne gibi faydaları olabileceğini düşünüyorsunuz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi eğitim ve etkinliklerin sokakta zaman geçiren insanlara farklı bir bakış açısı kazandıracağını ve burayla bir bağ kuracaklarını düşündüğünü söylemiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi İstanbul ve Ankara’dan etkinlik için gelen sanatçıların etkili olduğunu, alanlarıyla ilgili derinlemesine bilgi verdiklerini belirterek şöyle devam ediyor; “Diyarbakır bağlamında verdikleri bilgiler çok ilginç olabiliyor. Örneğin 18. Yüzyılda Balıkçılarbaşı’nda bir mahalle varmış. Orda müzisyenler aynı zamanda hattatlıkta yapıyorlarmış. Bunlardan Nabi, müziğini hat sanatı ile yazmış. Bu ve benzeri şeyleri öğrenmek ilgiyi çekiyor.” Yenişehir Belediyesi yetkilisi bu etkinliklerin artmasının daha çok insana ulaşma konusunda faydası olacağını düşünmektedir. Sur Belediyesi yetkilisi yine yorum yapmazken, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi etkinliklerinin artmasının kültürel hayata katkısı olacağını düşündüğünü belirtmiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir: “Aslında sempozyum gibi teorik etkinlikler yerine öğrenciler sergi ya da uygulamalı etkinlikleri daha çok tercih

ediyor. Öğrenciyi sempozyuma yönlendirmek zor. Ancak uygulama görmek, somut sonuçlar görmek daha etkileyici geliyor onlara. Yani uygulamalı eğitim süreci örneğin onların ilgisini daha çok çekiyor. Bir ürün bir çıktı elde ettiğinde daha çok keyif alıyorlar bundan ve değerli buluyorlar. Yani para verip aldığı bir şey onu kısa bir süre mutlu edebilirken, kendi ürettiği şey onu daha çok tatmin ediyor. Emek vermek bir şeyleri daha kıymetli yapıyor. Herkes için böyle aslında. Bunu gözlemleyebiliyoruz burada da.”

Kurumlarda sergi etkinliklerinin ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır. Resim ve fotoğraf sergilerinin daha sık yapıldığı, diğer etkinliklerin yapılmadığı ve kurumların gündeminde de olmadığı gözlenmiştir. Ancak Kayapınar Belediyesi'nin gerçekleştirdiği bir seminer etkinliğinin çok yoğun ilgi görmüş olması, bu etkinliklere insanların açık olduğunun göstergesidir. Farklı etkinlikler daha büyük organizasyon ve bütçe ile yeterli birikim ve deneyime sahip insan kaynağı gerektirebileceğinden kurumların gönülsüz olacağı düşünülebilir. Ancak daha etkili ve büyük organizasyonların resmi kurumların finansal ve kurumsal desteği ile üniversitenin işbirliği olmadan yapılması Diyarbakır koşullarında zor görünmektedir. Etkinliklere katılımı arttırmak için kurumlar arasında daha canlı ve yoğun bir iletişim gerekliliği vardır. Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bünyesindeki Devlet Güzel Sanatlar Galerisinin çoğu zaman okul sergilerine ev sahipliği yapması düşündürücüdür. Fakat kurumların genel olarak etkinliklerin faydalı olduğu konusunda hemfikir oldukları görülmüştür.

4.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Sekizinci alt amaç: Kurumlar arası işbirliklerine yaklaşım nasıldır?

Sekizinci alt amaca cevap niteliği taşıyan görüşme soruları kurumların işbirliğine açık olup olmadıkları, işbirliğini hangi amaca yönelik değerlendirdiklerini araştırmaya yönelik sorulmuştur. Bu sorulardan birincisi “Diyarbakır’da bu etkinlikleri yapan diğer kurumlarla işbirliğiniz var mıdır? Hangi kurumlar olduğunu paylaşabilir misiniz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi Halk Eğitim Merkezleriyle, SODES projeleri çerçevesinde valilikle, gerekli görülürse üniversiteden de destek alınabildiğini, Kayapınar Belediyesi yetkilisi Halk Eğitim Merkezleri, diğer belediyeler ve bazı derneklerle işbirliği

yapılabildiğini, Yenişehir Belediyesi yetkilisi ADEM ve Halk Eğitim Merkezleri ile Sur Belediyesi kamusal alandaki birçok kurum ve dernekle, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi resmi kurumlarla işbirlikleri olduğunu belirtmiştir. Dicle Üniversitesi ise yetkilisi ise işbirliklerini şöyle dile getirmiştir: “Halk eğitim merkezleri ve zaman zaman belediyelerle işbirliğimiz oluyor. Tabi sadece görsel sanatlar alanında değil farklı kültürel alanlarda ya da çeşitli konularda işbirlikleri oluyor. Örneğin aile destek merkezleri (ADEM) bize başvurarak dezavantajlı bayanlar için pilates kursu istedi. Gelip burada tahsis ettiğimiz alanlarda eğitimlerini alıyorlar. Biz bunu organize ettik. Farklı böyle örnekler var. Öğrenci kulüplerimiz var. Bu kulüpler okullara gidip duvar resimleri yapıyorlar. Ayrıca geçen sene çocuk hastanesinde poliklinik kısmında tüm kattaki duvarlara resim hocamız ve öğrenciler resimler yaptı. İki yıl önce Milli Eğitim ile işbirliğimiz olmuştu. Sanat haftası düzenlemiştik. O kapsamda sergi olmuştu. Okullardan ve bizden çıkan ürünlerle beraber sergi düzenlenmişti. Yine geçen sene bir okul seramik atölyesine geldi ve bir workshop çalışması yapıldı. Çocuklar o gün eğitim aldılar.”

Her kurumun resmi protokollerle Halk Eğitim Merkezleriyle çalıştığını, ancak birbirleriyle, üniversite ile ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliklerinin yoğun olmadığı anlaşılmıştır.

Sorulardan ikincisi “Yapılan işbirliğinin verimli olup olmadığı konusunda neler düşünüyorsunuz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi Halk Eğitim Merkeziyle verimli çalışmalar yaptıklarını, diğer kurumlarla henüz bir işbirliği olmadığını, SODES projesinin ise yeni başladığını dile getirmiştir. Kayapınar, Yenişehir, Sur Belediyeleri yetkilileri verimli olduğunu belirtmiştir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi kapasitelerinin yettiği sürece kurumun kendi başına yapmasının daha verimli olacağını düşündüğünü, ancak gerekli durumlarda işbirliği yapılması gerektiğini, ekonomik, iş gücü ya da nitelik anlamında işbirliğinin verimli olabileceğini ifade etmiştir. “Ancak bazen ortak etkinliklerde bir kurumun öne çıkması durumu yaşanabilir. Bunun olmaması lazım. Aksi takdirde katılan diğer kurumlarda motivasyon kırılmaları olabilir. Etkinlik hazırlanıp diğer kuruma hediye edilmiş gibi bir durum oluşmamalı. Katılımcı kurumların emekleri ve katkıları gözetilmeli” diyerek işbirliği sürecinde oluşabilecek olumsuz durumlara vurgu yapmıştır. Dicle Üniversitesi yetkilisi işbirliklerinin yoğun olduğunu dile getirmiştir.

Sorulardan üçüncüsü “Aldığınız sonuçlar hakkında neler düşünüyorsunuz? Bununla ilgili paylaşabileceğiniz örnek var mı?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi “Kurumlarda projeyi bencilce paylaşmama, sahiplenme var. Bu projeler kurumların birbirine katkısı ve halka hizmeti olarak düşünülmeli. Biz tüm kurumlar bir arada çalışmayı öğrenmek zorundayız. İmkânlarımızı ortaklaştırmayı başarabilmeliyiz. Ama ben böyle bütüncül bir işbirliği görmedim. Önemli olan alınan sonuçlar. Kurumların kendi birimleri içinde dahi koordinasyon sorunu oluyor. İşbirliği çok önemli. Projeyi bencilce sahiplenme, işbirliğinden kaçınıp kendine mal etme isteği projenin temel amacını iyi analiz etmemişsiniz anlamına gelir. Doğru analiz ederse doğru sonuçlar alınır” diyerek işbirliğinin amacını, alınacak verimli sonuçları ve hizmetin önemini vurgulamaktadır. Kayapınar Belediyesi yetkilisi malzeme ve eğitim konusunda faydalı olduğunu, Yenişehir Belediyesi yetkilisi eğitimlerin zaten Halk Eğitim Merkezleri ile ortak yapıldığını, Sur Belediyesi yetkilisi geçmişteki kurslardan mezun birçok kişinin resim öğretmeni olduğunu, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ise Halk Eğitim Merkezleri ile oldukça verimli sonuçlar aldıklarını dile getirmiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi işbirliklerinin verimli olduğunu ifade etmiştir.

Dördüncü soru “Verimli bir işbirliği için neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi etkinlik ve verilen hizmetin ön planda olması gerektiğini, kurum kimliğinin yapılan işe resmiyet, ciddiyet ve güç kazandırmak için bir araç olması gerektiğini ifade etmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi üniversiteler ile işbirliği yapılabileceğini, tanıtım amaçlı geziler, söyleşiler olabileceğini, Yenişehir Belediyesi yeterince verimli olduğunu düşündüklerini söylemişlerdir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi protokoller ve kurumlar arası üst düzeyde alınan işbirliği kararları ve ihtiyaç doğrultusunda yapıldığını ve yeterince verimli olduğunu belirtmiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi bütçenin artması ve alt yapının geliştirilmesinin katkısı olabileceği yönünde görüşünü bildirmiştir.

Beşinci soru “Kısa süreli işbirliklerini sürekli hale getirmek gibi bir hedefiniz ya da çalışmanız var mıdır?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi işbirliklerinin protokoller çerçevesinde yürütüldüğünü belirtmiştir. “Bu işbirliği yeni yeni oluşan bir şey. Örneğin SODES projesi

ilk defa oluyor. İşbirliklerine ilişkin ne düşünülüyor ya da yönetimsel düzeyde bir şey yapılıyor mu bilgin yok” derken, Kayapınar Belediyesi yetkilisi gereklikçe işbirliği yapıldığını, Yenişehir Belediyesi yetkilisi yönetimle ilgili bir durum olduğunu, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi böyle bir çalışmanın olmadığını, zaten protokoller olduğunu gerektiğinde gerekli süre işbirlikleri yapıldığını dile getirmiştir. Sur Belediyesi yetkilisi ise yanıt vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi ise şöyle görüş bildirmiştir: “Uzun süreli işbirliği var halk eğitimlerle, bunun dışında bir etkinlik ya da proje olduğunda gerekli davetler yapılıyor ya da çağrılar değerlendiriliyor. Ancak biz birim olarak eğitimler için diyorum halk eğitim vasıtasıyla bu etkinlikleri gerçekleştirdiğimiz için onlarla devam eden işbirliğimiz hep var.”

Altıncı soru “İşbirliğini sağlamaya yönelik bir birim mevcut mu?” şeklindedir.

Büyükşehir, Kayapınar ve Yenişehir Belediyeleri yetkilileri bu konuda bilgilerinin olmadığını, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi ise koordinasyon kurul toplantılarında bu kararların alındığını, zaten tüm kurumlarla sürekli görüşme halinde olduklarını, kurumda Kültür Şube Müdürünün işbirliklerini yürüttüğünü ifade etmişlerdir. Sur Belediyesi yetkilisi ise yanıt vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi üniversite adına Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığının bunu yürüttüğünü belirtmiştir.

Yedinci soru “İşbirliğine dayalı etkinliklerin olumlu ve olumsuz yanları var mıdır? Neler olduğunu söyleyebilir misiniz?” şeklindedir.

Büyükşehir Belediyesi yetkilisi olumsuz bir şey olmadığını, fikirsel çatışmalar olabildiğini ama ortak noktada buluşulduğunu belirtmiştir. Kayapınar Belediyesi yetkilisi özellikle katılımcılara etkisi açısından olumlu sonuçlar aldıklarını ancak proje bolluğunun niteliği düşürebileceğini ve birden fazla ses olduğu durumlarda karar alma noktasında sıkıntılar ve zaman kaybı yaşanabildiğini ifade etmiştir.

Yenişehir Belediyesi yetkilisi yönetimsel açıdan sıkıntılar çıkabileceğini, Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkilisi kaynakların ortak ve verimli kullanılması anlamında olumlu etkileri olduğunu ancak kurumlar arası dengelerin gözetilmesi noktasında sıkıntı olabileceğini belirtirken, Sur Belediyesi yetkilisi yanıt vermemiştir. Dicle Üniversitesi yetkilisi işbirliklerinde görev tanımları belli olduğu için olumsuz bir yanı olmadığını söylemiştir.

Verilen cevaplar değerlendirildiğinde kurumların işbirliğine farklı yaklaştıkları görülmüştür. Daha çok resmi düzeyde karar alınması durumunda görevi ifa etme niteliğinde bir yaklaşım görülmüştür. İşbirliğine ilişkin daha önce yaşanmış sorunlar daha temkinli ve mecbur kalmadığı olmasın yaklaşımı geliştirmiş görünmektedir. Ancak deneyim ve olanak paylaşımı açısından işbirliğinin kent halkı açısından olumlu sonuçları oldukça değerli olabilir.

Yayla'nın(2009:92) yaptığı halk eğitim merkezlerindeki idareci ve retmenlerin katıldığı araştırma sonuçlarından biri de kurumlar arası işbirliğiyle ilgilidir. Özel sektör ve belediyelerce yürütülen yetişkin eğitimi faaliyetleri sürecinde halk eğitimi merkezleri ile bu kurumlar arasında koordinasyon ve iş birliği sağlanmasıyla ilgili olarak değerlendirmelerde, kurumlar arasında yeterince iş birliği ve koordinasyon sağlanamadığı yönündeki görüşün ağır bastığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında kurumlardaki mevcut 18 atölyede gözlem yapılmıştır. Kurumlar dönem dönem atölyeleri görsel sanatların farklı alanları için, el sanatları için ya da farklı alanlardaki eğitimler için kullanabilmekteler. Bu nedenle atölyelerde gözlem yapılırken bu husus dikkate alınmış ve genel yeterlilikler açısından gözlenmiştir.

Atölyelerin büyüklükleri %55 oranında yeterli bulunmuştur. Atölyelerin içeriğine(resim, heykel, seramik vs.) göre araç-gereç, masa, dolap, raflar ile öğrencilerin kullanacağı alanların toplam büyüklükleri ve kurslar en az on iki kişi ile açıldığından, minimum 12 maksimum 20 kişi için düşünülerek değerlendirilmiştir. Görsel açıdan ise genel görünüm, duvarın rengi, zeminin rengi, bakımlı olup olmadığı düşünülerek gözlem yapılmış ve % 94 oranında yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Işık durumunun doğal ya da yapay oluşuyla ilgili bir ayırım yapılmayarak atölyenin genel ışık durumu gözlenerek % 88 oranında yeterli olduğu gözlenirken, havalandırma %77, ısıtma ve soğutma %66 oranlarını göstermiştir. Binaların genellikle merkezi havalandırma sistemlerinin olduğu ama tam randımanlı çalışmadıkları için bazen yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Araç-gereçler alanla ilgili kullanılan araçları kapsamakta ve çoğu atölyede (%77) yeterli olduğu görülmüştür. Bununla beraber eksikleri tamamlama konusunda ilgililerin gayret içinde olduğu hem gözlem ve görüşmelerde görülmüş, diğer çalışanlar da böyle olduğunu ifade etmişlerdir. Atölyelerde %22 yeterlilik oranı ile en yetersiz olan lavabolardır. Görsel sanatların hemen her alanında çalışma yapılırken lavabo gerekmektedir. Lavabolar genellikle atölyelerin dışında diğer birimlerin de kullandığı ortak lavabolardır. Atölyelerde temizlik, bireyler arası etkileşim, ulaşım açısından herhangi bir yetersizlik gözlenmemiştir. Bireyler arası etkileşim, atölyelerin kendi içinde, atölyeler arasında ve atölyelerin bulunduğu kurumdaki diğer birimlerde olan bireyler arası etkileşime olanak verip vermediği gözetilerek gözlenmiştir. Masa, dolap ve rafların atölyelerde % 72 oranında yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Atölyelere kursiyerlerin çalışmalarının ya da alanla ilgili görsellerin asılmasının motivasyon sağlaması, atölye ortamı ve havasını yansıtması açısından önemli olduğu düşünülmüştür. Buna ilişkin gözlemlerde %44 oranında bir yeterlilik sonucu bulunmuştur.

Büyükşehir Belediyesi Amed Sanat Galerisi, Kayapınar Belediyesi Cegerxwin Kültür Merkezi Sanat Galerisi ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü Cahit Sıtkı Tarancı Kültür Merkezindeki Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Sanat Galerisi olmak üzere dört sanat galerisinde yapılan gözlemler neticesinde

galerilerin büyüklük, ışıklandırma, genel görünüm, ısıtma, soğutma, havalandırma açılarından genel yeterlilikleri karşıladığı gözlenmiştir. Merkezi yerlerde konumlandıkları, ancak üniversitedeki galeri ve sergi alanlarının şehirden uzak olduğu, tüm galerilerin kendi içinde depo dışında ayrı bölümlerinin olmadığı da görülmüştür. Galeriler kültür merkezleri ya da üniversite içinde olduğundan etkinlik, karşılama ya da eğitimsel amaçlar için merkezin diğer bölümleri kullanılabilir. Galerilerin bulunduğu semtlerde görsel anlamda ilgi uyandırdığı gözlenebilmektedir. Ancak bu merkezler zaten şehrin merkezi ve hareketli noktaları olduğundan ekonomik, sosyal ya da kültürel bir farka yol açıp açmadıkları gözlem yoluyla anlaşılmamaktadır. Yalnız Kültür ve Turizm Müdürlüğü Cahit Sıtkı Tarancı Kültür Merkezinin çevresinde oluşan kafeler ve parklar merkezin gözlenebilir boyutta bir değişikliğe yol açtığını göstermektedir. Ayrıca diğer galerilerin bulunduğu merkezlerdeki sosyal hareketlilik ve oluşturulan yeşil alanların özellikle gençler için cazibe yarattığını söylemek mümkündür.

4.3. Doküman Verilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlama

Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Mesleki Eğitim Şube Müdürlüğünden alınan verilere göre MEB sertifikalı eğitimlere 2015’de 31 alanda toplam 728 kişi, sertifikasız ve hobi amaçlı 36 alanda 388 kişi eğitimlere katılmıştır. 2016 da sertifikalı eğitimler yapılmazken, sertifikasız ve hobi amaçlı 34 alanda 739 kişi eğitimlere katılmıştır. Görsel sanatlarla ilgili 2015 ve 2016’da karakalem resim, çini-seramik işleme, füzyon cam işleme alanlarında kurslar açılmıştır. 2015 yılında açılan on sekiz kurs programından üçü, 2016’da on iki programdan üçü görsel sanatlar alanındadır.

Büyükşehir Belediyesi eğitim etkinliklerinde, her sene düzenli olarak görsel sanatlar eğitimlerine yer verilmiştir.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sümerpark Amed Sanat Galerisi’nde 2015 yılında 4 adet resim sergisi, 1 adet fotoğraf sergisi, Matematiğin Gözünden Imaginary isimli etkileşimli bir gezici sergi; Büyükşehir Belediyesi Sergi Salonunda da beş resim, bir karikatür sergisi, bir oyuncak sergisi, Keçi Burcunda da bir fotoğraf sergisi düzenlenmiştir. Bir oyuncak sergisi ve bir eğitim etkinliği sergisi dışında sanatçı ağırlıklı sergiler düzenlendiği görülmektedir.

2016 yılında bir resim sergisi, bir fotoğraf sergisi, bir fotoğraf ve video projesi gerçekleştirilmiştir. Büyükşehir Belediyesi Sergi Salonunda da bir adet resim sergisi gerçekleştirilmiştir. Sergiler sanatçı ağırlıklı yapılmıştır.

Ağırlıklı olarak resim ve fotoğraf sergileri düzenlenmiştir.

Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Mesleki Eğitim Şube Müdürlüğünden alınan etkinlik ve organizasyon şemasında dönemlik sergiler, piknikler, film gösterimleri, il içi gezilerle çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kentin dezavantajlı konumundaki halkı sosyal ve kültürel faaliyetlere dâhil etme amacı vurgulanmaktadır.

Kayapınar Belediyesi Cegerxwin Kültür Merkezinde 2015-2016 yıllarında verilen eğitimlerle ilgili kurumda veri olmadığı belirtilmiştir.

Yenişehir Belediyesi Rabia-Tül Adevviye Kültür Merkezinin 2017 itibari ile yeni açılmış olması nedeniyle belediyenin geçmiş yıllara ilişkin görsel sanatlar etkinlikleridüzenlemediği ve ellerinde buna ilişkin bir veri bulunmadığı belirtilmiştir.

Sur Belediyesi, ilçenin sahip olduğu sosyo-ekonomik seviyesi düşük ve göçle gelen bir nüfusa sahip olması nedeniyle daha çok sosyal yardım ve destek projelerine yönelmiş olduğunu ifade etmektedir. Sur Gençlik Sanat Merkezi Projesi isimli bir proje Sur belediyesinin gündemindedir. Projenin amacı ise verilen bilgi metninde şöyle ifade edilmektedir:

“Projemiz, göçle yerleşmiş ve fakirlikle boğuşan ailelerin yoğunlukla yaşadığı Diyarbakır’ın Sur ilçesinde gerçekleştirilecektir. Projemiz çocukların sokakta çalışmaktan kurtarılması, okuldan sonraki saatlerinde yararlı uğraşlar edinmesinin teşvik edilerek sosyal olanaklarının artırılması ve olumlu alışkanlıklar kazandırılarak sokaktaki tehlikelerden uzaklaştırılmasını amaçlayan bir projedir.

İlçemizde, çocukların boş zamanlarını geçirebilecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri sanat merkezleri bulunmamaktadır. İlçemiz dışındaki diğer sanat ve spor merkezlerine de sosyo-ekonomik sorunlar nedeniyle ulaşamamakta ve buralarda verilen eğitimlerden yararlanılamamaktadır.

Projemiz ile ilçemiz sınırlarında ve dezavantajlı konumda bulunan gençlerimizin yararlanabileceği gençlik sanat merkezi oluşturulacaktır. Proje süresince ve sonrasında kesintisiz hizmet verecek olan Gençlik sanat merkezi ile bölgesel dezavantajlılık

durumlarının giderilmesi sağlanarak kültürel seviyenin arttırılması, sokakta çalışan veya yaşayan, madde bağımlılığı riski taşıyan çocukların rehabilite edilerek genç sanatçı ve sporcuların yetişmesi hedeflenmektedir.

Sanat merkezimizde açılacak sanatsal kurslar arasında resim, müzik, ebru, fotoğrafçılık, tiyatro, dans ve halk oyunları; sportif kurslar arasında uzak doğu sporları, satranç, dama, zekâ oyunları, masa tenisi, bilardo ve tenis kursları bulunmaktadır.

Hedef kitle olarak göçle gelmiş, yoksul ailelerden gelen ilk ve ortaöğretime devam eden çocuklar ile örgün eğitimin dışında kalan ve risk altındaki gençler olarak belirlenmiştir.

Hedef Grubunu, göçle yerleşmiş ve fakirlikle boğuşan ailelerin yoğunlukla yaşadığı İlçemizdeki İlköğretim ve Ortaöğretime devam eden çocuklar ve örgün eğitimin dışında kalan, risk altındaki gençler oluşturmaktadır.

Merkezde birçok farklı alanda açılacak kurslar yanında görsel sanatlar alanında resim, ebru, fotoğrafçılık, geleneksel Türk sanatları kursu verilmesi planlanan etkinlikler arasındadır. Eğitimler dışında bu alanlarla ilgili etkinlikler düzenlenmesi de hedeflenmektedir.”

Kültür ve Turizm Müdürlüğü Cahit Sıtkı Tarancı Kültür Merkezinde 2015 yılında herhangi bir görsel sanatlar eğitimi olmazken, 2016 yılında bir resim kursu verilmiştir. 2015 yılı içerisinde iki resim sergisi, bir fotoğraf ve origami, bir de fotoğraf ve materyal sergisi yapılmıştır. Bunların üçü okul biri de dernek sergisidir. 2016’da ise iki tane yılsonu okul sergisi ve bir tane de kurumun kendi resim, ebru ve vitray sergisi olmuştur. Kurum galerisinde daha çok okul ve dernek sergilerine yer verildiği anlaşılmıştır. Sergileri 250 ile 1000 kişi ziyaret etmiştir.

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesinde yer alan sanat galerisinde 2015 yılında dört adet sergi açılmıştır. Bunların üçü resim, biri seramik sergisidir. Bir öğretim görevlisinin keçi burcunda resim sergisi olmuştur. 2016 yılında ise bu galeride yine akademik personel ve öğrenci sergileri gerçekleştirilmiştir. Bunlardan altısı resim, üçü seramik, bir baskı resim, bir grafik ve bir fotoğraf sergisi olmak üzere on iki adet sergi gerçekleştirilmiştir. Bunun dışında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu sergileri gezenler 3500 ile 4000 kişi arasında değişmektedir. Şehirden

uzak olmasına karşın şehir merkezindeki sayılara yaklaşan ziyaretçi sayıları galerinin üniversite içinde olmasına bağlanabilir.

Dicle Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı halk eğitimlerle işbirliği içinde açtıkları kurslar ve çeşitli öğrenci kulüpleri ile görsel sanatlar eğitim ve etkinlikleri düzenleyen bir diğer üniversite birimidir. Üniversite bünyesinde başka birçok faaliyetin yanı sıra görsel sanatlar aktivite ve eğitimlerini gerçekleştiren Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığında; bir resim, bir heykel ve seramik, bir grafik, bir ebru, bir cam atölyesi bulunmaktadır. Bu atölyelerde halk eğitim merkezleri ile ortaklaşa eğitimler verilmektedir. Atölyelerin bulunduğu bina 2016 yılında yapılmış olup, halen yeni atölyeler oluşturulmaya çalışılmaktadır. Sergi, kongre, konferans, çalıştay gibi etkinlikler Kongre Merkezinde gerçekleştirilmektedir. Kongre Merkezindeki fuaye alanları sergiler için kullanılırken, salonlar ve workshop odaları diğer amaçlar için kullanılmaktadır. Geniş bir alana sahip olan Kongre Merkezi üniversitenin kolay ulaşılabilir bir noktasındadır.

Dicle Üniversitesi SKS Daire Başkanlığı öğrenci topluluklarının kurulma amacına ilişkin şunları söylemektedir: “Üniversitemiz Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığınca; öğrencilerinin ilgi alanlarına göre ders dışı zamanlarını değerlendirmek, birlikte çalışma ve dinlenme alışkanlığı kazanmalarını sağlamak, yeni ilgi alanlarına yönelmeleri ile sosyal, kültürel ve sportif aktivitelere katılmalarını sağlamak, öğrencilerin sosyal ilişkilerini ve özgüvenlerini geliştirmek için faaliyetler yürütmek ve etkinlikler düzenlemek, böylece gelişim ve değişimi topluma taşımak amacıyla öğrenci kulüpleri kurulmuş ve kurulmaya devam edilmektedir.” (Dicle Üniversitesi 2015 Faaliyet Raporu:21,22). Birimin bünyesinde öğrenci kulüp ve toplulukları kurulmaktadır. Öğrenci Toplulukları Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı(SKS) tarafından organize edilen kültür ve sanat ile ilgili faaliyetleri gerçekleştirmektedirler. 2015 yılında 175 tane öğrenci kulüp/topluluk varken, bunlardan üçü görsel sanatlar alanındadır.

SKS Daire Başkanlığı 2015 Faaliyet raporlarından alınan bilgilere göre SKS bünyesinde 2015 yılında üçü görsel sanatlar resim, heykel ve ebru kursu alanında olmak üzere toplam yirmi dört alanda halk eğitimle işbirliği içinde kurslar açılmıştır. Bu kurslara öğrenciler, üniversite çalışanları, çalışan yakınları ve halktan kursiyer alınmaktadır. Ancak kursiyerlerin çoğunluğu üniversite öğrencisidir. Yine 2015 eğitim-öğretim yılında görsel sanatlar alanında iki etkinlik yapılmıştır. İlkinde; çocuklara yönelik düzenlenen, Dicle Üniversitesi Gençlik Evinde yürütülen ve on beş gün süren kurs sonunda sergi etkinliği

gerçekleştirilmiştir. Diğeri ise yine SKS Daire Başkanlığınca organize edilen “Hep Beraber Sanat” adlı sergi etkinliğidir.

2016 yılında ise yirmi dört alanda Yenişehir ve Sur Halk Eğitimle işbirliği halinde kurslar açılmış olup bunlardan resim sanat eğitimi, yağlı boya resim, heykel kursu, ebru kursu olmak üzere dördü görsel sanatlar alanındadır.

Yine 2016 yılında 82 adet öğrenci kulübü mevcut olup bunlardan görsel sanatlar adı altında herhangi bir kulüp bulunmamaktadır. Anadolu El Sanatları Topluluğu ebru ve Tasavvuf Kulübü geleneksel el sanatlarıyla ilgili etkinlikler gerçekleştirmişlerdir. Tasavvuf Kulübü Ebru, Çini, Hat, Karakalem Sergisi düzenlemişken, Anadolu El Sanatları Topluluğu Kürtçe yayın yapan TRT 6 (şış) kanalında yayınlanan “Pişti Nivro”(Öğleden Sonra) programına katılmış, “Suyun Rüyası” Adlı Konferans ve Ebru Sergisi düzenlemiş, İstanbul’da Uluslararası Ebru Kongresine katılmış ve bir sanatçı ziyareti gerçekleştirmiştir.

Yine üniversite bünyesindeki Dicle Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi(DÜSEM) çeşitli eğitim faaliyetleri yürütmektedir. Görsel sanatlar alanında 2015-2016 eğitim-öğretim yılında temel fotoğrafçılık ile ebru kursu verilmiştir.

Üniversitenin eğitim ve etkinliklerinin SKS ve DÜSEM aracılığıyla yapıldığı, daha çok üniversiteye hitap ettiği anlaşılmaktadır.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde toplanan veriler ışığında ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmektedir.

5.1.Sonuç

Sanatın tanımı çağlara göre farklılık taşımakla beraber günümüzde insanın kendini ifade etme aracı olarak görülmektedir. Sanat içinde bulunduğu çağ ve toplumla karşılıklı etkileşim içinde olmuştur. Sanat kültürün bir parçasıdır. Toplum kültürünün oluşmasında ve kültürün taşınmasında, aktarılmasında sanatın rolü tartışmasızdır. Sanat toplumun düşünce yapısını, duygu dünyasını etkilerken ona estetik ve insancıl bir bakış ve derinlik kazandırmaktadır.

Topluma sanat kültürü kazandırmanın en etkili aracı sanat eğitimidir. Örgün ve yaygın eğitim süreçleriyle ve sanatsal etkinliklerle karşılaşma yoluyla sanat alt yapısının oluşmasında kurumlar en önemli araçlardır. Diyarbakır ilinde sanat eğitim ve etkinlikleri yapan resmi kurumlar çeşitli açılardan incelenmiştir.Büyükşehir Belediyesi, Yenişehir Belediyesi, Sur Belediyesi, Kayapınar Belediyesi, Dicle Üniversitesi ile Kültür ve Turizm Müdürlüğü araştırmanın yapıldığı kurumlardır.

İncelenen kurumların hepsinde görsel sanatlar alanlarına yönelik eğitimlerin olduğu, etkinliklerin ise sergi ağırlıklı yapıldığı görülmüştür. Ancak Sur ile Kayapınar Belediyelerinde 2015 ve 2016 yıllarına ilişkin veri kayıtları olmadığından görüşme yoluyla edinilen bilgilerden eğitim ve etkinliklerin yapıldığı anlaşılmış olup, bunlarla ilgili nicel verilere ulaşılammıştır. Kurumlarda atölyelerin alt yapı, donanım ve malzeme eksiklikleri yaşandığı gözlenirken, kurumlar bunları gidermekle ilgili çaba içerisinde olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak hemen her kurumda görsel sanatlar atölyelerinin olması ya da

oluşturuluyor olması görsel sanatlar eğitimi açısından olumlu bir durumdur. Yenişehir ve Sur Belediyeleri dışında kurumların sergi etkinlikleri için kendi galerilerinin olduğu görülmüştür. Galerilerin gözlemler sonucunda genel yeterlilikleri taşıdıkları tespit edilmiştir. Tüm kurumlar halk eğitim merkezleri ile işbirliği halindedir. Eğitim müfredatı olarak Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı modül programlar kullanılmaktadır. Eğitimciler ise halk eğitim merkezlerinin görevlendirdiği görsel sanatlar öğretmenleridir. Ancak eğitimciler mesleki eğitimlerini pedagojik formasyona uygun olarak aldıklarından, yaygın eğitim sürecinde sorun yaşayabilmektedirler. Örneğin yaygın eğitimlere katılanların bu eğitimleri sosyalleşme alanı olarak görmeleri, kurumlardaki sorumlular ve eğitimciler tarafından sorun olarak dile getirilebilmektedir.

Kurumlarda kültürel ve sanatsal etkinlikler için bir bütçenin olduğu, planlamanın önceden yapılmasına rağmen yeni oluşan durumlarda ek bütçe yapılabildiği ifade edilmiştir. Kurumlarda sanata ayrılan bütçelerin artması ivmeyi arttıracaktır. Daha nitelikli ve çeşitli sanat etkinlikleri daha fazla bütçe ile mümkündür.

Kurumlar eğitim programlarını düzenlerken dezavantajlı grupları öncelemekle beraber her kesime hitap etmek istedikleri, üniversitenin ise öncelikli olarak öğrencileri hedeflediği görülmüştür. Etkinlikler web sayfaları, sosyal medya ve afiş çalışmaları ile duyurulmakta, başvuruların az olduğu durumlarda alan taramaları ile bireylere ulaşılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Eğitimlerin verildiği ve etkinliklerin yapıldığı mekânların kolay ulaşılabilir olması ile bulunduğu bölgedeki nüfusun sosyo-ekonomik-kültürel durumun katılımı etkilediği düşünülmektedir.

Kurumlar verilen eğitimlerin faydalı olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Eğitime başlarken, eğitim süreci ve sonrasında bireylerde özellikle sosyalleşme, kendini ifade etme, kendine güvenme açısından belirgin farklar gözlediklerini dile getirmişlerdir. Yaygın eğitimin bireyin kendini içsel ve dışsal birçok açıdan geliştirmek gibi çeşitli amaçları vardır. Bu eğitimlerin buna katkı sunduğu anlaşılmaktadır. Sanat eğitiminin sosyalleşme, iletişim kurma, kendini ifade etme, farklı olana esnek yaklaşabilme, psikolojik doyum, kendini gerçekleştirme gibi etkilerinin yansımalarının görüldüğü düşünülebilir. Görüşmelerden edinilen bilgiler ışığında; kendini geliştirme ve serbest zamanları kaliteli geçirme konusunda bu eğitimlerin destekleyici olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda genç nüfusun yoğun olduğu Diyarbakır'da bu kesimin enerjisini ve

zamanını verimli kılma anlamında büyük faydaları olacağı ve bu etkinliklerin artmasının önemli olduğu da görüşmecilerin dile getirdiği bir hususlardandır. Meslek edindirme açısından da katkılarının görüldüğü ifade edilen görüşler arasındadır.

Sanatsal etkinlikleri düzenlerken herkesin hedeflendiğini ve çoğunlukla sergi etkinlikleri düzenlediklerini söyleyen kurum yetkilileri, diğer etkinliklere yönelik bir hedef dile getirmemişlerdir. Kayapınar Belediyesi'nde yapılan bir panel ve söyleşi etkinliğinin çok ilgi çekmesi bu tür etkinliklere açık bir kitle olduğunu göstermektedir. Sanatçı söyleşileri, panel, konferans ya da sempozyumların artmasının sanat ortamını canlandıracağı, halkın ilgisini çekeceği ve bu konuda bilinçlendireceği düşünülebilir. Ancak kurumlar daha masraflı olan ve daha büyük organizasyon gerektiren bu etkinlikleri gündemlerine almamaktadırlar. Üniversitenin görsel sanatlarla ilgili zaman zaman bu tür etkinlikler yaptığı görülmekle beraber, sadece üniversite ile sınırlı kalınmaması gerekliliği açıktır. Ayrıca yerel yönetimlerin halkla daha yakın teması göz önünde bulundurulduğunda sanatsal içerikli bu etkinlikleri düzenlemesi ve gerektiğinde üniversite ile işbirliğine girmesi daha ilgi çekici olabilecektir. Sanat eğitimi sadece okullar ve eğitimlerle sınırlı kalmayan, hayatın akışı içinde bireylerin, toplumun sanatla direk teması ile gelişen bir süreçtir. Dolayısıyla sergiler, paneller, sanatçı söyleşileri, çalıştaylar, konferans, kongre, fuar ya da bienaller, workshoplar gibi birçok alternatif etkinliği bir arada ve gerektiğinde kurumlar arası işbirliğine başvurarak gerçekleştirmek, hem sanat eğitimine hem kentteki sanat ortamını canlandırarak kentin değerlerinin yeniden üretilmesine katkı sağlamak hem de kent kültürünün geliştirilmesi açısından önemli olanaklar yaratacaktır. Böyle bir ortamın ekonomik, sosyal ve kültürel birçok kazanıma yol açacağı da unutulmamalıdır. Oysa eğitimler konusunda alt yapıyı oluşturan, olumlu bir şekilde bunu bir rutine çeviren kurumların etkinliklerine bakıldığında daha çok kursiyer ya da öğrenci sergileri yaptıkları görülmüştür. Bunun önemi büyüktür ancak sadece bu etkinlikler yeterli değildir. Araştırma konusu olan 2015 ve 2016 yıllarında Büyükşehir Belediyesinin sanatçı sergilerine, Dicle Üniversitesinin akademisyen sanatçıların sergilerine yer verdiğini görüyoruz. Bunların sayılarının kent nüfusu düşünüldüğünde artması gerektiği söylenebilir. Ancak bu kurumlar dışındaki kurumların da bu konuda aktif rol alması beklenmektedir. Ayrıca yapılan etkinliklerde yerel kültüre ve yerelle ilişkilendirilecek sanatsal etkinliklere, sanatçılara yer verilmesi halkla sanatı buluşturma konusunda etkili olabilir.

Araştırma konusu kurumların halk eğitim merkezleriyle protokollere dayalı olarak işbirliğinin devamlı, ancak kendi aralarındaki işbirliğinin sınırlı olduğu anlaşılmıştır. Bu durumun, kurumların kendi etkinliğini planlama ve uygulamanın daha az karışık ve sorunsuz olduğunu düşünmeleri ya da gerek duymamaları sonucu olduğu düşünülmektedir. Ancak daha geniş katılımlı ve daha nitelikli etkinlikler için işbirliği kent ve kent halkı için daha verimli sonuçlar doğurabilir. Tek tek kurumları ekonomik, insan kaynağı ya da organizasyon anlamında aşan konularda işbirliği sonuç alıcı olacaktır. Kuşkusuz sadece eğitim etkinlikleri ile öğrenci ve kursiyer sergileriyle sınırlı kalmayıp daha geniş ve büyük hedefler koyabilecek kurumlar, işbirliği açısından daha açık bir politika izlerse ve bunu kurumsal kimliklerinin parçası kılarsa etkileri çok daha büyük ve yoğun olacaktır.

Sonuç olarak araştırma konusu kurumların hepsinde görsel sanatlar eğitim ve etkinlikleri düzenlendiğini ve bu şekilde görsel sanatlar eğitimine katkılarının olduğu ancak yeterlilikler konusunda eksiklikler yaşandığı düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

5.2.1.Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Araştırma sonucu elde edilen veriler doğrultusunda şu öneriler geliştirilmiştir.

- Atölyelerin, galerilerin artması, yeni kültür merkezlerinin yapılması, eğitim faaliyetlerinin artması ve kurumların sivil yapılarla işbirliği ve desteğe açık olması elbette kurumların katkısını daha görünür kılacaktır.

-Eğitim ve etkinliklerin yapılacağı merkezlerin ve binaların mimari planlaması yapılırken önceden hangi hedeflerle yapılacağı belirlenmeli ve ona yönelik kullanılmalıdır. Böylece sonradan oluşacak alt yapı sorunlarının önüne geçilecektir. Ayrıca özgün mimari kente değer katar.

- Kültüre ayrılan bütçelerin artması kurumların ulaşabileceği insan kitlesi düşünüldüğünde beklenen olumlu sonuçların da kitlesel olmasını ve toplumun her kesimine daha yaygın ulaşmasını sağlayacaktır. Bu kent kültürüne, dolayısıyla toplumsal sorunların azalmasına yapılabilecek en önemli yatırım olabilir.

-Galerilerde öğrenci ve kursiyer sergilerinin olması sanat eğitimi açısından son derece değerlidir. Bunların yanı sıra sanatçı sergilerinin daha sık yer alması, kurumların sanat yarışmaları düzenlemesi ve bunu gelenekselleştirmesi, sergi etkinlikleri dışında fuar, bienal gibi daha kapsamlı etkinliklerin düzenlenmesi, paneller, söyleşiler, kent kültürü araştırmaları merkezlerinin kurulması, bir sanat müzesi oluşturulması, şehirlerde mahalle düzeyinde sanat evleri oluşturularak eğitimler verilmesi sanat eğitimi ve sanat etkinliklerinin yaygınlaşması ve etkilerinin artması bakımından önemli sonuçlar doğurabilecektir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

-Bu araştırma kapsamında incelenen kurumlarda genel bir tarama yapılmıştır. Başka araştırmacılar bu kurumlarda sanat eğitimiyle ilgili sorunlara yönelik araştırma yaparak öneriler geliştirebilir.

-İncelenen kurumlarda çalışan görsel sanat eğitim ve etkinlikleriyle ilgili çalışanların motivasyon ve tutumları incelenebilir. Bununla ilgili sıkıntılar olduğu gözlenmiştir.

-Kurumların yaptığı sanat etkinliklerinin kurumların bulunduğu bölgedeki ya da ilçedeki etkileri incelenebilir.

-Kurumların görsel sanat etkinlikleri, başka şehirlerle karşılaştırmalı olarak incelenebilir.

-Kurumların kültüre ayırdığı imkânlar diğer alanlara ayrılan imkânlarla karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

Alter, F.A., Using the Visual Arts to harness Creativity. *Unesco Observatory, Faculty Of Architecture, Building And Planning, The University Of Melbourne Refereed E-Journal, Vol 1. (5), (1-14).*

https://www.researchgate.net/publication/228811183_Using_the_Visual_Arts_to_harness_Creativity adresinden 10 Aralık 2018 tarihinde edinilmiştir.

Altıntaş, V. (2015). Türkiye’de üniversitelerin bölgesel ve yerel gelişmeye etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Apaydınlı K.,& Şentürk, N. (2012). Ders dışı sosyal (müziksel) etkinliklerin genel lise öğrencilerinin kural dışı davranış gösterme eğilimlerine etkileri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 1(1), 67-79.*

Artut, K. (2013). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri (7. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Atmaca A. E. (2008). Toplumsal Yaşamda Sanat Eğitiminin Gerekliği ve Medyanın Rolü. *Aile ve Toplum, 10/4, 21-28.*

Avrupa Kentsel Şartı. Ankara: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayın No:10.(1996).

Baynes, K. (2008). *Toplumda sanat(3.baskı)*. İstanbul: YKY.

Batal, S. (2016). Türkiye’de yerel yönetimlerin görev tanımında yeni bir misyon: kent kültürü kazandırma ve kentlileştirme, G. Atanur, M. Yaman (Ed.).*Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2016*,Bursa: Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi-3.

Bayraktar, N. (2011). Kent kültürüne ilişkin kamuoyu oluşturulmasında üniversitelerin rolü. Yayınlanmamış doktora tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.

Bayraktar, N.(2012). Kent Kültürüne İlişkin Kamuoyu Oluşturulmasında Üniversitelerin Rolü. *Atatürk Üniversitesi İletişim Dergisi Sayı, 3(2), 1-16.*

Boydaş, Nihat. (2007). *Sanat eleştirisine giriş (2.baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

- Bozdemir, Z. (2009). Yaygın Eğitim Sürecinde Yerel Yönetimlerin Rolü. Yayınlanmamışyüksek lisans tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Bozkurt, N. (2000). *Sanat ve estetik kuramları*(4.basım). Bursa: Asa Kitabevi.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi* (2.baskı) Ankara: PegemA.
- Celep, C. (2003). *Halk eğitimi*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Chao, Jr. R.Y.(2009). Understanding The Adult Learner's Motivation and Barriers to Learning. In Ad. Papastamatis, Ef. Valkanos, G.K. Zarifis, Eug. Panistsidou (eds.)European Society for Research on the Education of Adults (ESREA) E-Book Conference Proceedings.
- https://www.academia.edu/1267765/Understanding_the_Adult_Learners_Motivation_and_Barriers_to_Learning adresinden 10.10.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Çetin, M., & Orman, K. (2010). Sürekli eğitim merkezlerinin illerimizdeki hizmet sektörü ve yerel ekonomilerin gelişimine etkileri, *Ulusal Sürekli Eğitim Merkezleri Toplantısı (2010),İzmir*.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretme sanatı* (15.Baskı), Ankara: PegemA.
- Dicle Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı 2016 Faaliyet Raporu.
- Efland, A., (2004). The entwined nature of the aesthetic: A discourse of visual culture. *Studies in Art Education*, 45(3), 234-251.
- <https://www.jstor.org/stable/pdf/1320971.pdf?refreqid=excelsior%3Af0004c21a45c7952e858783fe1ac706d>adresinden 11.11.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Altıntaş, O. ,& Eliri, İ., (2012). Birey toplum ilişkisinde kent kültürü, kamusal alan ve onda şekillenen sanat olgusu. *İdil dergisi*, 1(5), 61-74. <http://idildergisi.com/makale/pdf/1355232937.pdf> adresinden 19.12.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Es, M. (2007). *Kent üzerine düşünceler*. İstanbul: Plato Yayıncılık.
- Fer, S.(2011). *Öğretim tasarımı* (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fischer, E (2010). *Sanatın gerekliliği* (11. Basım). İstanbul: Payel Yayınları.

- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme* (3. Baskı) Ankara: PegemA.
- Fleming, M. (2010). *Arts in Education and Creativity: A literature review*. (second ed.). London: Creativity, Culture and Education.
- Geray, C. (1994). Yerel yönetimlerin eğitim ve kültür işlevleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 3(6), 3-14.
- Geray, C. (2002). *Halk eğitimi* (3.Baskı). Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Gombrich, E.H. (2002). *Sanatın öyküsü* (3.basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Government of Ireland.(1999). *Visual Arts*. Dublin: Florence and Officine Grafiche De Agostini - Novara.
- Gowin,, D.B.& Alvarez, M.C.(2005). *The Art of Educating with V Diagrams*. Cambridge. Cambridge University Press.
- Gökay Yılmaz, M. (2009). Sanat ve Diğer Disiplinlerle İlişkisi. Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi. 5. Bölüm, (Editörler: A.O. Alakuş, L. Mercin),. Ankara: PegemA.
- Grierson, E. (2008). Creativity and Culture: Redefining Knowledge Through the Arts in Education for the Local in a Gloabalized World (Ed.). Mason, R. & Eca, T.,In*International Dialogues about Visual Culture, Education and Art*. (s. 21-32). Bristol Intellect.
- Gürsoy, M. (2018). Bir kentsel gelişme dinamiği olarak üniversiteler: Adıyaman kenti ve Adıyaman Üniversitesi üzerinesosyolojik bir araştırma. Yayımlanmamış doktora tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Güvenç, B (2002). *Kültürün abc'si* (2. Baskı). İstanbul: YKY.
- İKSV (2017). İstanbul Kültür Sanat Vakfı Kültür Sanata Katılımcı Yaklaşımlar Raporu. İstanbul: İKSV.
- Karaca, S., & Kiper, N. (2011). Kentsel Mekânda Kamu Yararı Arayışı ve Kültürel Planlama. *Toplum ve Demokrasi*, 5(11), 75-96.

- Karadağ A. (2010). Sürekli eğitim merkezlerinin toplum eğitimi ve bilinçlenmesine katkıları: Egesem örneği, *Ulusal Sürekli Eğitim Merkezleri Toplantısı*, (2010), İzmir.
- Kayabaşı, Y. (2009). Sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında yapılan sanat içerikli etkinliklerin eğitim ortamına etkisinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Keser, N. (2009). *Sanat Sözlüğü* (2 baskı). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Kırıçoğlu, T. O. (2009). *Sanat, kültür, yaratıcılık görsel sanatlar ve kültür eğitimi-öğretimi*. Ankara: PegemA.
- Knowles, M. (1996). *Yetişkin Öğrenenler Göz ardı Edilen Bir Kesim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kurt, N. (2011). Kent hizmetlerinin geleceğinde kentsel sorumluluklar ve kent kültürünün geliştirilmesi stratejileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi* (9: 2), 261-278.
- Kurt, N. (2018). Kent yönetiminde ekonomik misyon ve gelecek perspektifi. *Kent Akademisi, Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*, (11/2), 214-223. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/502666> adresinden 09.10.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Lehane, R., (2016). *The Effects of Urbanization on the Cultural Identity and Well-being of Indigenous People in Chile: The Mapuche Community*. University of Limerick. Ireland. https://www.researchgate.net/publication/299456837_The_Effects_of_Urbanization_on_the_Cultural_Identity_and_Well-being_of_Indigenous_Youth_in_Chile_The_Mapuche_Community adresinden 17 Aralık 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Levi-Strauss, C. (2007). *İrk, tarih ve kültür* (4. Basım). İstanbul: Metis Yayınları.
- McGee R. J. & Warms R. L. (1996). *Anthropological Theory: An Introductory History*. Mountain View. Calif. Mayfield Pub. Co. 26-40 sayfaları Çev. Esra Dabağcı. <https://viraverita.org/sites/default/files/edergi-yazilari/kultur-bilimi-cev-esra-dabagci.pdf> adresinden 19.01.2018 tarihinde edinilmiştir.

- MEB (2009). *Ortaöğretim 9,10,11 Ve 12. Sınıflar Görsel Sanatlar (Resim) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- Mercin, L., & Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Moga; E. Burger; K., Hetland; L. (2000). The Arts and Academic Achievement: What the Evidence Shows. *Winner Journal of Aesthetic Education*, Vol. 34, No. 3/4, 91-104.
<https://www2.bc.edu/ellen-winner/pdf/artandcreareap.pdf> adresinden 10 Ekim 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Öztaş, C., & Zengin, E. (2016). Yerel yönetimler ve kültür hizmetleri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 54, 155-180.
- Parlak, B. (2010). *Yerel yönetimler yerel siyaset ve kentsel politikalar*. Bursa: Dora Yayıncılık.
- Parsad, B.&Spiegelman, M. (2012). *Arts Education in Public Elementary and Secondary Schools: 1999–2000 and 2009–10*. Washington: National Center for Education Statistics, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. DC.
<https://nces.ed.gov/pubs2012/2012014rev.pdf> adresinden 13 Kasım 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Pekmezci, H. (2002). Eğitim-sanat eğitimi-nitelikli sanat eğitimi, *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Ankara (2010).
- Robinson, K.,(2001). *Out of Our Minds: Learning to be Creative*.(1. Baskı). Great Britain: Capstone Publishing.
- San, İ. (2008). *Sanat ve eğitim* (4. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim, öğrenme ve öğretim, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sencer, S. (1985). Son düzenlemelere göre Türkiye`de taşra yönetimi ve yerel yönetimler. *Amme İdaresi Dergisi*18 / 1, 24-45.
http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/9fa2a14e53b0161_ek.pdf?dergi=Amm e%20Idaresi%20Dergisi adresinden 04.03.2018 tarihinde edinilmiştir.

- Sever, S. (1999). Sanatsal etkinlikleri yerinde izleme sıklığı ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki ilişki, *4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 3*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: No.1076.
- Shinner, L. (2010). *Sanatın icadı* (2. Basım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Starko, A.J., (2005). *Creativity in the classroom: Schools of curious delight*, (Third edition). New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Sürmeli, F. (Ed.). (2008). *Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'e etkileri ve şehrin üniversiteyi algılayışı*.Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şirin, A. (2008). Halk eğitim merkezlerinin sanat eğitimi bağlamında yetişkin eğitimindeki yeri ve önemi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Şişman, M. (2007). *Örgütler ve kültürler* (2.Baskı). Ankara: PegemA.
- Tezcan, M.(1985). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Töremen, F. (2016).Türk Eğitim Sisteminin Amaçları, Temel İlkeleri ve Genel Yapısı.V. Çelik (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (8.baskı) içinde (s. 1-16). Ankara: PegemA.
- Türkoğlu, A., &Uça,S. (2011). Türkiye’de halk eğitimi: tarihsel gelişimi, sorunları ve çözüm önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 48-62.
- Tylor, E.B., (1903) *Primitive Culture*, Vol. 1. (4. Baskı). London: John Murray, Albemarle Street.
- https://www.forgottenbooks.com/en/books/PrimitiveCulture_10009300 adresinden 0 Ekim 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Ural, O.(2007). Türkiye’de yetişkin eğitiminin bugünkü durumu ve geleceği, *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat Ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK) Yayınları.
- Upitis, R. (2011).Arts Education for the Development of the Whole Child. Toronto: ETFO Elementary Teachers’ Federation of Ontario.

<https://www.lkca.nl/informatiebank/arts-education-for-the-development-of-the-whole-child> adresinden 15 Aralık 2018 tarihinde edinilmiştir.

Vural, T. (2001). Kentleşmenin sosyo-ekonomik etkileri. *Belediye Dergisi*, cilt 7, sayı 12:8, 8-14.

Winner, E., Goldstein, T., & Lancrin, S.V. (2013). *Art for Art's Sake? Overview*. OECD Publishing.

http://www.oecd.org/education/cei/ART%20FOR%20ART%E2%80%99S%20SAK%E2%80%99S%20OVERVIEW_EN_R3.pdf adresinden 25 Ekim 2018 tarihinde edinilmiştir.

Yayar, R., & Demir, D. (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat ili ekonomisine etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(8), 106-122.

Yayla, D. (2009). *Türk yetişkin eğitimi sisteminin değerlendirilmesi*. Ankara: MEB.

Yavuzçehre, P. S. (2016). Üniversitelerin kentlerine etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 235-250.

Yılmaz, M. K., & Kaynak, S. (2011). Sosyo-ekonomik dönüşüm sürecinde üniversitelerin rolü ve yöre halkının üniversiteden beklentileri ile ilgili bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 13(4), 55-73.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, U. & Akbaş, V. (2010). Eğitimde Yerelleşme ve Yerel Yönetimlerin Eğitim Alanındaki Görev, Yetki ve Sorumlulukları, XVII. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, (1-3 Ekim 2009), İzmir.

URL 1 <http://www.kultur.gov.tr/TR-96130/kurulus-amaci-ve-gorevleri.html> Kültür ve Turizm Bakanlığının Görev ve Yetkileri. 13.12.2018.

URL 2 <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR-14979/kultur-mudurluklerinin-gorev-yetki-sorumluluk-ve-calism.html> Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin Görev, Yetki Ve Sorumlulukları. 11.11.2018.

URL3<http://mtegm.meb.gov.tr/TR/mimari/ALANLAR/MOB%C4%B0LYA%20VE%20%C4%B0%C3%87%20MEKAN%20TASARIMI%20ALANI/MOB%C4%B0LYA%20VE%20%C4%B0%C3%87%20MEK%C3%82N%20TASARIMI%20ALANI%20M%C4%B0MAR%C4%B0%20%C4%B0HT%C4%B0YA%C3%87%20ANAL%C4%B0Z%20STAN DARTLARI.pdf> 05.02.2018. 102 Öğrenci Kapasiteli Atölye ve Laboratuvar Mimari İhtiyaç Analiz Standartları.

EKLER

EK 1

İzinler

Evrak Tarih ve Sayısı: 02/02/2018-12651

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 67435137 -044-
Konu : Anket İzni (Cemile GEYİK)

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı 1966002 no'lu tezli yüksek lisans öğrencisi Cemile GEYİK'in "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum ve Kuruluşların Şanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimine Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışması için 01.03.2018 - 15.04.2018 tarihleri arasında Diyarbakır Valiliği - Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ve diğer Belediyelerde anket çalışmasına ilişkin veri toplama Müdürlüğümüzce ve Eğitim Bilimleri Etik Kurulu tarafınca da uygun görülmüş olup, adı geçen kurumların başvuru evrakları ekte sunulmuştur. Söz konusu araştırmanın uygulanabilmesi için adı geçen kurumlardan gerekli iznin alınması hususunda; Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. İlhami BULUT
Enstitü Müdürü V.

Ekler :
1- Etik Kurulu Onayı (2 sayfa)
2- Başvuru Belgeleri (10 sayfa)

Evrak Doğrulamak İçin : https://ebelge.dicle.edu.tr/en/Vision/Validate_doc.aspx?V=BENFBD6NN

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 248 80 30 Faks:+90 412 248 83 20

e-Posta dicle@dicle.edu.tr Elektronik A&E:<http://www.dicle.edu.tr>

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için iribat: Semih Akman
Evrak Pın Kodu: 29612
Ayrıntılı bilgi iribat tel.: 8494

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

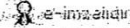
Sayı : 51121785-101.99-E.146353
Konu : Anket İzni

16.02.2018

DICLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 07.02.2018 tarihli ve 51035907-2902 sayılı yazınız.

İlgi sayılı yazınızla, yüksek lisans programı öğrencisi olan Cemile GEYİK'in "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimine Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasında kurumunuz gerekli olan desteği sağlayacaktır. Bilgilerinizi arz ederim.

 e-İmza

Cemil ALP

İl Kültür ve Turizm Müdürü V.

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

İnaoğlu Cad. C.S.T. Kültür Sanat Merkezi Kat:3 Yenisehir/DİYARBAKIR
Tel No: 0 412 228 22 15 Faks No:0 412 223 13 80

Bilgi için:Cengiz CAN
İşçi

T.C.
DİYARBAKIR YENİŞEHİR BELEDİYESİ
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : 63217340-44830638-824/58-753
Konu : Anket İzni

16.02.2018

DICLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: Dicle Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 07.02.2018 tarih ve 2902 sayılı yazısı.

İlgi yazıya istinaden; Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Cemile GEYİK'in "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimine Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını kurumumuzda/birimimizde uygulayabilmesi için gerekli iznin verilmesi istenmektedir. Söz konusu tez çalışmasını kurumumuzda/birimimizde uygulayabilmesi hususunda, tarafımızca izin verilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Başkan Yardımcısı

T.C.
SUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 20487773-900.99-113/554
Konu : Anket İzni

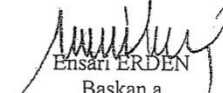
21/02/2018

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 08/02/2018 tarih ve 68508712-044 sayılı yazınız.

İlgi yazıda Üniversiteniz Eğitim Bilimleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi 46723850690 T.C. kimlik numaralı Cemile GEYİK'in "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimi Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını, Belediyemizde uygulayabilmesi için gerekli izin talebiniz uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Ensari ERDEN
Başkan a.
Başkan Yardımcısı

İnönü Caddesi-DİYARBAKIR
Tlf: 0-412-2801033-34 Faks: 0-412-2801052
E-mail: insankaynaklari@sur.bel.tr

Bilgi için: Abdulaziz ERTAŞ
İns. Kay. ve Eğitim Müdür V.

Evrak Tarih ve Sayısı: 23/02/2018-19411

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Sayı : 63926596 -730.08.03-
Konu : Anketler İzni Hk. (Cemile GEYİK)

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi : 18/02/2018 tarihli, 17384 sayılı ve "Anket İzni" konulu yazı

İlgi yazınızda belirtilen Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi 46723850690 TC kimlik numaralı Cemile GEYİK'in, "Diyarbakır İlindeki Resmi Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimine Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasına ilişkin veri toplama araçlarını fakültemizde ilgili bölüm öğrencilerine uygulama talebi uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Giray TOPAL
Dekan V.

Evrak Doğrulamak İçin : https://ebelge.dicle.edu.tr/enVision/Validate_doc.aspx?V=BE8RB321L

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 248 80 30 Faks:+90 412 248 83 20
e-Posta dicle@dicle.edu.tr Elektronik Ağ:+90 412 248 83 20

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Erkan Biter
Evrak Pin Kodu: 87681

Ayrıntılı bilgi irtibat tel.: 8812

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 27/03/2018-29307

T.C.
 DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Sürekli Eğitim Uygulama Ve Araştırma Merkezi

Sayı : 70721143-044-
 Konu : Anket İzni

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22/03/2018 tarihli, 27848 sayılı ve "Anket İzni" konulu yazı

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Cemile GEYİK'in, "Diyarbakır İlindeki Resmî Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitimine Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını Merkezimizde uygulayabilmesi talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi arz ederim.

Doç. Dr. Muhammed Tayyib KILIÇ
 Araştırma Merkezi Müdürü V.

Evrak Doğrulamak İçin : https://ebelge.dicle.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BE6PB57TH

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
 Telefon:+90 412 248 80 30 Faks:+90 412 248 83 20
 e-Posta dicle@dicle.edu.tr Elektronik Ağ:http://www.dicle.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Yazgın Demir Akyıl
 Evrak Pin Kodu: 77902

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
KAYAPINAR İLÇE BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

SAYI : M.21.3.KAY.0.71.0.0/266-2019
KONU: Anket İzni

09/04/2018

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

İlgi:07/02/2018 Tarih ve 2902 sayılı yazınız.

İlgi tarih sayılı yazınıza istinaden Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek lisans Öğrencisi 46723850690 T.C. kimlik numaralı Cemile GEYİK'in tez çalışmasında kullanmak üzere Kurumumuzda gerekli anketin yapılmasına izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Dr.Ozan BALCI
Belediye Başkan V.
Kayapınar Kaymakamı

T.C.
DIYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
 İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

Sayı : 21361168-903-52
 Konu : Anket İzni (Cemile GEYİK)

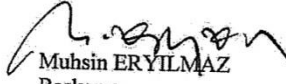
10.02.2018

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
 Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

İlgi: 07.02.2018 tarih ve 2902 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi 46723850690 T.C numaralı Cemile GEYİK'in "Diyarbakir ilindeki Resmî Kurum ve Kuruluşların Sanatsal Etkinlikleriyle Görsel Sanatlar Eğitime Katkılarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını kurumumuzda uygulayabilmesi uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

 Muhsin ERYILMAZ
 Başkan a.
 Genel Sekreter

Elazığ Caddesi – DIYARBAKIR
 Tel : 0.412.229 48 80 (18 Hat)
 Fax : 0.412 224 41 73

Web: <http://www.diyarbakir.bld.gov.tr>
 E-mail: insankaynaklari@diyarbakir.bel.tr

EK 2

Görüşme formu

Araştırma sorusu:

“Diyarbakır ilindeki resmi kurum ve kuruluşların sanatsal etkinlikleriyle görsel sanatlar eğitimine katkılarının incelenmesi” adlı bu çalışmada Diyarbakır’da görsel sanat etkinlikleri düzenleyen resmi kurumların yaptığı etkinliklerin neler olduğu, sanat eğitimine katkıları, etkinliklerden beklenenlerin neler olduğu, karşılaşılan sorunlar, bu kurumlar arasındaki eşgüdüm ya da ilişkiler, araştırılacaktır.

Kurum:

Tarih ve saat:

Bitiş saati:

Görüşmecinin konumu:

Merhaba benim adım Cemile Geyik. Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Görsel Sanatlar Eğitimi yüksek lisans programına devam etmekteyim. Diyarbakır’da görsel sanat etkinlikleri düzenleyen resmi kurumların yaptığı görsel sanatlar etkinlikleri ve bu etkinliklerin görsel sanat eğitimine katkıları ile ilgili bir araştırma yapmaktayım. Kurumunuzca yapılan görsel sanatlar etkinlikleri ile ilgili konuşmak istiyorum. Amacım kurumun görsel sanatlar etkinliklerine yaklaşımını ve uygulamalarını anlamaktır. Bu etkinlik ve eğitimlerin niteliğini anlayarak daha da geliştirilebilmesine bu araştırmanın katkı sunması umulmaktadır. Görüş ve gözlemlerinizi içtenlikle aktaracağımıza güvenerek, bu hususun önemli olduğunu belirtmek isterim.

-Bu görüşmede konuşulanlar araştırma amaçlıdır ve araştırmacıdan başka kimse görmeyecektir. İsminiz herhangi bir şekilde hiçbir yerde geçmeyecektir.

-Görüşmeden önce söylemek ya da sormak istediğiniz bir şey var mı?

-İzninizle başlamak istiyorum

A-Kurumdaki görsel sanatlar eğitimlerine ilişkin sorular

1- Görsel sanatların hangi dallarında eğitim verilmektedir?

2- Sizce kurumunuzda görsel sanatlarla ilgili başka alanlarda eğitimler verilmeli midir? Neler olabilir?

3-Kurumunuzda görsel sanatlar eğitimiyle ilgili gözlemlediğiniz olumsuz herhangi bir şey var mı?

B-Kurumun görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine dair altyapı, donanım, bütçe ve öğretim programına ilişkin sorular

1-Bu eğitimler ve etkinlikler için alt yapının yeterli olduğunu söyleyebilir misiniz? (Atölyeler, sergi alanları, araç-gereç, toplantı salonları, öğretim programları, eğitmen).

2-Malzemeler kurum tarafından mı veriliyor yoksa eğitimlere katılanlar mı getiriyor?

3-Sergi, kongre, konferans ya da çalıştaylar için hangi mekânları kullanabiliyorsunuz? Bunlar yeterli oluyor mu?

4-Görsel sanatlar eğitim ve etkinliklerine ayrılan bütçe bu etkinlikler için yeterli oluyor mu?

5-Bütçe sabit midir, esnek midir?

Alternatif: Belirlenen bütçe değişmez midir yoksa yeni durumlar oluştuğunda ek bütçe yapılabilir mi?

6-Bütçe kaynakları nelerdir? Resmi bütçeler dışında proje ya da sponsorluk gibi kaynaklara başvuruluyor mu? Kurum buna açık mı?

7-Eğitim ve etkinlik bütçeleri ortak mı?

8-Eğitimsel ilişkin bir öğretim programınız var mı?

9-Öğretim programı nasıl belirleniyor?

C-Eğitimsel katılanlara ilişkin sorular

1-Görsel sanatlar eğitimlerinde hedeflenen bir kitle var mıdır? Varsa kimlerdir? Neden?

Sonda: Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, sosyal konum, ekonomik durum vs.

2-Hedeflenen kitleye ulaşılabilir mi? Dikkat çekilebilir mi?

3-Katılımcı sayıları istenen düzeyde mi?

Sonda: Katılımcı sayısı önceden belirleniyor mu? Az ya da fazla başvuru olduğunda hangi yollar izleniyor?

4-Bu eğitimlerin hedef kitle açısından ne gibi yararları olduğunu düşünüyorsunuz?

5-Programlara katılan bireylerde sizin gözlemlediğiniz değişimler var mı?

D-Görsel sanatlar etkinliklerini takip edenlere(izleyici) ilişkin sorular

1-Bu etkinliklerle hedeflenen bir kitle var mıdır?

2-Yapılan etkinliklere izleyici, dinleyici katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

3- Etkinlik duyuruları nasıl yapılıyor?

4- Katılımı arttırmak için çalışmalarınız oluyor mu?

E-Kurumdaki görsel sanat etkinliklerine ilişkin sorular

1-Kurumunuzda görsel sanatlarla ilgili hangi etkinliklere ağırlıkla yer verilmektedir?

Sonda:Sergi, çalıştay, konferans, kongre, sempozyum, fuar, bienal, performans vs.

2-Görsel sanatların daha çok hangi dalıyla ilgili etkinlik düzenlenmektedir?

Sonda:Resim, heykel, fotoğraf, baskı resim, grafik, seramik vs.

3-Etkinliklerle ilgili gözlemlediğiniz olumsuz şeyler var mı?

4-Bu etkinlikler artarsa ne gibi faydaları olabileceğini düşünüyorsunuz?

F-Kurumlar arası işbirliği, koordinasyona ilişkin sorular

1-Diyarbakır'da bu etkinlikleri yapan diğer kurumlarla işbirliğiniz var mıdır? Hangi kurumlar olduğunu paylaşabilir misiniz?

2- Yapılan işbirliğinin verimli olup olmadığı konusunda neler düşünüyorsunuz?

3- Aldığınız sonuçlar hakkında neler düşünüyorsunuz? Bununla ilgili paylaşabileceğiniz örnek var mı?

4-Verimli bir işbirliği için neler yapılabileceğini düşünöyorsunuz?

5-Kısa süreli işbirliklerini sürekli hale getirmek gibi bir hedef ya da çalışmalarınız var mıdır?

6- İşbirliğini sağlamaya yönelik bir birim mevcut mu?

7- İşbirliğine dayalı etkinliklerin olumlu ve olumsuz yanları var mıdır? Neler olduğunu söyleyebilir misiniz?

EK 3**Atölye Gözlem Formu****Gözlemi yapan:****Gözlem tarihi:****Gözlem saati:****Gözlem yeri:**

Madde no	Araştırma soruları	Yeterli	Yetersiz
1	Atölyelerin büyüklükleri		
2	Görsel açıdan		
3	Atölyelerin ışığı		
4	Atölyelerin havalandırması		
5	Isıtma durumu		
6	Soğutma durumu		
7	Araç- gereç		
8	Lavabo		
9	Temizlik açısından		
10	Dış etkenlerden yalıtılmışlık		
11	Masa, dolap ve raflar		
12	Duvarlarda görseller		
13	Bireylerarası etkileşim açısından		
14	Güvenlik açısından		
15	Ulaşım açısından		

Not:

EK 4**Galeri Gözlem Formu****Gözlemi yapan:****Gözlem tarihi:****Gözlem saati:****Gözlem yeri:**

Madde no	Araştırma soruları	Yeterli	Yetersiz
1	Galerinin büyüklüğü		
2	Görsel açıdan		
3	Işık		
4	Yapay ışıklandırma		
5	Isıtma açısından		
6	Soğutma açısından		
7	Sergi planlaması açısından		
8	Bölümleri		
9	Ulaşım açısından		
10	Bulunduğu yerleşim yerinin şehre konumu açısından		
11	Çocuklar ya da ziyaretçiler için etkinlik alanları		
12	Bulunduğu yerleşim yeri yakın çevresine gözlemlenebilir sosyal, ekonomik, kültürel bir etki yaratma bakımından		
13	Bulunduğu bina bireylerin kolay yönelmesinin sağlanması açısından		

Not:

EK 5**Derslik Gözlem Formu****Gözlemi yapan:****Gözlem tarihi:****Gözlem saati:****Gözlem yeri:**

Madde no	Araştırma soruları	Yeterli	Yetersiz
1	Dersliklerin büyüklüğü		
2	Görsel açıdan		
3	Işık		
4	Isıtma		
5	Temizlik		
6	Soğutma		
7	Eğitim materyalleri		
8	Teknolojik bakımdan		
9	Havalandırma		
10	Araç-gereç ve materyaller amaca uygunluğu		
11	Ulaşım		

Not:

ÖZGEÇMİŞ

Cemile Geyik 1976 Tunceli doğumludur. İlköğrenimini Tunceli, ortaöğrenimini İzmir’de görmüştür. Lisans öğrenimini Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü’nde tamamlamıştır. Yüksek lisans eğitimine ise Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Bölümü’nde devam etmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.

